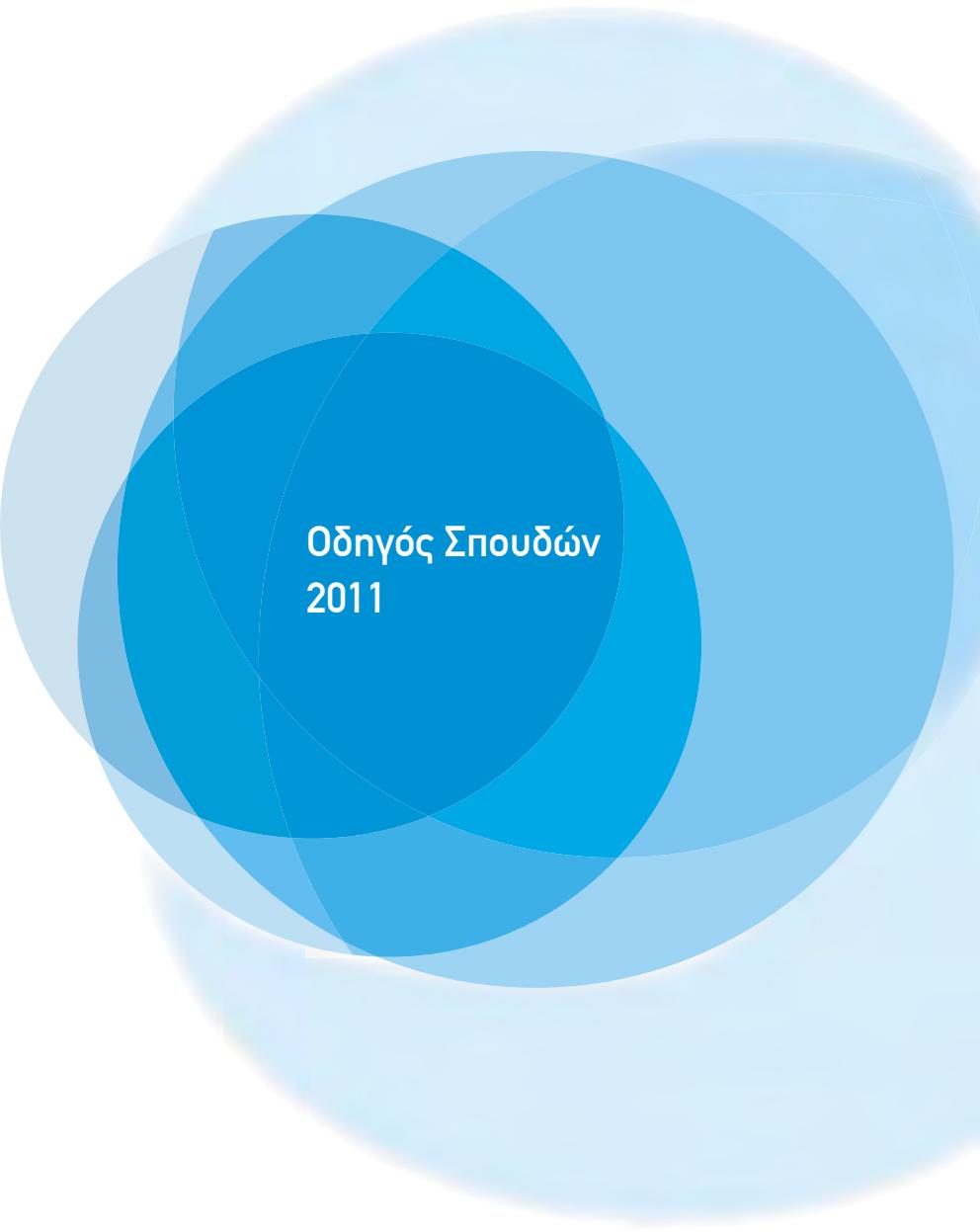

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας

Οδηγός Σπουδών

Κομοτηνή 2011

Οδηγός Σπουδών

2011

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΘΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Έκδοση του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας
Κομοτηνή, 2011

Επιμέλεια Έκδοσης:
Βασίλης Δαλκαβούκης & Κωνσταντίνος Κ. Χατζόπουλος

Γραφιστική Επιμέλεια - Παραγωγή - Εκτύπωση:
«Επικοινωνία Α.Ε.», Κομοτηνή

Ταχυδρομική Διεύθυνση του Τμήματος:
Π. Τσαλδάρη 1 - 69 100

Τηλέφωνα επικοινωνίας:
25310 39462 & 39464

Fax:
25310 39483

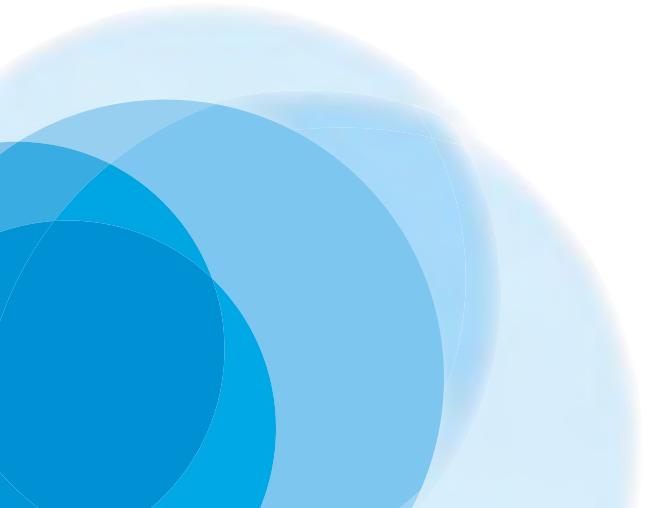
Ηλεκτρονική Διεύθυνση Γραμματείας Τμήματος:
xefremid@kom.duth.gr

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας

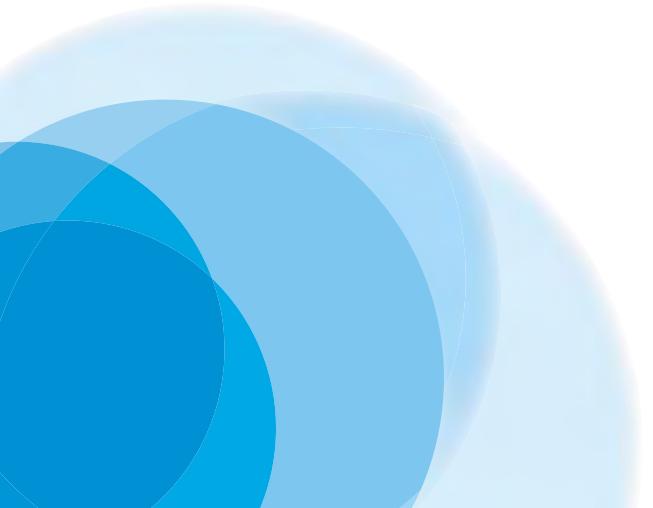
Οδηγός Σπουδών

Κομοτηνή 2011

Περιεχόμενα

- 09 Χαιρετισμός**
- 11 Το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης**
- 17 Το Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας**
- 18 Ίδρυση, δομή και λειτουργία του Τμήματος**
- 19 Εργαστήρια**
- 20 Βιβλιοθήκη**
- 21 Γραμματεία**
- 22 Προσωπικό του Τμήματος**
- 24 Φοιτητική μέριμνα**
- 25 Το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος**
- 26 Το παλιό Πρόγραμμα Σπουδών**
- 34 Το νέο Πρόγραμμα Σπουδών**
- 40 Συνοπτικός κατάλογος μαθημάτων**
- 53 Περιλήψεις μαθημάτων**
- 108 Περιλήψεις μαθημάτων του προγράμματος σπουδών**
- 109 Το πρόγραμμα Erasmus**
- 110 Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών**
- 111 Παράρτημα**
- 112 Κανονισμός διπλωματικών εργασιών**
- 116 Κανονισμός της βιβλιοθήκης**

Αγαπητοί φοιτητές και φοιτήτριες,

Σας καλωσορίζουμε στο Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας. Στις σελίδες που ακολουθούν οι συνάδελφοι που επιμελήθηκαν τον Οδηγό Σπουδών προσπάθησαν να απεικονίσουν σ' αυτόν όχι μόνον την ιστορία, την ως σήμερα πορεία και την παρούσα κατάσταση του Τμήματός μας, αλλά και το ποικίλο εκπαιδευτικό και ερευνητικό έργο που ασκείται σ' αυτό.

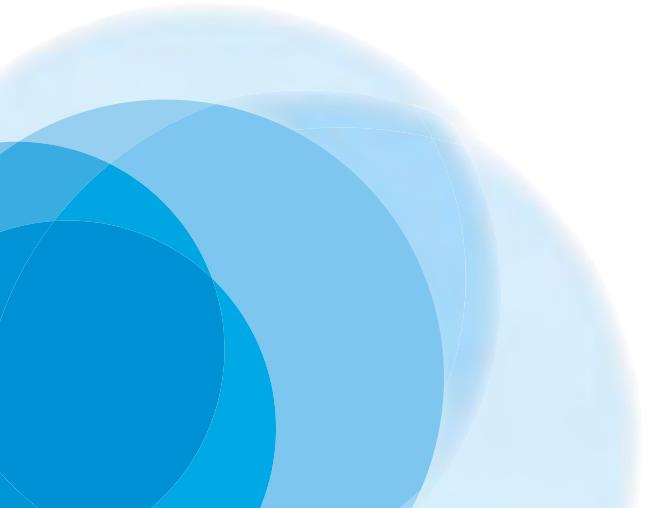
Πρώτ' απ' όλα οφείλουμε να επισημάνουμε ότι οι φοιτήτριες και φοιτητές του Τμήματός μας για πρώτη φορά μετά από πολλά χρόνια έχουν στα χέρια τους έναν πλήρη Οδηγό Σπουδών, στον οποίο καταγράφηκαν όλες οι απαραίτητες πληροφορίες (τίτλοι και περιλήψεις μαθημάτων, διδάσκοντες και εγχειρίδια) για την όσο το δυνατόν καλύτερη ενημέρωσή τους. Δεύτερον, το Τμήμα μας από την έναρξη της ακαδημαϊκής χρονιάς 2010-2011 βρίσκεται σε διαδικασία αναδιοργάνωσης και αναδιάρθρωσης, με στόχο τη σημαντική βελτίωση του επιπέδου των παρεχόμενων σπουδών. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο στον Οδηγό θα βρείτε τόσο το παλιό, όσο και το νέο πρόγραμμα σπουδών που τίθεται σε ισχύ από την ακαδημαϊκή χρονιά 2011-2012. Και, τρίτον, στον οδηγό οι ενδιαφερόμενοι θα βρουν πληροφορίες τόσο για τις μονάδες που λειτουργούν ήδη στο Τμήμα μας (Εργαστήρια και Βιβλιοθήκη), όσο και για εκείνες που πρόκειται να δημιουργηθούν στο εγγύς μέλλον.

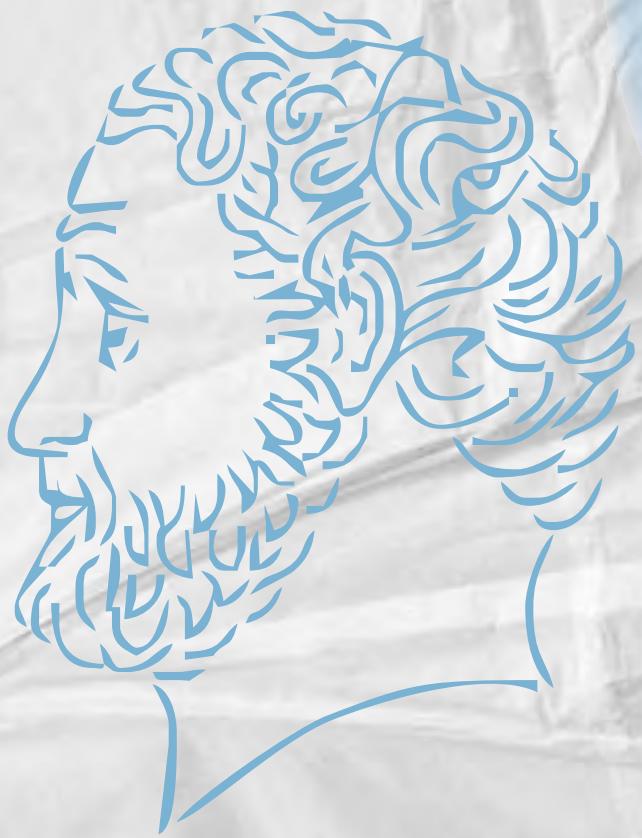
Κλείνοντας, θέλουμε να διαβεβαιώσουμε τις φοιτήτριες και τους φοιτητές του Τμήματός μας, καθώς και τους γονείς τους, ότι τόσο το Διδακτικό και Ερευνητικό Προσωπικό, όσο και το υπόλοιπο Ειδικό και Διοικητικό προσωπικό που υπηρετεί στο Τμήμα μας θα καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια, ώστε να ανταποκριθούμε στις ανάγκες και τις προσδοκίες τους. Ωστόσο, τίποτα δεν είναι δυνατό να επιτύχουμε, αν δεν έχουμε την κατανόηση και τη συνεργασία όλων. Ιδιαίτερα μάλιστα σήμερα που η χώρα, η κοινωνία μας και το ελληνικό δημόσιο Πανεπιστήμιο γνωρίζουν μια πολύπλευρη κρίση. Παρ' όλα αυτά, σας διαβεβαιώνουμε ότι το Προσωπικό του Τμήματός μας θα προσφέρει τον καλύτερο εαυτό του τόσο στο επίπεδο των σπουδών, όσο και στο επίπεδο της έρευνας και της διάχυσής της.

Μ' αυτές τις σκέψεις σας καλωσορίζουμε στο Τμήμα μας, ευχόμενοι στις νέες και στους νέους που επέλεξαν να σπουδάσουν σ' αυτό καλή πρόοδο και καλή διαμονή στην Κομοτηνή.

Ο Αναπληρωτής Πρόεδρος
Εμμανουήλ Βαρβούνης
Αν. Καθηγητής

Ο Πρόεδρος
Κωνσταντίνος Κ. Χατζόπουλος
Καθηγητής

Το
Δημοκρίτειο
Πανεπιστήμιο
Θράκης

Το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Ίδρυση, δομή και λειτουργία

Το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (Δ.Π.Θ.) ιδρύθηκε στις 27 Ιουλίου 1973 με το Νομοθετικό Διάταγμα με αριθμό 87 και ξεκίνησε την λειτουργία του το ακαδημαϊκό έτος 1974-1975. Ονομάστηκε «Δημοκρίτειο» προς τιμήν του αρχαίου έλληνα φιλοσόφου Δημόκριτου, ο οποίος καταγόταν από την πόλη Άβδηρα της Θράκης.

Η διοίκηση του ΔΠΘ έχει ως έδρα της την Κομοτηνή, η οποία είναι η πρωτεύουσα της Διοικητικής Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

Στο ΔΠΘ λειτουργούν σύμερα δύο Σχολές και είκοσι Τμήματα που έχουν την έδρα τους σε τέσσερις πόλεις της Θράκης - εννιά στην Κομοτηνή, πέντε στην Ξάνθη, τέσσερα στην Αλεξανδρούπολη και δύο στην Ορεστιάδα. Συνολικά φοιτούν 20.000 περίπου προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές.

Το ΔΠΘ παίζει σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση της εθνικής και πολιτιστικής φυσιογνωμίας της περιοχής της Θράκης και συμβάλλει στο υψηλό επίπεδο των σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Με την ποιότητα διδασκαλίας και το επίπεδο έρευνας του έχει εξασφαλίσει μια θέση μεταξύ των καλύτερων Ελληνικών ΑΕΙ.

Ως Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα, το ΔΠΘ είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου με πλήρη αυτοδιοίκηση. Εποπτεύεται και επιχορηγείται από το Κράτος δια του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Ακαδημαϊκά και Διοικητικά Όργανα του Πανεπιστημίου είναι η Σύγκλητος, το Πρυτανικό Συμβούλιο και ο Πρύτανης.

Διοίκηση & Υπηρεσίες

Πρυτανικές Αρχές

- Πρύτανης
Κωνσταντίνος Ρέμελης
Καθηγητής του Τμήματος Νομικής

- Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Προσωπικού
Αλέξανδρος Κορτσάρης
Καθηγητής του Τμήματος Ιατρικής

- Αντιπρύτανης Οικονομικού Προγραμματισμού και Ανάπτυξης
Βασίλειος Τουρασής
Καθηγητής του Τμήματος Μηχανικών Παραγωγής και Διοίκησης

- Αντιπρύτανης Φοιτητικών Θεμάτων και Εξωτερικών Υποθέσεων
Γεώργιος Κώστα
Αναπληρωτής Καθηγητής του ΤΕΦΑΑ

Ο Πρύτανης και οι Αντιπρυτάνεις εκλέγονται για τετραετή θητεία από ειδικό σώμα εκλεκτόρων που απαρτίζεται από το σύνολο

- των μελών του Δ.Ε.Π. του Πανεπιστημίου,
- των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών του Πανεπιστημίου,
- των Βοηθών, Επιστημονικών Συνεργατών και Επιμελητών, των μελών του Ε.Ε.ΔΙ.Π., των μελών του Ε.Τ.Ε.Π. και του Διοικητικού Προσωπικού του Πανεπιστημίου.

Γραμματεία Πρυτανικών Αρχών

Τηλ: 25310 39042-39044-39046 Fax: 25310 39081 Email: rector@duth.gr

Σύγκλητος

Η Σύγκλητος αποτελείται από τον Πρύτανη, τους Αντιπρυτάνεις, τους Κοσμήτορες των Σχολών, τους Προέδρους* των Τμημάτων, έναν εκπρόσωπο των φοιτητών από κάθε Τμήμα, δύο εκπρόσωπους των μεταπτυχιακών φοιτητών και ειδικών μεταπτυχιακών υποτρόφων (Ε.Μ.Υ.), έναν εκπρόσωπο των βοηθών - επιμελητών - επιστημονικών συνεργατών, έναν εκπρόσωπο του Ειδικού και Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.Ε.ΔΙ.Π.), έναν εκπρόσωπο του Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) και έναν εκπρόσωπο του διοικητικού προσωπικού.

Στη Σύγκλητο συμμετέχουν επίσης και εκπρόσωποι των Αναπληρωτών Καθηγητών, Επίκουρων Καθηγητών και Λεκτόρων σε αριθμό ίσο προς το ένα τρίτο (1/3) των Τμημάτων του Α.Ε.Ι., ο οποίος δεν μπορεί να είναι μικρότερος του έξι (6), ούτε όμως μεγαλύτερος από τον αριθμό των Τμημάτων του Α.Ε.Ι.

Όταν τα τμήματα υπερβαίνουν τα δεκαπέντε (15) η ανωτέρω εκπροσώπηση μπορεί με απόφαση της Συγκλήτου να αυξηθεί κατά δύο (2) μέλη Δ.Ε.Π., τα οποία θα προέρχονται από τα πολυαριθμότερα σε αριθμό μελών Δ.Ε.Π. Τμήματα του Α.Ε.Ι.

Οι Αναπληρωτές Καθηγητές, οι Επίκουροι Καθηγητές και οι Λέκτορες ορίζονται από τη Γενική Συνέλευση των Τμημάτων, της οποίας πρέπει να είναι μέλη, εκ περιτροπής κατ' έτος, με σειρά την οποία καθορίζει ο πρύτανης ανά τμήμα και βαθμίδα, ώστε κατά τη διάρκεια της θητείας να υπάρχει εκπροσώπηση κάθε Τμήματος τουλάχιστον μία φορά.

Στις συνεδριάσεις της Συγκλήτου παρίσταται χωρίς δικαίωμα ψήφου ο Προϊστάμενος Γραμματείας του Α.Ε.Ι.

(*) «Οι Πρόεδροι και οι εκπρόσωποι των φοιτητών των μη αυτοδύναμων Τμημάτων Α.Ε.Ι. συμμετέχουν στη Σύγκλητο, χωρίς δικαίωμα ψήφου...» (άρθρο 14 παρ.27 του Ν.2817/2000).

Γραμματεία Συγκλήτου

Τηλ: 25310 39052 Fax: 25310 39102

Διοικητικές Υπηρεσίες

Γενική Διεύθυνση Διοικητικής Υποστήριξης

Διεύθυνση Διοικητικής Υποστήριξης

Διεύθυνση Ακαδημαϊκών Θεμάτων

Διεύθυνση Οικονομικής Διαχείρισης

Τμήμα Προμηθειών

Γενική Διεύθυνση Προγραμματισμού και Ανάπτυξης

Διεύθυνση Προγραμματισμού και Ανάπτυξης

Διεύθυνση Τεχνικών Έργων

Διεύθυνση Μηχανοργάνωσης

Υπηρεσίες

Υπολογιστικό Κέντρο & Κέντρο Διαχείρισης Δικτύων

Φοιτητικά Θέματα

Αρμόδιες Υπηρεσίες

Υγειονομική Περίθαλψη

Ευρωπαϊκή Κάρτα Ασφάλισης Ασθενείας

Χώρος Διαχείρισης Καινοτομίας

Γραφείο Διασύνδεσης Σπουδών και Σταδιοδρομίας

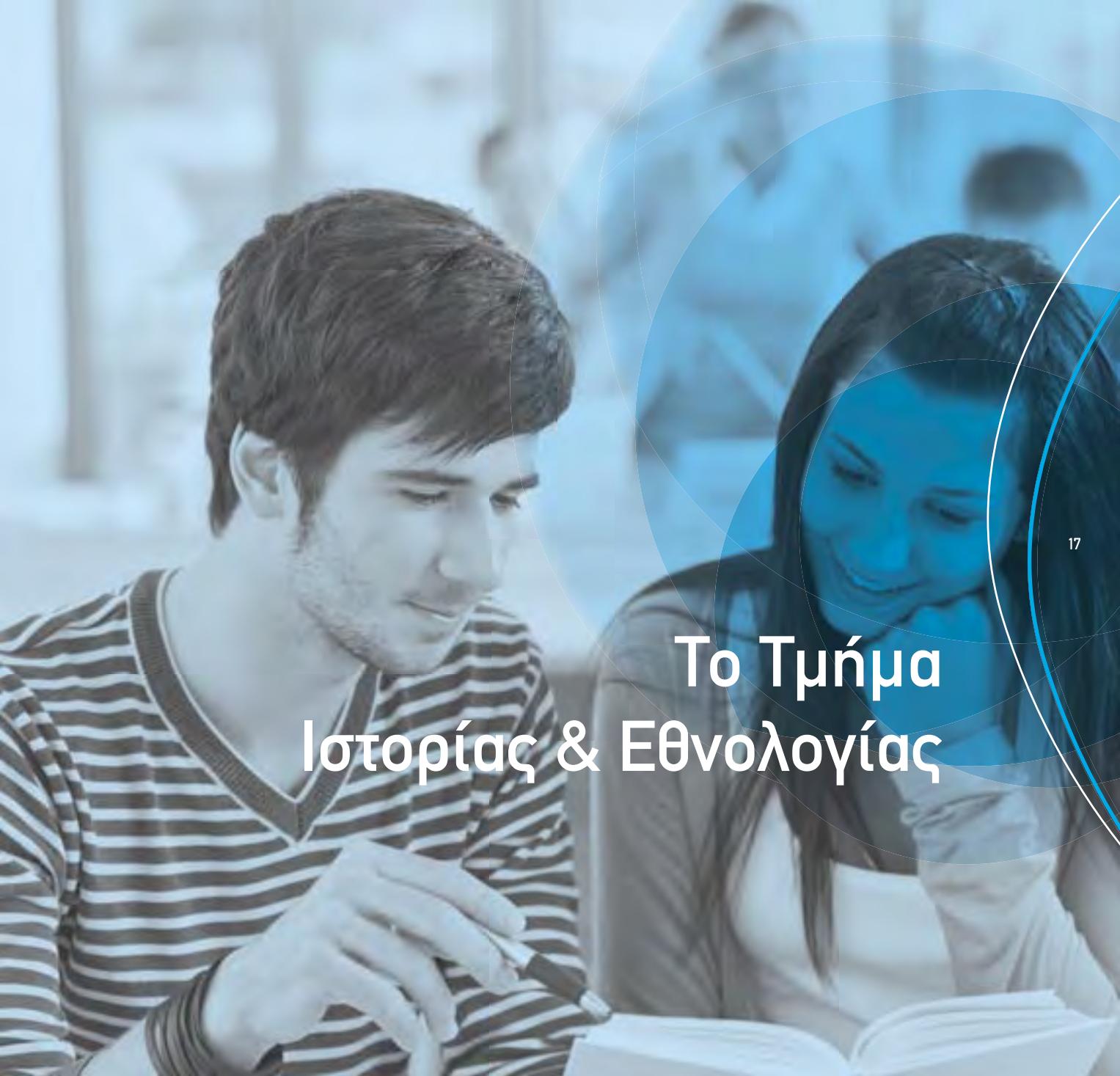
Γραφείο Διαμεσολάβησης και Μεταφοράς Τεχνολογίας

Κεντρική Βιβλιοθήκη

Επιτροπή Ερευνών

**Συνδικαλιστικοί Φορείς
- Σύλλογοι**

Ενιαίος Σύλλογος Διδακτικού και
Ερευνητικού Προσωπικού Πολυτεχνικής Σχολής
Ενιαίος Σύλλογος Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού
Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών Δ.Π.Θ.
Σύλλογος Ε.Δ.Π. Τμήματος Νομικής, Πολυτεχνικής Σχολής
Σύλλογος Ε.Ε.ΔΙ.Π.
(πρώην Ε.Ε.Π.) του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης
Σύλλογος Ε.Τ.Ε.Π.
(πρώην Ε.Δ.Τ.Π.) του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης
Σύλλογος Διοικητικού Προσωπικού
του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης "Ο ΒΙΖΥΗΝΟΣ"
Σύλλογοι φοιτητών των Σχολών και Τμημάτων
του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης

A photograph of two students in a library setting. A young man with dark hair, wearing a brown and white horizontally striped long-sleeved shirt, is in the foreground, looking down at an open book. Behind him, a young woman with long dark hair, wearing a white t-shirt, is also looking down at an open book. The background is slightly blurred, showing other people in the library.

Το Τμήμα Ιστορίας & Εθνολογίας

Το Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας

Ίδρυση, δομή και λειτουργία

Το Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας ιδρύθηκε το 1990 με το Προεδρικό Διάταγμα 149 (ΦΕΚ 56/10-4-1990) και δέχτηκε τους πρώτους φοιτητές κατά την ακαδημαϊκή χρονιά 1991-1992. Δέχεται κατ' έτος 200 περίπου φοιτητές.

Στο Τμήμα θεραπεύονται δύο επιστήμες: η Ιστορία και η Εθνολογία. Το πτυχίο που χορηγείται είναι ενιαίο με διπλή κατεύθυνση που αναγράφεται υποχρεωτικά στον τίτλο σπουδών.

Σκοποί του Τμήματος είναι:

- Να ερευνά την ιστορική πορεία των λαών της ανθρωπότητας από την καταγωγή τους ως σήμερα, καθώς και τους παράγοντες που την επηρεάζουν.
- Να μελετά τους χαρακτηριστικούς τρόπους συγκρότησης σε ομάδες του ανθρώπινου είδους, ιδιαίτερα των λαών χωρίς γραφή.
- Να μελετά τη συμπεριφορά και τις εκδηλώσεις του πνευματικού, κοινωνικού και ηθικού βίου των λαών, καθώς και το λαϊκό πολιτισμό.
- Να παρέχει στους πτυχιούχους του την απαραίτητη θεωρητική και πρακτική κατάρτιση για την επιστημονική και επαγγελματική τους σταδιοδρομία και εξέλιξη.

Με ροπή διάταξη του ιδρυτικού Π.Δ. και σχετική απόφαση του Υπουργείου Παιδείας οι πτυχιούχοι του Τμήματος, ανεξάρτητα από την κατεύθυνση που επέλεξαν να ακολουθήσουν κατά την διάρκεια των σπουδών τους, μπορούν να πάρουν μέρος στις εξετάσεις του ΑΣΕΠ στην ειδικότητα ΠΕ02 (φιλολόγων), προκειμένου μετά τον διορισμό τους να ασκήσουν το λειτούργημα του καθηγητή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, όπως ακριβώς οι πτυχιούχοι των Τμημάτων των Φιλοσοφικών Σχολών.

Όργανα της διοίκησης του Τμήματος

- Ο Πρόεδρος
Προέρχεται από τις βαθμίδες του Καθηγητή ή του Αναπληρωτή Καθηγητή και εκλέγεται για διετή θητεία.
- Ο Αναπληρωτής Πρόεδρος
Προέρχεται από τις βαθμίδες του Καθηγητή ή του Αναπληρωτή Καθηγητή και εκλέγεται

για διετή θητεία. Αναπληρώνει τον πρόεδρο στα καθήκοντά του.

■ **Η Γενική Συνέλευση (Γ.Σ.)**

Αποτελείται από τα μέλη του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), έναν εκπρόσωπο του Ειδικού Εκπαιδευτικού Διδακτικού Προσωπικού (ΕΕΔΙΠ), έναν εκπρόσωπο του Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (ΕΤΕΠ) και εκπροσώπους των φοιτητών σε αριθμό ίσο με το 50% του αριθμού των μελών ΔΕΠ.

Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ.)

Αποτελείται μόνον από τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος.

Για τα ακαδημαϊκά έτη 2010-11 και 2011-12 στη θέση του Προέδρου και του Αναπληρωτή προέδρου του Τμήματος έχουν εκλεγεί οι εξής:

■ **Πρόεδρος:**

Κωνσταντίνος Κ. Χατζόπουλος, Καθηγητής

Τηλ.: 25310 39468, 25310 39462

e-mail: kchatzop@he.duth.gr

■ **Αναπληρωτής Πρόεδρος:**

Εμμανουήλ Βαρβούνης, Αναπληρωτής Καθηγητής

Τηλ.: 25310 39472

e-mail: mvarv@otenet.gr

Εργαστήρια

Στο τμήμα έχουν συσταθεί με Π.Δ. 480/1993 τα εξής δύο εργαστήρια:

- Εργαστήριο Ανθρωπολογίας (βρίσκεται στην Πανεπιστημιούπολη)
Διευθυντής: Αντώνιος Μπαρτσιώκας, Αναπληρωτής Καθηγητής
Τηλ. 25310.39999

- Εργαστήριο Παλαιογραφίας, συντηρήσεως χειρογράφων και παλαιοτύπων βιβλίων (στεγάζεται στον 1^ο όροφο του κτιρίου του Τμήματος)
Διευθυντής: Γ. Κ. Παπάζογλου, Καθηγητής
Τηλ. 25310.39460

Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης βρίσκεται υπό ίδρυση και Εργαστήριο Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, ενώ από την ακαδημαϊκή χρονιά 2011-12 θα λειτουργεί και αίθουσα πλεκτρονικών υπολογιστών.

Βιβλιοθήκη

Η Βιβλιοθήκη στεγάζεται στον πρώτο όροφο του κτιρίου του Τμήματος και περιλαμβάνει το Βιβλιοστάσιο και το Αναγνωστήριο. Σήμερα διαθέτει 120 τίτλους ελληνικών και 140 τίτλους ξένων περιοδικών, 25.000 περίπου τόμους βιβλίων και συλλογή σπανίων βιβλίων που αριθμεί 1.000 και πλέον τόμους.

Το Αναγνωστήριο διαθέτει:

- Η/Υ για την εξυπηρέτηση των χρηστών για αναζήτηση στη βιβλιοθήκη του Τμήματος αλλά και βιβλίων που υπάρχουν στις Βιβλιοθήκες όλων των Τμημάτων του ΔΠΘ μέσω του Internet. Ακόμα τα βιβλία μπορούν να τα αναζητήσουν οι χρήστες μέσω Internet στην διεύθυνση www.lib.duth.gr.
- Τερματικό για την εξυπηρέτηση των χρηστών με το σύστημα OPAC
- Βιβλία ευρείας και συνεχούς χρήσης τα οποία ορίζονται από τα μέλη ΔΕΠ
- Εκθετήρια με τα τρέχοντα περιοδικά
- Εκθετήρια με τα νέα βιβλία που προμηθεύεται η Βιβλιοθήκη

Η είσοδος των χρηστών στο βιβλιοστάσιο απαγορεύεται αυστηρά.

Στη βιβλιοθήκη λειτουργεί φωτοτυπικό μηχάνημα με καρτοδέκτη και καρτοπωλητή. Κάθε χρήστης της βιβλιοθήκης δικαιούται να φωτοτυπεί ως 50 σελίδες A4 την ημέρα με κάρτες που μπορεί να προμηθεύεται από το προσωπικό της Βιβλιοθήκης.

Προσωπικό της Βιβλιοθήκης

Όνοματεπώνυμο	Αρμοδιότητα	Τηλέφωνο Γραφείου	Φαξ	Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο
Ναουμίδου Αθανασία	Προϊσταμένη Βιβλιοθήκης	25310 39465	25310 39466	history@lib.duth.gr, anaoumid@lib.duth.gr
Κεραμιτσή Ιωάννα	Υπάλληλος Βιβλιοθήκης	25310 39465	25310 39466	ikeramit@lib.duth.gr

Γραμματεία

Η Γραμματεία στεγάζεται στο ισόγειο του κτιρίου του Τμήματος και εξυπηρετεί τους φοιτητές καθημερινά από τις 12.00 ως τις 13.00.

Διοικητικοί Υπάλληλοι

Όνοματεπώνυμο	Αρμοδιότητα	Τηλέφωνο Γραφείου	Φαξ	Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο
Γεμενετζή Έλφη	Γραμματέας	25310 39462	25310 39483	
Ευφραμίδου Χρύσα	Υπάλληλος Γραμματείας	25310 39462	25310 39483	xefremid@kom.duth.gr

Προσωπικό του Τμήματος

Μέλη του Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού				
Όνοματεπώνυμο	Βαθμίδα	Γνωστικό Αντικείμενο	Τηλέφωνο Γραφείου	Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο
Βαρβούνης Εμμανουήλ	Αναπληρωτής Καθηγητής	Λαογραφία	25310 39472	mvarv@otenet.gr
Βόγλην Ελπίδα	Λέκτορας	Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία	25310 39476	harrist@hol.gr
Δαλκαβούκης Βασίλειος	Λέκτορας	Εθνογραφία του Ελλαδικού Χώρου	25310 39473	vdalkavo@he.duth.gr
Ζαφείρης Κωνσταντίνος	Λέκτορας	Δημογραφία	25310 39997	kzafiris@he.duth.g
Λαφαζάνη Δώρα	Αναπληρώτρια Καθηγήτρια	Ανθρωπογεωγραφία	25310 39470	dlafazan@he.duth.gr
Μελάς Εμμανουήλ	Επίκουρος Καθηγητής	Ιστορία του Αιγαιακού και Μυκηναϊκού Πολιτισμού	25310 39475	emelas@he.duth.gr
Μπαρτσιώκας Αντώνιος	Αναπληρωτής Καθηγητής	Ανθρωπολογία	25310 39471	anaxbart@otenet.gr
Ναξίδου Ελεονώρα	Λέκτορας	Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία της Νοτιοανατολικής Ευρώπης	25310 39476	enaxidou@he.duth.gr
Ούρεμ-Κώτσου Ντούσανκα-Χριστίνα	Λέκτορας	Προϊστορική Αρχαιολογία	25310 39477	durem@hist.auth.gr
Παπαδημητρίου-Δούκας Νικόλαος-Ιώαννης	Επίκουρος Καθηγητής	Βυζαντινή Ιστορία	25310 39467	frg7@otenet.gr

Παπάζογλου Γεώργιος	Καθηγητής	Ιστορία από τις πηγές (Κώδικες - Χειρόγραφα)	25310 39460	gpapazo@he.duth.gr
Συριάτου Αθηνά	Λέκτορας	Ευρωπαϊκή Ιστορία (Νεότερη και Σύγχρονη)	25310 39486	athena-syriatou@ath.forthnet.gr
Τσαβαρή Ισαβέλλα	Καθηγήτρια	Κλασική Φιλολογία	25310 39469	bella-ts@otenet.gr
Τζιβάρα Παναγιώτα	Επίκουρη Καθηγήτρια	Ιστορία του Βενετοκρατούμενου Ελληνισμού	25310 39474	ptzivara@yahoo.gr
Τσιγάρας Γεώργιος	Επίκουρος Καθηγητής	Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή Τέχνη	25310 39468	georgts@otenet.gr
Farrington Andrew	Λέκτορας	Αρχαία Ελληνική Ιστορία	25310 39487	afarring@he.duth.gr
Χατζόπουλος Κωνσταντίνος	Καθηγητής	Ιστορία του Νέου Ελληνισμού	25310 39468, 25310 39462	kchatzop@he.duth.gr

ΕΕΔΙΠ

Όνοματεπώνυμο	Τηλέφωνο Γραφείου	Φαξ	Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο
Αγελαρίδης Γεώργιος	25310 39478	25310 39483	gagelari@he.duth.gr

ΕΤΕΠ

Όνοματεπώνυμο	Τηλέφωνο Γραφείου	Φαξ	Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο
Κιοτσέκογλου Σταύρος	25310 39370	25310 39483	
Πουφινά Χριστίνα	25310 39460	25310 39483	
Ψαρρά Σεβαστή	25310 39997	25310 39483	spsarra@he.duth.gr

Φοιτητική μέριμνα

Οι φοιτητές/τριες δικαιούνται δωρεάν σίτιση και στέγαση στις εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου με εισόδηματικά κριτήρια που ανακοινώνονται κάθε χρόνο από τη Διοίκηση του Πανεπιστημίου. Δικαιούνται, επίσης, υγειονομική περίθαλψη (ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή) για χρονικό διάστημα 4 ετών, το οποίο μπορεί να αυξηθεί κατά 2 έτη, αν ο φοιτητής δεν ολοκληρώσει τις σπουδές του. Προκειμένου για το τελευταίο έτος σπουδών, για όσους δεν έχουν λάβει τον τίτλο σπουδών τους μέχρι τότε, η περίθαλψη παρατείνεται και μετά από τη λήξη του ακαδημαϊκού έτους, δηλ. ως την 31η Δεκεμβρίου.

Για την έκδοση ασφαλιστικού βιβλιαρίου χρειάζεται υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/86 στην οποία οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να δηλώνουν ότι δεν είναι ασφαλισμένοι σε άλλο φορέα και επιλέγουν το Πανεπιστήμιο ως μοναδικό ασφαλιστικό φορέα. Η έκδοση ασφαλιστικού βιβλιαρίου δε θα γίνεται μόνον κατά τη διάρκεια των εγγραφών, αλλά σε οποιαδήποτε περίοδο κατά τη διάρκεια των σπουδών.

Οι φοιτητές/τριες δικαιούνται δελτίο ειδικού εισιτηρίου με τα μέσα μαζικής μεταφοράς (ΠΑΣΟ), εκτός από όσους εγγράφονται με κατατακτήριες εξετάσεις. Το πάσο ανανεώνεται στην αρχή κάθε ακαδημαϊκής χρονιάς, μετά από σχετική ανακοίνωση της Γραμματείας του Τμήματος. Δικαιούνται επίσης e-mail, το οποίο τους χορηγείται από το Υπολογιστικό Κέντρο του Πανεπιστημίου. Έτσι, έχουν τη δυνατότητα να επικοινωνούν με τους διδάσκοντες για οποιαδήποτε πληροφορία σχετικά με τα μαθήματα και τις σπουδές τους, καθώς και με τη Γραμματεία του Τμήματος για όλα τα θέματα.

Σε ό,τι αφορά τα φοιτητικά θέματα, οι φοιτητές/τριες οφείλουν να ενημερώνονται από τις ανακοινώσεις που αναρτώνται στους πίνακες που βρίσκονται έξω από τη Γραμματεία (ωρολόγιο πρόγραμμα, πρόγραμμα εξετάσεων, ανακοινώσεις κτλ), καθώς και έξω από τα γραφεία των μελών του ΔΕΠ (βαθμολογίες, αλλαγές διδασκαλίας μαθημάτων, ανακοινώσεις διδασκόντων κ.ά.).

A photograph of a young woman with blonde hair, smiling and looking down at an open book she is holding. In front of her is a stack of several other books.

Το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος

Το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος

Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου και λήγει την 31η Αυγούστου του επόμενου έτους.

Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα σπουδών, χειμερινό και εαρινό, καθένα από τα οποία περιλαμβάνει 13 εβδομάδες διδασκαλίας.

Τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου (Α', Γ', Ε', και Ζ') εξετάζονται κατά τις περιόδους Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου και Σεπτεμβρίου.

Τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου (Β', Δ', ΣΤ' και Η') εξετάζονται κατά τις περιόδους Ιουνίου και Σεπτεμβρίου.

Οι τελειόφοιτοι και οι επί πτυχίω φοιτητές έχουν το δικαίωμα να εξετάζονται σε όλα τα μαθήματα του χειμερινού και εαρινού εξαμήνου σε όλες τις εξεταστικές περιόδους.

Το παλιό Πρόγραμμα Σπουδών

Το παλιό Πρόγραμμα Σπουδών, που αφορά πλέον μόνο όσους τους φοιτητές του 4ου έτους σπουδών και τους επί πτυχίω που δεν έχουν επιλέξει να ενταχθούν στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών, διαρθρώνεται σε δύο κύκλους. Ο ελάχιστος αριθμός εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου ορίζεται σε οκτώ (8) εξάμηνα.

Στον πρώτο κύκλο η διάρκεια ορίζεται σε τέσσερα (4) εξάμηνα κατά τη διάρκεια των οποίων οι φοιτητές υποχρεούνται να εξεταστούν επιτυχώς σε 24 μαθήματα που είναι κοινά για όλους.

Η επιλογή κατεύθυνσης (Ιστορίας ή Εθνολογίας) γίνεται στο Ε' εξάμηνο σπουδών (τέλη Σεπτεμβρίου-αρχές Οκτωβρίου).

Από το Ε΄ εξάμηνο σπουδών και σε κάθε εξάμηνο (ΣΤ΄, Ζ΄ και Η΄) υποχρεούνται οι φοιτητές/τριες να κάνουν δηλώσεις μαθημάτων με υπεύθυνη δήλωση που καταθέτουν στη Γραμματεία του Τμήματος σε καθορισμένες ημερομηνίες. Εκπρόθεσμες δηλώσεις, σύμφωνα με πάγια απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας, δεν γίνονται δεκτές.

Κατά τη διάρκεια του δεύτερου κύκλου σπουδών ο αριθμός των μαθημάτων ανέρχεται σε δώδεκα (12) υποχρεωτικά μαθήματα της κατεύθυνσης που έχουν επιλέξει και σε δώδεκα (12) μαθήματα ελεύθερων επιλογών. Σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών δίνεται η δυνατότητα οι φοιτητές να επιλέξουν περισσότερα από δώδεκα (12) μαθήματα, αλλά δικαιούνται δωρεάν συγγράμματα μόνο για 12 μαθήματα ελεύθερης επιλογής.

Επισημαίνεται ότι για την απόκτηση πτυχίου οφείλουν να εξεταστούν επιτυχώς σε δώδεκα (12) μαθήματα ελεύθερων επιλογών, αλλά για τη λήψη υποτροφιών και στεγαστικού επιδόματος οφείλουν να εξεταστούν επιτυχώς σε όλα όσα έχουν επιλέξει.

Η εκπόνηση διπλωματικής εργασίας είναι προαιρετική. Οι φοιτητές/τριες που αναλαμβάνουν διπλωματική εργασία πρέπει να καταθέσουν αίτηση στη Γραμματεία του Τμήματος, όταν διανύουν το ΣΤ΄ εξάμηνο σπουδών, το αργότερο έως τις 15 Ιουνίου και να την εκπονήσουν κατά τη διάρκεια του Ζ΄ και Η΄ εξαμήνου των σπουδών τους. Οι διπλωματικές εργασίες υποστηρίζονται κατά την διάρκεια των εξεταστικών περιόδων Ιουνίου, Σεπτεμβρίου και Φεβρουαρίου, εφόσον έχουν κατατεθεί στη Γραμματεία πριν από την έναρξή τους.

Στο Πρόγραμμα Σπουδών προβλέπεται επίσης η διδασκαλία μίας ξένης γλώσσας, την οποία υποχρεούνται οι φοιτητές/τριες να διδαχθούν και να εξεταστούν επιτυχώς και στα 4 έτη. Η βαθμολογία δεν λαμβάνεται υπόψη στον υπολογισμό του τελικού βαθμού που αναγράφεται στο πτυχίο.

Το σύνολο των μαθημάτων στα οποία υποχρεούνται οι φοιτητές/τριες να εξεταστούν επιτυχώς για να ανακηρυχθούν πτυχιούχοι ανέρχεται σε σαράντα οκτώ (48). Στον αριθμό αυτό δεν συμπεριλαμβάνεται η ξένη γλώσσα.

Σύμφωνα με το νόμο 3549/2007 οι φοιτητές/τριες είναι υποχρεωμένοι να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους σε χρονικό διάστημα οχτώ (8) το πολύ ετών. Αν δεν έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς τον κύκλο σπουδών τους σε αυτό το χρονικό διάστημα, διαγράφονται αυτομάτως από τα Μητρώα του Τμήματος με διαπιστωτική πράξη του Προέδρου.

Κατάλογος υποχρεωτικών μαθημάτων 2010-2011

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ

<u>ΜΑΘΗΜΑ</u>	<u>ΚΩΔΙΚΟΣ</u>
1. Θεωρία και Μεθοδολογία της Ιστορίας	55AY1
2. Αρχαία Ελληνική Ιστορία I	55AY2
3. Λαογραφία I (εισαγωγή)	55AY4
4. Κοινωνιολογία I (εισαγωγή)	55ΓΥ4
5. Κοινωνική Ανθρωπολογία I (εισαγωγή)	55AY5
6. Αρχαία Ελληνική Φιλολογία I	55AY6
Ξένη Γλώσσα	55AYE4

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ

<u>ΜΑΘΗΜΑ</u>	<u>ΚΩΔΙΚΟΣ</u>
1. Βυζαντινή Φιλολογία	55BY6
2. Λατινική Φιλολογία	55BY4
3. Βυζαντινή Ιστορία I (εισαγωγή)	55BY2
4. Εισαγωγή στην Προϊστορία: Θεωρία και πράξη	55BY3
5. Δημογραφία I (εισαγωγή)	55BY5
6. Εισαγωγή στη Ρωμαϊκή Ιστορία	55BY1
Ξένη Γλώσσα	55BYE4

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΜΑΘΗΜΑ

ΜΑΘΗΜΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ
1. Μεσαιωνική Ευρωπαϊκή Ιστορία	55ΓΥ8
2. Ιστορία του Νέου Ελληνισμού (εισαγωγή)	55ΓΥ2
1. Ελληνική Πρωτοϊστορία: Μυκηναϊκός Πολιτισμός	55ΓΥ3
4. Προϊστορική Αρχαιολογία I (εισαγωγή)	55ΓΥ5
5. Εξέλιξη του ανθρώπου	55ΕΥΕ5
6. Ελληνική Παλαιογραφία	55ΓΥ6
Ξένη Γλώσσα	55ΓΥΕ4

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΜΑΘΗΜΑ

ΜΑΘΗΜΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ
1. Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία (εισαγωγή)	55ΔΥ1
2. Νεοελληνική Φιλολογία I (εισαγωγή) (Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας)	55ΔΥ5
3. Πολιτισμική Ανθρωπολογία I	55ΔΥ6
4. Κοινωνική Ανθρωπολογία II: Τα πεδία της κοινωνικής και πολιτισμικής ανθρωπολογίας	55ΔΥ4
5. Ιστορία του Ισλαμικού Κόσμου	55ΔΥ3
6. Ιστορία των Βαλκανικών Λαών I	55ΔΥ2
Ξένη Γλώσσα	55ΔΥΕ4

Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ

■ Κατεύθυνση Ιστορίας

ΜΑΘΗΜΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ
1. Αρχαία Ελληνική Ιστορία II	55EY1
2. Ιστορική γεωγραφία και δημογραφία του ρωμαϊκού κράτους	55EY2
3. Βυζαντινή Ιστορία II	55EY3
4. Νεότερη και Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία I	55EY6

■ Κατεύθυνση Εθνολογίας

ΜΑΘΗΜΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ
1. Παλαιοανθρωπολογία I-Οστεολογία	55EYE1
2. Εθνογραφία I: Σύγχρονη εθνογραφική θεωρία και πρακτική	55EYE2
3. Κοινωνιολογία II (Ιστορία κοινωνιολογικών θεωριών)	55ΣΤΥΕ1
4. Λαογραφία II (Εθιμική)	55EYE4
Ξένη Γλώσσα	55YEE4

ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ

■ Κατεύθυνση Ιστορίας

<u>ΜΑΘΗΜΑ</u>	<u>ΚΩΔΙΚΟΣ</u>
1. Ιδεολογικά ρεύματα στους κόλπους του υπόδουλου ελληνισμού	55ΣΤΥ14
2. Αρχαία Ελληνική Ιστορία III	55ΣΤΥ11
3. Ιστορία των Βαλκανικών Λαών II	55ΣΤΥ13
4. Οικονομική και Κοινωνική Ιστορία του Ρωμαϊκού Κράτους	55ΣΤΥ12

■ Κατεύθυνση Εθνολογίας

<u>ΜΑΘΗΜΑ</u>	<u>ΚΩΔΙΚΟΣ</u>
1. Γλωσσολογική Ανθρωπολογία	55ΕΠΕ6
2. Πολιτισμική Ανθρωπολογία II	55ΣΤΥ3
3. Κοινωνική Ανθρωπολογία III (Ζητήματα οικονομικής και πολιτικής ανθρωπολογίας)	55ΣΤΥΕ2
4. Δημογραφία II	55ΕΥΕ3
Ξένη Γλώσσα	55ΥΕΣΤ4

Z' ΕΞΑΜΗΝΟ

■ Κατεύθυνση Ιστορίας

<u>ΜΑΘΗΜΑ</u>	<u>ΚΩΔΙΚΟΣ</u>
1. Μεσαιωνική Βαλκανική Ιστορία	55ZYI3
2. Νεότερη και Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία II	55ZYI4

■ Κατεύθυνση Εθνολογίας

<u>ΜΑΘΗΜΑ</u>	<u>ΚΩΔΙΚΟΣ</u>
1. Ανθρωπογεωγραφία	55ZYE1
2. Εθνογραφία II	55ZYE2
Ξένη Γλώσσα	55YEZ4

Η' ΕΞΑΜΗΝΟ

■ Κατεύθυνση Ιστορίας

<u>ΜΑΘΗΜΑ</u>	<u>ΚΩΔΙΚΟΣ</u>
1. Βυζαντινή Ιστορία III	55HYI2
2. Νεότερη και Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία III	55HY14

■ Κατεύθυνση Εθνολογίας

<u>ΜΑΘΗΜΑ</u>	<u>ΚΩΔΙΚΟΣ</u>
1. Λαογραφία IV (Λαϊκή Τέχνη)	55HYE2
2. Ιστορία του Μινωικού Πολιτισμού	55HYE1
Ξένη Γλώσσα	55YEH4

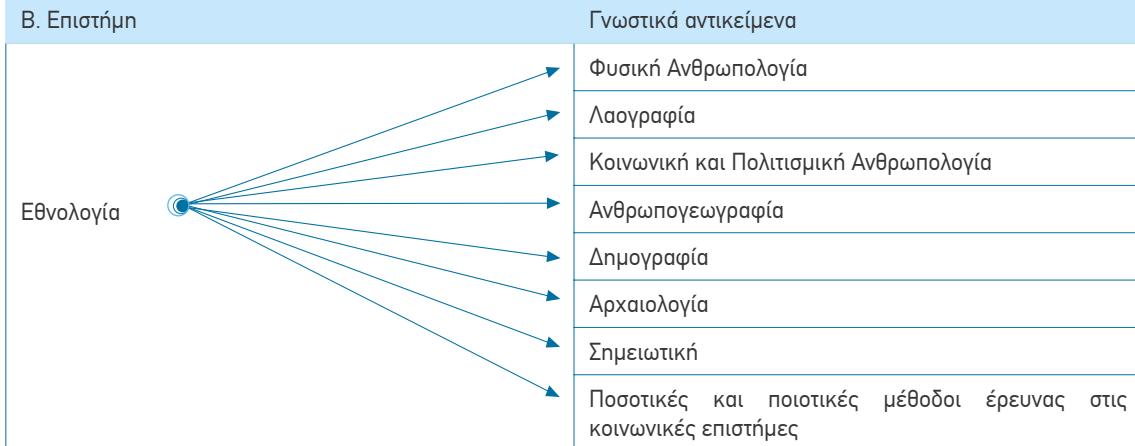
Το νέο Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας

1. Διάρθρωση

Το νέο Πρόγραμμα Σπουδών (ΠΣ) του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας (ΤΙΕ), το οποίο ισχύει για τους φοιτητές και τις φοιτήτριες που βρίσκονται στο Α, Γ και Ε εξάμηνο σπουδών κατά το ακαδημαϊκό έτος 2011-12, διαρθρώνεται ως εξής:

Στο ΤΙΕ θεραπεύονται δύο επιστήμες, η Ιστορία και η Εθνολογία. Όπως κάθε επιστήμη μπορεί να επιμεριστεί σε γνωστικά αντικείμενα – επιμέρους επιστημονικά πεδία, έτσι και στο ΤΙΕ μπορούμε να εξειδικεύσουμε τις δύο επιστήμες ως εξής:

Με βάση το παραπάνω διάγραμμα, εντάσσονται στο ΠΣ του ΤΙΕ 16 συνολικά γνωστικά αντικείμενα, 9 από την Ιστορία και 7 από την Εθνολογία, στα οποία προστίθενται 2 ειδικά εισαγωγικά μαθήματα μεθοδολογίας της επιστημονικής έρευνας, 1 για την Ιστορία και 1 για την Εθνολογία.

2. Ζώνες μαθημάτων

Κάθε γνωστικό αντικείμενο επιμερίζεται σε ειδικότερες επιστημονικές θεματικές – «μαθήματα». Ωστόσο, τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών δεν προέρχονται μόνο από τα γνωστικά αντικείμενα στα οποία επιμερίζονται οι δύο επιστήμες του Τμήματος, αλλά και από εκείνα που προέρχονται από βοηθητικές επιστήμες της Ιστορίας και της Εθνολογίας (π.χ. φιλολογικά μαθήματα, Παλαιογραφία, Ιστορία της Τέχνης κ.λπ.) ή ακόμη από τις επιστήμες της αγωγής και της διδακτικής, με δεδομένο ότι οι απόφοιτοι του Τμήματος μπορούν να λάβουν μέρος στο διαγωνισμό του ΑΣΕΠ για την πρόσληψη εκπαιδευτικών (ΠΕ 02 – Φιλόλογοι), ανεξάρτητα από την κατεύθυνση σπουδών που θα επιλέξουν.

Με βάση τα δεδομένα αυτά, το ΠΣ του ΤΙΕ διαιρείται σε 3 «ζώνες» μαθημάτων:

Α Ζώνη: μαθήματα Υποχρεωτικά (Υ)

Η Α Ζώνη περιλαμβάνει 18 Υ εισαγωγικά μαθήματα στα 18 (16+2) γνωστικά αντικείμενα των δύο επιστημών που θεραπεύονται στο ΤΙΕ, κατανεμημένα στα 3 πρώτα εξάμηνα σπουδών (Α, Β, Γ). Αναλυτικά:

Εισαγωγή στην Αρχαία Ελληνική Ιστορία
Εισαγωγή στην Ρωμαϊκή Ιστορία
Εισαγωγή στη Βυζαντινή Ιστορία
Εισαγωγή στη Μεσαιωνική Ευρωπαϊκή Ιστορία
Εισαγωγή στη Νεότερη και Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία
Εισαγωγή στην Ιστορία των Βαλκανικών Λαών
Εισαγωγή στην Ιστορία του Νέου, Νεότερου και Σύγχρονου Ελληνισμού
Εισαγωγή στην Ιστορία του Ισλαμικού Κόσμου
Εισαγωγή στην Οθωμανική Ιστορία
Θεωρία και Μεθοδολογία της Ιστορίας
Εισαγωγή στη Φυσική Ανθρωπολογία
Εισαγωγή στη Λαογραφία
Εισαγωγή στην Κοινωνική και Πολιτισμική Ανθρωπολογία
Εισαγωγή στην Ανθρωπογεωγραφία
Εισαγωγή στη Δημογραφία
Εισαγωγή στην Αρχαιολογία
Εισαγωγή στη Σημειωτική
Ποσοτικές και ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες

Το εξάμηνο στο οποίο διδάσκεται το κάθε μάθημα εμφαίνεται στον αναλυτικό κατάλογο των μαθημάτων της ακαδημαϊκής χρονιάς 2011 – 2012.

Β Ζώνη: μαθήματα Υποχρεωτικά κατ' Επιλογή (YE)

Στη Β Ζώνη μαθημάτων περιλαμβάνονται 16 μαθήματα YE, ανάλογα με την κατεύθυνση σπουδών (Ιστορία ή Εθνολογία) που θα επιλέξει ο φοιτητής / ή φοιτήτρια με το πέρας του Γ εξαμήνου της φοίτησής του / της στο ΤΙΕ. Από αυτά τα 12 θα είναι από την κατεύθυνση που θα επιλέξει και τα υπόλοιπα 4 από την άλλη κατεύθυνση. Τα μαθήματα YE θα επιλέγονται από κατάλογο μαθημάτων ανά γνωστικό αντικείμενο που θα καταρτίζεται κάθε έτος με βάση τις προτάσεις των μελών ΔΕΠ του Τμήματος και θα εγκρίνεται από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος. Ο κατάλογος θα περιλαμβάνει διπλάσιο τουλάχιστον αριθμό μαθημάτων από αυτά που είναι υποχρεωμένοι να επιλέξουν οι φοιτητές / φοιτήτριες του ΤΙΕ.

Στον κατάλογο των YE μαθημάτων μπορούν να περιλαμβάνονται και μαθήματα άλλων Τμημάτων, εφόσον το κάθε μέλος ΔΕΠ του Τμήματος, εισηγηθεί τεκμηριωμένα την αναγκαιότητα εισαγωγής τους στον κατάλογο των YE μαθημάτων και εγκριθεί από τη ΓΣ του Τμήματος.

Κάθε φοιτητής / φοιτήτρια του ΤΙΕ μπορεί να επιλέξει YE μαθήματα από οποιοδήποτε γνωστικό αντικείμενο και των δύο κατευθύνσεων. Ωστόσο, δεν μπορεί να επιλέξει περισσότερα από 3 μαθήματα ανά γνωστικό αντικείμενο. Επομένως, αν κάποιος / κάποια επιλέξει την Κατεύθυνση Ιστορίας, οφείλει να επιλέξει 12 μαθήματα από 4 τουλάχιστον γνωστικά αντικείμενα της Ιστορίας ($3 \times 4 = 12$) και 4 μαθήματα από 2 τουλάχιστον γνωστικά αντικείμενα της Εθνολογίας ($3+1=4$ ή $2+2=4$). Αντίστοιχα, αν κάποιος / κάποια επιλέξει την Κατεύθυνση Εθνολογίας, οφείλει να επιλέξει 12 μαθήματα από 4 τουλάχιστον γνωστικά αντικείμενα της Εθνολογίας ($3 \times 4 = 12$) και 4 μαθήματα από 2 τουλάχιστον γνωστικά αντικείμενα της Ιστορίας ($3+1=4$). Οι παραπάνω αριθμοί μαθημάτων είναι ενδεικτικοί.

Γ Ζώνη: μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής (EE)

Στη Γ Ζώνη μαθημάτων περιλαμβάνονται 14 μαθήματα EE, τα οποία επιλέγονται από σχετικό κα-

τάλογο που θα καταρτίζει κάθε έτος και θα εγκρίνει η Γενική Συνέλευση του Τμήματος, μετά από σχετικές προτάσεις των μελών ΔΕΠ του Τμήματος. Τα μαθήματα αυτά μπορούν να προέρχονται από:

- Μαθήματα YEI (Ιστορίας) ή YEE (Εθνολογίας) που δεν επελέγησαν από κάποιο φοιτητή ή φοιτήτρια
- Μαθήματα ΕΕ που προσφέρονται από το Τμήμα
- Μαθήματα άλλων Τμημάτων του ΔΠΘ
- Μαθήματα προγράμματος ανταλλαγών (Erasmus)

Τα μαθήματα των Ζωνών Β και Γ δεν κατανέμονται σε συγκεκριμένα εξάμηνα σπουδών, αλλά στο χειμερινό ή εαρινό εξάμηνο κάθε ακαδημαϊκής χρονιάς.

Με άλλα λόγια, κάθε φοιτητής ή φοιτήτρια του ΤΙΕ μπορεί μετά το τέλος του υποχρεωτικού προγράμματος των 3 πρώτων εξαμήνων να καταρτίσει το δικό του /δικό της ιδιαίτερο πρόγραμμα ανάλογα με τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντά του /της.

Κάθε φοιτητής ή φοιτήτρια του ΤΙΕ, ωστόσο, οφείλει, για να περατώσει τις σπουδές του/της να εξεταστεί επιτυχώς σε συνολικά 48 μαθήματα (18 Υ στα Α, Β και Γ εξάμηνα σπουδών, 16 ΥΕ και 14 ΕΕ στα Ε, ΣΤ, Ζ και Η εξάμηνα σπουδών).

Στα μαθήματα αυτά προστίθενται 8 ακόμη εξαμηνιαία μαθήματα ξένης γλώσσας, στα οποία πρέπει να επιτύχει κάθε φοιτητής ή φοιτήτρια του ΤΙΕ, χωρίς ωστόσο να λαμβάνεται υπόψη ο βαθμός επιτυχίας για την εξαγωγή του τελικού μέσου όρου βαθμολογίας του πτυχίου. Επιπλέον, εφόσον αυτό κριθεί αναγκαίο, μετά από διαγνωστικές εξετάσεις, κάθε φοιτητής ή φοιτήτρια του ΤΙΕ οφείλει να συμπληρώσει ορισμένο αριθμό ωρών διδασκαλίας στο Εργαστήριο Πληροφορικής. Ο αριθμός των ωρών αυτών ορίζεται από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος.

3. Ειδικές διατάξεις

Α) Θεσπίζεται η υποχρεωτική εκπόνηση δύο τουλάχιστον «φροντιστηριακών εργασιών» κατά τη διάρκεια των 8 εξαμήνων σε οποιοδήποτε γνωστικό αντικείμενο ή μάθημα του ΠΣ. Οι όροι εκπόνησης των εργασιών αυτών καθορίζονται από τον εκάστοτε διδάσκοντα από τον οποίο πιστοποιείται και η επιτυχής περάτωση της εργασίας.

Β) Διατηρείται ο προαιρετικός χαρακτήρας για την εκπόνηση πτυχιακής εργασίας. Ωστόσο, κάθε φοιτητής ή φοιτήτρια που επιθυμεί να εκπονήσει πτυχιακή εργασία θα πρέπει να μπορεί να πιστοποιήσει ότι εκπόνησε ήδη δύο τουλάχιστον «φροντιστηριακές εργασίες» πριν από την ανάληψη της πτυχιακής. Κάθε πτυχιακή εργασία αντιστοιχεί σε δύο εξαμνιαία μαθήματα (ένα ΥΕ στο γνωστικό αντικείμενο στο οποίο εκπονείται και ένα ΕΕ), από την παρακολούθηση των οποίων και την επιτυχή εξέταση ο φοιτητής ή η φοιτήτρια απαλλάσσεται. Πτυχιακή εργασία μπορεί να αναλάβει οποιοσδήποτε φοιτητής / οποιαδήποτε φοιτήτρια του ΤΙΕ, μετά από το πέρας του ΣΤ' εξαμήνου σπουδών, ακόμη κι αν βρίσκεται εκτός κύκλου σπουδών («επί πτυχίω»). Περισσότερες λεπτομέρειες για την εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας παρατίθενται στον Κανονισμό Διπλωματικών / Πτυχιακών Εργασιών.

Συνοπτικός κατάλογος διδασκόμενων μαθημάτων

A. Υποχρεωτικά μαθήματα (Υ)

Α' εξάμηνο (χειμερινό εξάμηνο)				
A/A	Τίτλος μαθήματος	Αριθμός πιστωτικών μονάδων / ECTS	Διδάσκων	Κωδικός
1.	Εισαγωγή στην Αρχαία Ελληνική Ιστορία	5	Andrew Farrington, Λέκτορας	55AY2
2.	Εισαγωγή στη Λαογραφία	5	Εμμανουήλ Βαρβούνης, Αναπληρωτής Καθηγητής	55AY4
3.	Θεωρία και Μεθοδολογία της Ιστορίας	5	Ελπίδα Βόγλη, Λέκτορας	55AY1
4.	Εισαγωγή στην Εξέλιξη και στη Φυσική Ανθρωπολογία	5	Αντώνιος Μπαρτσιώκας, Αναπληρωτής Καθηγητής	55ΓΥ3
5.	Εισαγωγή στην Αρχαιολογία	5	Εμμανουήλ Μελάς, Επίκουρος Καθηγητής	55ΓΥ5
6.	Εισαγωγή στην Κοινωνική και Πολιτισμική Ανθρωπολογία	5	Διδάσκων με το Π.Δ. 407/1980	55AY5
7.	Ξένη γλώσσα	Ιταλικά	Γεώργιος Αγελαρίδης, ΕΕΔΙΠ Διδάσκων με το Π.Δ. 407/1980	55AYE4
		Αγγλικά		55YE1A

B' εξάμπνο (εαρινό εξάμπνο)

A/A	Τίτλος μαθήματος	Αριθμός πιστωτικών μονάδων / ECTS	Διδάσκων	Κωδικός
1.	Εισαγωγή στην Ρωμαϊκή Ιστορία	5	Διδάσκων με το Π.Δ. 407/1980	55BY1
2.	Εισαγωγή στην Βυζαντινή Ιστορία	5	N. – I. Παπαδημητρίου – Δούκας, Επίκουρος Καθηγητής	55BY2
3.	Εισαγωγή στην Ιστορία του Νέου, Νεότερου και Σύγχρονου Ελληνισμού	5	Κωνσταντίνος Κ. Χατζόπουλος, Καθηγητής Παναγιώτα Τζιβάρα, Επίκουρη Καθηγήτρια Ελπίδα Βόγλη, Λέκτορας	55ΔΥ1
4.	Εισαγωγή στην Ιστορία των Βαλκανικών Λαών	5	Ελεονώρα Ναξίδου, Λέκτορας	55ΔΥ2
5.	Εισαγωγή στη Δημογραφία	5	Κωνσταντίνος Ζαφείρης, Λέκτορας	55BY5
6.	Εισαγωγή στη Σημειωτική	5	Διδάσκων με το Π.Δ. 407/1980	55ΔΥ6
7.	Ξένη γλώσσα	Ιταλικά	Γεώργιος Αγελαρίδης, ΕΕΔΙΠ	55AYE4
		Αγγλικά	Διδάσκων με το Π.Δ. 407/1980	55YE1A

Γ' εξάμηνο (χειμερινό εξάμηνο)

A/A	Τίτλος μαθήματος		Αριθμός πιστωτικών μονάδων / ECTS	Διδάσκων	Κωδικός
1.	Εισαγωγή στην Ιστορία του Ισλαμικού Κόσμου		5	Διδάσκων με το Π.Δ. 407/1980	55ΔΥ3
2.	Εισαγωγή στην Οθωμανική Ιστορία		5	Διδάσκων με το Π.Δ. 407/1980	55Υ17
3.	Εισαγωγή στη Μεσαιωνική Ευρωπαϊκή Ιστορία		5	Παναγιώτα Τζιβάρα, Επίκουρη Καθηγήτρια	55ΓΥ1
4.	Εισαγωγή στη Νεότερη και Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία		5	Αθηνά Συριάτου, Λέκτορας	55ΕΥ6
5.	Εισαγωγή στην Ανθρωπογεωγραφία		5	Δώρα Λαφαζάνη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια	55ΖΥΕ1
6.	Ποσοτικές και ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες		5	Κωνσταντίνος Ζαφείρης, Λέκτορας, Βασίλειος Δαλκαβούκης, Λέκτορας	55Υ18
7.	Ξένη γλώσσα	Ιταλικά		Γεώργιος Αγελαρίδης, ΕΕΔΙΠ	55ΓΥΕ4
		Αγγλικά		Διδάσκων με το Π.Δ. 407/ 1980	55ΥΕ1B

Ξένη γλώσσα	Εξάμπονο Δ	Ιταλικά	Γεώργιος Αγελαρίδης, ΕΕΔΙΠ	55ΓΥΕ4
		Αγγλικά	Διδάσκων με το Π.Δ. 407/1980	55YE1B
	Εξάμπονο Ε	Ιταλικά	Γεώργιος Αγελαρίδης, ΕΕΔΙΠ	55YEE4
		Αγγλικά	Διδάσκων με το Π.Δ. 407/1980	55YE1Γ
	Εξάμπονο ΣΤ	Ιταλικά	Γεώργιος Αγελαρίδης, ΕΕΔΙΠ	55YEE4
		Αγγλικά	Διδάσκων με το Π.Δ. 407/1980	55YE1Γ
	Εξάμπονο Ζ	Ιταλικά	Γεώργιος Αγελαρίδης, ΕΕΔΙΠ	55YEΗ4
		Αγγλικά	Διδάσκων με το Π.Δ. 407/1980	55YE1Δ
	Εξάμπονο Η	Ιταλικά	Γεώργιος Αγελαρίδης, ΕΕΔΙΠ	55YEΗ4
		Αγγλικά	Διδάσκων με το Π.Δ. 407/1980	55YE1Δ

B. Μαθήματα Υποχρεωτικά Κατ' Επιλογήν (YE)

I. Ιστορίας (YEI)

Γνωστικό Αντικείμενο	Διδάσκων / Διδάσκοντες	Τίτλος μαθήματος	Κωδικός	Εξάμπονο διδασκαλίας	ΑΠΜ ECTS
Αρχαία Ελληνική Ιστορία	Andrew Farrington, Λέκτορας Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας	Ο Ελληνιστικός Κόσμος	55ΕΣΤΥ11	Εαρινό	5
		Η Ελληνική Αναγέννηση: Ο πολιτισμός των ελληνικών εδαφών της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας	55YEI1	Χειμερινό	5
		Οικογένεια, κοινωνικό φύλο και ιδιωτικές σχέσεις στο αρχαίο ελληνικό κόσμο	55ΕΣΤΗ54	Εαρινό	5

Γνωστικό Αντικείμενο	Διδάσκων / Διδάσκοντες	Τίτλος μαθήματος	Κωδικός	Εξάμηνο διδασκαλίας	ΑΠΜ ECTS
Μεσαιωνική Ευρωπαϊκή Ιστορία	Παναγιώτα Τζιβάρα. Επίκουρη Καθηγήτρια Ιστορίας του Βενετοκρατούμενου Ελληνισμού	Τα πανεπιστήμια στο Μεσαίωνα	55YEI2	Εαρινό	5

Γνωστικό Αντικείμενο	Διδάσκων / Διδάσκοντες	Τίτλος μαθήματος	Κωδικός	Εξάμηνο διδασκαλίας	ΑΠΜ ECTS
Βυζαντινή Ιστορία	Νικόλαος – Ιωάννης Παπαδημητρίου – Δούκας	Ιστορία της πρώιμης βυζαντινής περιόδου (324 – 610)	55YEI3	Εαρινό	5
		Ιστορία της μέσης βυζαντινής περιόδου (610 – 1204)	55EY3	Χειμερινό	5
	Επίκουρος Καθηγητής Βυζαντινής Ιστορίας	Ιστορία της ύστερης βυζαντινής περιόδου (1204 – 1461)	55HYI2	Χειμερινό	5
		Πηγές της Βυζαντινής Ιστορίας	55ESTH23	Εαρινό	5

Γνωστικό Αντικείμενο	Διδάσκων / Διδάσκοντες	Τίτλος μαθήματος	Κωδικός	Εξάμηνο διδασκαλίας	ΑΠΜ ECTS
Ιστορία του Νέου, Νεότερου και Σύγχρονου Ελληνισμού	Κωνσταντίνος Κ. Χατζόπουλος, Καθηγητής Ιστορίας του Νέου Ελληνισμού	Ιδεολογικά ρεύματα στους κόλπους του τουρκοκρατούμενου Ελληνισμού	55ΥΕΙ4	Εαρινό	5
	Ελπίδα Βόγλη, Λέκτορας Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας	Ιστορία του ελληνικού κράτους τον 19 ^ο και 20 ^ο αιώνα	55ΥΕΙ5	Χειμερινό	5
		Ιστορία της ελληνικής διασποράς (19 ^{ος} -20ός αι.)	55ΕΠΕΖ46	Εαρινό	5
	Παναγιώτα Τζιβάρα, Επίκουρη Καθηγήτρια Ιστορίας του Βενετοκρατούμενου Ελληνισμού	Λατινικές κυριαρχίες στην ανατολική Μεσόγειο (13ος-18ος αι.)	55ΥΕΙ6	Χειμερινό	5
		Θεσμοί διοίκησης στον βενετοκρατούμενο ελληνικό χώρο	55ΕΣΤΗ55	Εαρινό	5

Γνωστικό Αντικείμενο	Διδάσκων / Διδάσκοντες	Τίτλος μαθήματος	Κωδικός	Εξάμηνο διδασκαλίας	ΑΠΜ ECTS
Ιστορία των Βαλκανικών Λαών	Ελεονώρα Ναξίδου, Λέκτορας Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας της Νοτιοανατολικής Ευρώπης	Οι Ελληνοβουλγαρικές σχέσεις μετά την ίδρυση του βουλγαρικού κράτους	55ΥΕΙ7	Χειμερινό	5
		Νεότερη και Σύγχρονη Βαλκανική Ιστορία	55ΣΤΥ13	Εαρινό	5
		Μεσαιωνική Βαλκανική Ιστορία	55ΖΥ13	Χειμερινό	5

Γνωστικό Αντικείμενο	Διδάσκων / Διδάσκοντες	Τίτλος μαθήματος	Κωδικός	Εξάμηνο διδασκαλίας	ΑΠΜ ECTS
Νεότερη και Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία	Αθηνά Συριάτου, Λέκτορας Ευρωπαϊκής Ιστορίας (Νεότερης και Σύγχρονης)	Ευρωπαϊκή Ιστορία, 19 ^{ος} αιώνας	55ZY14	Χειμερινό	5
		Ευρωπαϊκή Ιστορία, 20 ^{ος} αιώνας	55HY14	Εαρινό	5
		Ιστορία των Γυναικών στην Ευρώπη από τον 18 ^ο έως τον 20 ^ο αιώνα	55ΕΣΤΗ4	Χειμερινό	5

II. Εθνολογίας

Γνωστικό Αντικείμενο	Διδάσκων / Διδάσκοντες	Τίτλος μαθήματος	Κωδικός	Εξάμηνο διδασκαλίας	ΑΠΜ ECTS
Κοινωνική και Πολιτισμική Ανθρωπολογία	Διδάσκων με το Π.Δ. 407/1980	Ανθρωπολογία των κοινωνικών φύλων	55ΣΤΥΕ3	Εαρινό	5
		Ανθρωπολογία της διατροφής και της κατανάλωσης	55YEE1	Χειμερινό	5
		Πολιτική Ανθρωπολογία	55ΣΤΥΕ2	Εαρινό	5
	Βασίλειος Δαλκαβούκης, Λέκτορας Εθνογραφίας του Ελλαδικού Χώρου	Σύγχρονη εθνογραφική θεωρία και πρακτική	55EYE2	Χειμερινό	5
		Εθνογραφίες του ελλαδικού χώρου και έρευνα πεδίου	55ZYΕ2	Εαρινό	5
		Ανθρωπολογία της κοινωνικής μνήμης	55ΔΥ4	Χειμερινό	5
		Ανθρωπολογία της Εκπαίδευσης	55YEE2	Εαρινό	5

Γνωστικό Αντικείμενο	Διδάσκων / Διδάσκοντες	Τίτλος μαθήματος	Κωδικός	Εξάμηνο διδασκαλίας	ΑΠΜ ECTS
Λαογραφία	Εμμανουήλ Βαρβούνης, Αναπληρωτής Καθηγητής Λαογραφίας	Λαϊκή τέχνη	55HYE2	Εαρινό	5
		Θρησκευτική και εθιμική Λαογραφία	55EYE4	Χειμερινό	5
		Έντεχνος λαϊκός λόγος	55EPSTH9	Εαρινό	5

Γνωστικό Αντικείμενο	Διδάσκων / Διδάσκοντες	Τίτλος μαθήματος	Κωδικός	Εξάμηνο διδασκαλίας	ΑΠΜ ECTS
Εξέλιξη και Φυσική Ανθρωπολογία	Αντώνιος Μπαρτσιώκας, Αναπληρωτής Καθηγητής Ανθρωπολογίας	Παλαιοανθρωπολογία	55ESTH13	Εαρινό	5
		Φυσική Ανθρωπολογία – Οστεολογία	55EYE1	Χειμερινό	5
		Βιολογία, Ηθολογία & Εξέλιξη Πρωτευόντων	55EPSTH4	Εαρινό	5

Γνωστικό Αντικείμενο	Διδάσκων / Διδάσκοντες	Τίτλος μαθήματος	Κωδικός	Εξάμηνο διδασκαλίας	ΑΠΜ ECTS
Αρχαιολογία	Εμμανουήλ Μελάς, Επίκουρος Καθηγητής Ιστορίας του Αιγαιακού και Μυκηναϊκού Πολιτισμού	Η αρχαιολογία του Μινωικού και Μυκηναϊκού Πολιτισμού	55YEE3	Εαρινό	5
	Ντούσανκα-Χριστίνα Ούρεμ - Κώτσου, Λέκτορας Προϊστορικής Αρχαιολογίας	Προϊστορικές κοινωνίες	55BY3	Χειμερινό	5
		Η Προϊστορία των Βαλκανίων και της Ανατολίας	55YEE4	Εαρινό	5
		Υλικός πολιτισμός και ερμηνεία: Προϊστορική κεραμική	55EPEZ42	Χειμερινό	5
		Νεολιθικός πολιτισμός στη Βόρεια Ελλάδα	55ESTH47	Εαρινό	5

Γνωστικό Αντικείμενο	Διδάσκων / Διδάσκοντες	Τίτλος μαθήματος	Κωδικός	Εξάμηνο διδασκαλίας	ΑΠΜ ECTS
Δημογραφία	Κωνσταντίνος Ζαφείρης, Λέκτορας Δημογραφίας	Ανθρωπολογική Δημογραφία	55EPEZ43	Χειμερινό	5
		Η βιολογία και ο δημογραφία των ανθρωπολογικών πληθυσμών	55YEE5	Εαρινό	5
		Δημογραφική ανάλυση. Η Δημογραφία των Χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και του Εύξεινου Πόντου	55EYE3	Χειμερινό	5

Γνωστικό Αντικείμενο	Διδάσκων / Διδάσκοντες	Τίτλος μαθήματος	Κωδικός	Εξάμηνο διδασκαλίας	ΑΠΜ ECTS
Ανθρωπογεωγραφία	Δώρα Λαφαζάνη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Ανθρωπογεωγραφίας	Ευρωπαϊκή Μετανάστευση	55ΕΣΤΗ2	Χειμερινό	5
		Πολιτική Γεωγραφία	55ΕΠΕΖ33	Εαρινό	5
		Γεωγραφίες και Κοινωνίες	55ΕΣΤΗ1	Εαρινό	5

Γ. Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής (ΕΕ)

I. Από το Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας

Διδάσκων / Διδάσκοντες	Τίτλος μαθήματος	Κωδικός	Εξάμηνο διδασκαλίας	ΑΠΜ /ECTS
Παναγιώτα Τζιβάρα, Επίκουρη Καθηγήτρια Ιστορίας του Βενετοκρατούμενου Ελληνισμού	Βενετοί και οθωμανοί Τούρκοι στην ανατολική Μεσόγειο (15ος-18ος αι.)	55ΕΕ1	Εαρινό	5
	Η παιδεία στον βενετοκρατούμενο ελληνικό χώρο (15ος-18ος αι.)	55ΕΕ2	Χειμερινό	5

Διδάσκων / Διδάσκοντες	Τίτλος μαθήματος	Κωδικός	Εξάμηνο διδασκαλίας	ΑΠΜ/ ECTS
Εμμανουήλ Μελάς, Επίκουρος Καθηγητής Ιστορίας του Αιγαιακού και Μυκηναϊκού πολιτισμού	Κυκλαδικός, Πρωτοελλαδικός και Μεσοελλαδικός Πολιτισμός. Η αυγή της τεχνολογικής και αστικής ανάπτυξης στο Αιγαίο της Χαλκοκρατίας και η αρχαιολογική της τεκμηρίωση.	55ΕΣΤΗ39	Εαρινό	5
	Όταν η αρχαιολογία συναντά τη μυθολογία: Ο χρυσοφόρος τρωικός πολιτισμός και η α(να)ξιοπιστία της Ιλιάδας	55ΕΕ3	Χειμερινό	5

Διδάσκων / Διδάσκοντες	Τίτλος μαθήματος	Κωδικός	Εξάμινο διδασκαλίας	ΑΠΜ /ECTS
Γεώργιος Παπάζογλου, Καθηγητής Ιστορίας από τις Πηγές (Κώδικες - Χειρόγραφα)	Βυζαντινή Φιλολογία	55BY6	Εαρινό	5
	Ελληνική Παλαιογραφία	55ΓΥ6	Χειμερινό	5

Διδάσκων / Διδάσκοντες	Τίτλος μαθήματος	Κωδικός	Εξάμινο διδασκαλίας	ΑΠΜ ECTS
Ισαβέλλα Τσαβαρή, Καθηγήτρια Κλασικής Φιλολογίας	Λατινική Φιλολογία	55BY4	Εαρινό	5
	Αρχαία Ελληνική Φιλολογία I	55AY6	Χειμερινό	5
	Αρχαία Ελληνική Φιλολογία II	55ΕΠΕΖ15	Εαρινό	5
	Αρχαία Ελληνική Φιλολογία III	55ΕΠΣΤΗ8	Χειμερινό	5

Διδάσκων / Διδάσκοντες	Τίτλος μαθήματος	Κωδικός	Εξάμηνο διδασκαλίας	ΑΠΜ/ ECTS
Γεώργιος Τσιγάρας, Επίκουρος Καθηγητής Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Τέχνης	Μεταβυζαντινή ζωγραφική	55EE4	Εαρινό	5
	Ιστορία της βυζαντινής τέχνης	55EE5	Χειμερινό	5
	Βυζαντινή εικαστική παράδοση και νεοελληνική τέχνη	55EE6	Εαρινό	5
	Η ζωγραφική στο Άγιον Όρος	55EE7	Χειμερινό	5

Διδάσκων / Διδάσκοντες	Τίτλος μαθήματος	Κωδικός	Εξάμηνο διδασκαλίας	ΑΠΜ /ECTS
Κωνσταντίνος Κ. Χατζόπουλος, Καθηγητής Ιστορίας του Νέου Ελληνισμού	Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης	55ΕΠΕΖ28	Χειμερινό	5

Διδάσκων / Διδάσκοντες	Τίτλος μαθήματος	Κωδικός	Εξάμηνο διδασκαλίας	ΑΠΜ/ ECTS
Διδάσκων με το Π.Δ. 407/1980	Διδακτική της Ιστορίας	55ΕΣΤΗ62	Εαρινό	5

Διδάσκων / Διδάσκοντες	Τίτλος μαθήματος	Κωδικός	Εξάμηνο διδασκαλίας	ΑΠΜ /ECTS
Διδάσκων με το Π.Δ. 407/1980	Σχολική Παιδαγωγική	55ΕΣΤΗ57	Εαρινό	5

Στο Πρόγραμμα Σπουδών εντάσσονται με απόφαση της Γ. Σ. του Τμήματος ως μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής και μαθήματα που διδάσκονται στα παρακάτω Τμήματα του ΔΠΘ:

- I. Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας
- II. Τμήμα Γλωσσών, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων Χωρών
- III. Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης
- IV. Νομική Σχολή
- V. Ιατρική Σχολή
- VI. Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης

Περιλήψεις Μαθημάτων

Πρόγραμμα Erasmus

Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών

A. Υποχρεωτικά μαθήματα (Υ)

1. Εισαγωγή στην Αρχαία Ελληνική Ιστορία (Α΄ εξάμηνο – χειμερινό)

Το πρώτο μέρος του μαθήματος εξετάζει τη φύση και μεθοδολογία της αρχαίας ελληνικής ιστορίας με έμφαση στη φύση και την εμβέλεια κάλυψης των πρωτογενών πηγών και επομένως στη δέοντη προσέγγιση και χρήση τους από τον/την αρχαίο/α ιστορικό. Κατά το δεύτερο μέρος παρουσιάζεται μια επισκόπηση της αρχαίας ιστορίας από την Αρχαϊκή εποχή έως τα Ελληνιστικά χρόνια, εστιάζοντας στον τρόπο με τον οποίο το αντικείμενο μελέτης επηρεάζεται από την φύση των διαθέσιμων πρωτογενών πηγών. Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, ο/η φοιτητής θα είναι σε θέση να κατανοεί την φύση της αρχαίας ιστορίας και τις διαφορές μεταξύ άλλων ειδών ιστοριογραφίας.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Andrew Farrington, Λέκτορας

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Mossi C., Gourbeillon-Schnapp A., *Επίτομη Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδας (2.000 - 31 π.Χ.)*.
- Schuller W., *Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδας από την Κρητομυκηναϊκή Εποχή ως το Τέλος των Κλασικών Χρόνων* (Αθήνα, 2001).

2. Εισαγωγή στη Λαογραφία (Α΄ εξάμηνο – χειμερινό)

Σκοπός του μαθήματος είναι η μύηση των πρωτοετών φοιτητών στην Λαογραφία, το αντικείμενο, το περιεχόμενο, τους σκοπούς, την ιστορία, τις μεθόδους που χρησιμοποιεί και τη βασική βιβλιογραφία της. Γίνονται εκτενείς αναφορές στην ελληνική πορεία της Λαογραφίας, από την λαογραφική παρατήρηση και καταγραφή κατά την αρχαιότητα, τους βυζαντινούς, μεταβυζαντινούς και νεότερους χρόνους, αλλά και στην ευρωπαϊκή, αμερικανική και διεθνή ανάπτυξή της, προπολεμικά και μεταπολεμικά. Επίσης παρουσιάζονται κριτικά οι θεωρητικοί και μεθοδολογικοί προβληματισμοί και οι σύγχρονοι προσανατολισμοί της Λαογραφίας. Τέλος, ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στις μεθόδους που χρησιμοποιεί, ιδιαίτερα δε στην επιτόπια λαογραφική έρευνα, την οργάνωση, την εκτέλεση και την επιστημονική χρήση των αποτελεσμάτων της.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Εμμανουήλ Βαρβούνης, Αναπληρωτής Καθηγούτης

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Μ. Γ. Βαρβούνης, *Εισαγωγικά στη λαογραφία*, και Μ. Γ. Βαρβούνης, *Μελετήματα Ελληνικής Λαογραφίας*.
- Μ. Γ. Βαρβούνης, *Συμβολή στη μεθοδολογία της επιτόπιας λαογραφικής έρευνας*.

3. Θεωρία και Μεθοδολογία της Ιστορίας (Α' εξάμηνο – χειμερινό)

Στο μάθημα αυτό εξετάζεται η εξέλιξη της ιστορίας ως επιστήμης από την αρχαία εποχή μέχρι τον 20^ο αιώνα. Μελετώνται οι κυριότερες θεωρητικές προσεγγίσεις που έχουν επηρεάσει τους διάφορους τρόπους γραφής της ιστορίας. Αναλύονται τα σημαντικότερα ζητήματα της σύγχρονης ιστοριογραφικής συζήτησης καθώς επίσης η σχέση της ιστορίας με τις κοινωνικές επιστήμες. Στόχος του μαθήματος είναι να εισαγάγει τους φοιτητές στο διεπιστημονικό διάλογο σχετικά με τη διαμόρφωση της σύγχρονης ιστορίας.

Διδακτικές μονάδες / ECTS:5.

Διδάσκουσα: Ελπίδα Βόγλη, Λέκτορας

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Καίτη Αρώνη-Τσίχλη, *Ιστορικές σχολές και μέθοδοι. Εισαγωγή στην ευρωπαϊκή ιστοριογραφία*, Αθήνα, εκδ. Παπαζήση, 2008 και [A2] Richard J. Evans, *Για την υπεράσπιση της ιστορίας*, μτφρ. Λυδία Παπαδάκη, Αθήνα, Σαββάλας, 2009.
- Gerald Noirel, *Tι είναι η σύγχρονη ιστορία*; μτφρ. Μαρία Κορασίδη, Αθήνα, Gutenberg, 2005 και [B2] B. Σπυριδωνάκης, *Περί ιστορίας και ιστορικής μεθοδολογίας*, Θεσσαλονίκη, Βάνιας, 2006.

4. Εισαγωγή στην Εξέλιξη και τη Φυσική Ανθρωπολογία (Α' εξάμηνο – χειμερινό)

Εισαγωγή στη επιστημονική σκέψη, Υπόθεση, Θεωρία, Νόμος. Οι Φυσικές Επιστήμες στην Ανθρωπολογία, Ιστορία και Αρχαιολογία. Η Δημιουργία του Σύμπαντος και η ειδογένεση των έμβιων οντων. Δαρβινισμός. Εξελικτικοί μηχανισμοί και γεγονότα μέχρι την εμφάνιση του Ανθρώπου στη

Γη. Το μάθημα είναι προαπαιτούμενο για την επιλογή των υπόλοιπων μαθημάτων του γνωστικού αντικειμένου της Φυσικής Ανθρωπολογίας.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Αντώνιος Μπαρτσιώκας, Αναπληρωτής Καθηγητής

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- John H. Relethford, *To Ανθρώπινο Είδος*, Αθήνα 2004, Εκδ. Παρισιάνου Α.Ε..

5. Εισαγωγή στην Αρχαιολογία (Α' εξάμηνο – χειμερινό)

Περιλαμβάνει στοιχειώδεις γνώσεις του κλάδου για το φοιτητή που ξεκινάει τις σπουδές του: Η αρχαιολογία ως εργαλείο και πηγή της διαχρονικής παρουσίας και δράσης του ανθρώπου στον κόσμο στη διάρκεια της προϊστορίας, αλλά και της ιστορίας (Κλασικής – Μεσαιωνικής): Γένεση και ιστορία του κλάδου. Μεθοδολογία, εθνογραφική αναλογία και θεωρία μέσης εμβέλειας, ιστορικές προσεγγίσεις, επιστημονική υποστήριξη και τεχνικές συναφούς έρευνας (επιφανειακής, ανασκαφικής, μετανασκαφικής επεξεργασίας, χρονολόγησης, προέλευσης και λειτουργίας των ευρημάτων). Θεωρία εξήγησης των ευρημάτων και συναφών παραμέτρων και μεταβλητών αναφορικά με το λειτουργικό [οργανωτικό] (λ.χ. στο πλαίσιο του ενδοκοινοτικού ή διακοινοτικού χώρου και της συναφούς διάταξης των οικισμών) την ιστορική τους διάσταση και την κοινωνική τους σημασία.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Εμμανουήλ Μελάς, Επίκουρος Καθηγητής

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- M. Μελάς, *Αρχαιολογία Σήμερα*, Καρδαμίτσας, 2003, και (βιοθητικό σύγγραμμα) C. Renfrew, P. Bahn, *Αρχαιολογία. Θεωρίες, μεθοδολογία και πρακτικές εφαρμογές*, Καρδαμίτσα 2001.

6. Εισαγωγή στην Κοινωνική και Πολιτισμική Ανθρωπολογία (Α' εξάμηνο – χειμερινό)

Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στην κοινωνική και πολιτισμική ανθρωπολογία και ως ΕΚ τούτου θα ασχοληθεί αρχικά με τις έννοιες της «κοινωνίας» και του «πολιτισμού», το περιεχόμενό τους, αλλά και το βαθμό που η ενασχόληση με αυτές διαμόρφωσε διαφορετικές ανθρωπολογικές κατευθύν-

σεις. Μετά θα ακολουθήσει μια γνωριμία με τη διαδρομή της ανθρωπολογίας –τη διαδρομή της «παραδοσιακής» ανθρωπολογικής έρευνας και καταγραφής- δηλαδή με τις σχολές του λειτουργισμού, του δομο-λειτουργισμού και του δομισμού και τους βασικούς εκπροσώπους των σχολών αυτών. Στο μάθημα μέσα από εθνογραφικά παραδείγματα και αναφορά σε επιτόπιες έρευνας θα προβληματοποιηθούν τα βασικά αντικείμενα που αφορούν την κοινωνική και πολιτισμική ανθρωπολογία όπως η οργάνωση των τοπικών κοινωνιών, οι διαπολιτισμικές επαφές και ανταλλαγές, η αμοιβαιότητα, τα ταμπού και οι απαγορεύσεις, οι ιεραρχίες και οι ταξινομίσεις που συνιστούν τα πολυσύνθετα πολιτισμικά μορφώματα του κόσμου μας. Στο πλαίσιο αυτό θα γίνει αναφορά και στις παγκόσμιες αλλά και τις τοπικές ταυτότητες σε μια προσπάθεια να γίνει αντιληπτός ο ρόλος της ανθρωπολογίας στην κατανόηση της σύγχρονης πραγματικότητας.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: διδάσκων με το Π.Δ. 407/1980

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Eriksen Thomas Hylland, 2007, *Μικροί τόποι, μεγάλα ζητήματα. Μια εισαγωγή στην κοινωνική και πολιτισμική ανθρωπολογία*, Αθήνα: Κριτική.
- Hendry Joy, 2011, *Οι κόσμοι που μοιραζόμαστε. Εισαγωγή στην πολιτισμική και κοινωνική ανθρωπολογία*, Αθήνα: Κριτική.

7. Εισαγωγή στη Ρωμαϊκή Ιστορία (Β' εξάμηνο – εαρινό)

Το μάθημα εξετάζει τα κύρια γεγονότα και τους κύριους πολιτικούς και κοινωνικούς θεσμούς που χαρακτηρίζουν την πορεία της ρωμαϊκής ιστορίας από την ίδρυση της Δημοκρατίας μέχρι την εποχή του Αυγούστου και την σταθεροποίηση της ρωμαϊκής εδαφικής κυριαρχίας στην τελική της μορφή.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: διδάσκων με το Π.Δ. 407/1980

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- M. Rostovtzeff, *Ρωμαϊκή Ιστορία*, Παπαζήσης, Αθήνα.

8. Εισαγωγή στη Βυζαντινή Ιστορία (Β' εξάμπονο – εαρινό)

Εξετάζονται σε συντομία το βυζαντινό κράτος και η κοινωνία (πολιτική θεωρία, κρατική οργάνωση, κοινωνική δομή, οικονομικός βίος), καθώς και η πορεία του από τον ιδρυτή του Μ. Κωνσταντίνο (324-337) μέχρι και την άλωση της Κωνσταντινούπολης το 1453.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Νικόλαος-Ιωάννης Παπαδημητρίου-Δούκας, Επίκουρος Καθηγητής

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Γ. Κ. Σαββίδης, *Εισαγωγή στην Βυζαντινή Ιστορία (284 – 1461)*, Ηρόδοτος, Αθήνα 2008 (Β' έκδοση)
- J. Lilié, *Εισαγωγή στην Βυζαντινή Ιστορία*, Ηρόδοτος, Αθήνα 2011.

9. Εισαγωγή στην Ιστορία του Νέου, Νεότερου και Σύγχρονου Ελληνισμού (Β' εξάμπονο – εαρινό)

Στο πρώτο μέρος (τρεις εβδομάδες) στόχος του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι φοιτητές/ φοιτήτριες, πρώτον, τους επιστήμονες που έχουν ασχοληθεί με την «Ιστορία του Νέου Ελληνισμού» από τη γένεση της ελληνικής εθνικής ιστοριογραφίας ως σήμερα και το έργο τους, δεύτερον, τα σημαντικότερα επιστημονικά ίδρυματα στα οποία θεραπεύεται το γνωστικό αντικείμενο, τρίτον, τα επιστημονικά περιοδικά και τα καθιερωμένα συνέδρια και συμπόσια που είναι αφιερωμένα στη μελέτη της «Ιστορίας του Νέου Ελληνισμού» και, τέταρτον, τις κατηγορίες των άμεσων και έμμεσων πηγών που χρησιμοποιούν οι επιστήμονες που θεραπεύουν το συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο.

Στο δεύτερο μέρος (τρεις εβδομάδες) περιγράφεται το γνωστικό αντικείμενο της «Ιστορίας του Νέου Ελληνισμού». Συγκεκριμένα, εξετάζεται συνοπτικά η πορεία του Ελληνισμού από τον 12^ο – 13^ο αιώνα ως το 1821. Επισημαίνονται οι βασικοί σταθμοί αυτής της πορείας και ιδιαίτερα οι σημαντικές αλλαγές στον οικονομικό, κοινωνικό και πολιτιστικό βίο που είχαν ως αποτέλεσμα τη διαμόρφωση του ελληνικού έθνους και την χειραφέτησή του στον 19^ο αιώνα.

Στο τρίτο μέρος (τέσσερις εβδομάδες) παρουσιάζονται ειδικά οι λατινικές κυριαρχίες στον ελληνικό χώρο, η εναλλαγή βενετών και οθωμανών κυριάρχων και οι πολιτιστικές επιδράσεις στους κατοίκους.

Τέλος, στο τέταρτο μέρος (τέσσερις εβδομάδες) εξετάζονται η συγκρότηση του ελληνικού κρά-

τους και οι κυριότεροι σταθμοί της εξέλιξής του κατά τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκοντες: Κωνσταντίνος Κ. Χατζόπουλος, Καθηγητής, Παναγιώτα Τζιβάρα, Επίκουρη Καθηγήτρια και Ελπίδα Βόγλη, Λέκτορας.

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Ιωάννης Χασιώτης, *Μεταξύ οθωμανικής κυριαρχίας και ευρωπαϊκής πρόκλησης. Ο ελληνικός κόσμος στα χρόνια της τουρκοκρατίας*, Θεσσαλονίκη, εκδ. University Studio Press, 2001.
- Ιωάννης Χασιώτης, *Οι ευρωπαϊκές δυνάμεις και η Οθωμανική Αυτοκρατορία. Το πρόβλημα της κυριαρχίας στην ανατολική Μεσόγειο από τα μέσα του 15^{ου} ως τις αρχές του 19^{ου} αιώνα*, Θεσσαλονίκη, εκδ. Βάνιας, 2005.
- Κ. Γαρδίκα, Β. Κεχριώτης, Χ. Λούκος, Χ. Λυριντζής και Ν. Μαρωνίτη, *Η συγκρότηση του ελληνικού κράτους. Διεθνές πλαίσιο, εξουσία και πολιτική τον 19^ο αιώνα*, Αθήνα, εκδ. Νεφέλη, 2008.

10. Εισαγωγή στην Ιστορία των Βαλκανικών Λαών (Β' εξάμηνο – εαρινό)

Το μάθημα αποτελεί γενική επισκόπηση της ιστορικής και πολιτισμικής εξέλιξης των Βαλκανικών Λαών, με έμφαση στην οθωμανική περίοδο μέχρι το 1878. Ειδικότερα εξετάζεται η θέση των Βαλκανικών Λαών στο πολιτικό, κοινωνικό, οικονομικό και πολιτισμικό πλαίσιο της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, η πνευματική τους ανάπτυξη, η ανάδυση των εθνικών κινημάτων και η πορεία προς την ίδρυση εθνικών κρατών.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Ελεονώρα Ναξίδου, Λέκτορας

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Σπ. Σφέτας, *Εισαγωγή στη Βαλκανική Ιστορία. Τόμος Α΄ Από την Οθωμανική Κατάκτηση των Βαλκανίων μέχρι τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο (1354-1918)*, εκδόσεις Βάνιας Θεσσαλονίκη 2009.
- Μ. Νυσταζοπούλου-Πελεκίδου, *Οι Βαλκανικοί λαοί. Από την τουρκική κατάκτηση στην εθνική αποκατάσταση*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 1991.

11. Εισαγωγή στη Δημογραφία (Β' εξάμπνο – εαρινό)

Σκοπός μαθήματος

Στο μάθημα αυτό οι φοιτητές θα εισαχθούν στις κύριες έννοιες και αρχές της δημογραφίας και στις βασικές τεχνικές μελέτης των δημογραφικών φαινομένων. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στη διασύνδεση της δημογραφίας με τα βιολογικά, ιστορικά, κοινωνικά και οικονομικά φαινόμενα και τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά των πληθυσμών του ανθρώπου.

Ενδεικτική περιγραφή του μαθήματος

Διδασκαλία	Ωρες	Θέμα
1η	3	Η επιστήμη της Δημογραφίας. Δημογραφικά συμβάντα και δημογραφικά φαινόμενα. Τα δεδομένα της Δημογραφικής Ανάλυσης.
2η	3	Ποσοστά, δείκτες και πιθανότητες στη Δημογραφία. Αδροί δείκτες, ειδικοί κατά ηλικία συντελεστές. Συγχρονική και διαγενεακή ανάλυση.
3 ^η -4 ^η	6	Θνησιμότητα. Αδροί δείκτες, ειδικοί κατά ηλικία συντελεστές, συγχρονικοί και διαγενεακοί πίνακες επιβίωσης (εισαγωγικά στοιχεία). Βρεφική θνησιμότητα. Αιτίες θανάτου. Η θνησιμότητα στην Ελλάδα.
5 ^η – 6 ^η	6	Γονιμότητα. Εγκάρσια και επιμήκης ανάλυση. Προσδιοριστικοί παράγοντες της γονιμότητας. Γεννητικότητα και γονιμότητα στην Ελλάδα.
7 ^η -8 ^η	6	Μετανάστευση. Ανάλυση και προσδιοριστικοί παράγοντες. Θεωρητικές προσεγγίσεις της μετανάστευσης. Η μετανάστευση προς και από την Ελλάδα.
9 ^η -11 ^η	9	Η Δημογραφική Μετάβαση. Βασικές αρχές της θεωρίας της Δημογραφικής Μετάβασης. Ιστορική αναδρομή των αιτιών θανάτου και των ασθενειών από τον προϊστορικό άνθρωπο μέχρι σήμερα. Η επιδημιολογική μετάβαση. Διαχρονικές μεταβολές της γονιμότητας και της γαμολιότητας. Η δημογραφική Μετάβαση στην Ευρώπη. Η Δεύτερη Δημογραφική Μετάβαση.
12η	3	Μεταβολές πληθυσμού. Πληθυσμιακή δομή. Οι βασικές δυνάμεις των πληθυσμιακών μεταβολών. Ιστορική εξέλιξη του μεγέθους των πληθυσμών του ανθρώπου. Ο πληθυσμός του Πλανήτη: Εξελίξεις και Προοπτικές
13η	3	Ελλάδα. Έκταση και πληθυσμός από την επανάσταση του 1821 ως σήμερα.

Αξιολόγηση φοιτητών

Η αξιολόγηση των φοιτητών θα γίνεται αναλογικά ως εξής:

1. Τελικό διαγώνισμα, σε ποσοστό 50% του τελικού βαθμού
2. Ενδιάμεσο διαγώνισμα (Πρόοδος), σε ποσοστό 25% του τελικού βαθμού. Η Πρόοδος θα δίνεται μετά την ολοκλήρωση της 6^{ης} διδασκαλίας
3. Εργασία φοιτητή, σε ποσοστό 25% του τελικού βαθμού. Οι φοιτητές καλούνται να μελετήσουν ένα δημογραφικό φαινόμενο σε δύο περιοχές της Ελλάδας με βάση στοιχεία που τους διατίθενται από το διδάσκοντα.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Κωνσταντίνος Ζαφείρης, Λέκτορας

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Βύρων Κοτζαμάνης, *Στοιχεία Δημογραφίας*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας, 2009 και (βοηθητικό σύγγραμμα) Βερροπούλου Γεωργία, Μπάγκαβος Χρήστος, Τραγάκη Αλεξάνδρα, Τσίμπος Κλέων Χ., Ψημμένος Ιορδάνης, *Εισαγωγή στην πληθυσμιακή γεωγραφία*, Εκδ. Σταμούλη, 2009.
- Παπαδάκης Μιχαήλ, Τσίμπος Κλέων Χ., *Δημογραφική ανάλυση - Αρχές, μέθοδοι, υποδείγματα*, Εκδ. Σταμούλη, 2004 και (βοηθητικό σύγγραμμα) Βερροπούλου Γεωργία, Μπάγκαβος Χρήστος, Τραγάκη Αλεξάνδρα, Τσίμπος Κλέων Χ., Ψημμένος Ιορδάνης, *Εισαγωγή στην πληθυσμιακή γεωγραφία*, Εκδ. Σταμούλη, 2009.

12. Εισαγωγή στη Σημειωτική (Β εξάμπνο – εαρινό)

Από επιστημολογική άποψη το μάθημα περιλαμβάνει κατ' αρχάς την αποσαφήνιση των εννοιών Σημειολογία και Σημειωτική στην ιστορική τους εξέλιξη καθώς και τη διαμόρφωση της Σημειωτικής ως διεπιστημονικής προσέγγισης στις κοινωνικές επιστήμες. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη σημειωτική προσέγγιση του πολιτισμού (culture), μέσω της αποσαφήνισης της έννοιας του «κειμένου» που μεταφέρεται από το γραπτό λόγο σε όλα τα στοιχεία του πολιτισμού, σύμφωνα με την προσέγγιση του Clifford Geertz. Ακολουθεί η προσέγγιση της Σημειωτικής ως μεθόδου έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες με την αποσαφήνιση των εννοιών «σημαίνον» και «σημαινόμενο».

«πολυσημία» και «αμφισημία», «κοινωνική σήμανση» και «λόγος» (discourse - σύμφωνα με την προσέγγιση του M. Foucault). Τέλος, δίνονται επαρκή παραδείγματα εφαρμογής της σημειωτικής προσέγγισης στο επίπεδο της ανάλυσης του «λόγου» / «κειμένων» από διάφορα επιστημονικά πεδία όπως η Σημειωτική της Αφρίγησης, η Σημειωτική του Χώρου, η Σημειωτική της Εικόνας κ.λπ.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: διδάσκων με το Π.Δ. 407/1980

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Γρηγόρης Πασχαλίδης, *Σημειωτική και πολιτισμός. Κουλτούρα, λογοτεχνία, επικοινωνία*, Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2005.
- Ουμπέρτο Έκο, *Θεωρία Σημειωτικής*, Γνώση, Αθήνα 1994.

13. Εισαγωγή στην Ιστορία του Ισλαμικού Κόσμου (Γ' εξάμπονο – χειμερινό)

Προϊστορία, αιτίες και τρόποι επικράτησης του Ισλάμ από την πρώτη καθαρή αραβική περίοδο μέχρι τα χαλιφάτα και τους πολιτισμούς τους στη Δαμασκό των Αμαϋάδων και στη Βαγδάτη των Αββασιδών (6^{οc} – 13^{οc} αιώνας).

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: διδάσκων με το Π.Δ. 407/1980

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Μπαντάουι, Χ., *Εισαγωγή στην ιστορία του ισλαμικού κόσμου*, Βάνιας, Θεσ/νικη 2003.

14. Εισαγωγή στην Οθωμανική Ιστορία (Γ' εξάμπονο – χειμερινό)

Θα ανακοινωθεί από τον ειδικό επιστήμονα που θα προσληφθεί για να διδάξει το μάθημα

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Ειδικός επιστήμονας με το Π.Δ. 407/1980

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Inalcik Halil, *H Οθωμανική Αυτοκρατορία. Η κλασική εποχή*, Αθήνα, εκδ. Αλεξάνδρεια, 2008.
- Peter F. Sugar, *H Νοτιοανατολική Ευρώπη κάτω από την Οθωμανική κυριαρχία (1354-1804)*, τόμ. A'-B', Αθήνα, εκδ. Σμύλη.

15. Εισαγωγή στη Μεσαιωνική Ευρωπαϊκή Ιστορία (Γ' εξάμηνο – χειμερινό)

Εξετάζεται η γέννηση και ο διαμόρφωση της Ευρώπης μετά την κατάλυση της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας και έως την ιταλική Αναγέννηση. Η διδασκαλία εστιάζεται στις εισβολές των βαρβάρων, την καρολίγγεια περίοδο, το φεουδαρχικό σύστημα, τις σταυροφορίες, τη διαμάχη παπικής Εκκλησίας-Αυτοκρατορίας, την ανάπτυξη των πόλεων, τη διάδοση των πανεπιστημίων. Εξετάζεται το πορτραίτο του ανθρώπου του Μεσαίωνα (με εστίαση στον μοναχό, τον ιππότη, τον διανοούμενο, τον καλλιτέχνη, τον έμπορο, τη γυναίκα, τον άγιο και τον περιθωριακό).

Η παρουσίαση του μαθήματος βασίζεται στο πρόγραμμα PowerPoint (προβολή διαγραμμάτων, εικόνων, χαρτών, χρονολογίων) και υποστηρίζεται από ιστοσελίδα (<http://ecllass.duth.gr>).

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκουσα: Παναγιώτα Τζιβάρα, Επίκουρη Καθηγήτρια Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Bernstein S. - Milza P., *Iστορία της Ευρώπης, από τη ρωμαϊκή αυτοκρατορία στα ευρωπαϊκά κράτη, 5ος - 18ος αι.*, εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα 1987.
- Καραπιδάκης Ν. Ε., *Iστορία της μεσαιωνικής Δύσης*, εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα 1996.
- Le Goff J., *Η Ευρώπη γεννήθηκε το Μεσαίωνα*, εκδόσεις Πόλις, Αθήνα 2002.
- Μπενβενίστε Ρίκα, *Από τους Βαρβάρους στους Μοντέρνους. Κοινωνική ιστορία και ιστοριογραφικά προβλήματα της Δύσης*, εκδόσεις Πόλις, Αθήνα 2007.
- Nicholas D., *Η εξέλιξη του μεσαιωνικού κόσμου. Κοινωνία, διακυβέρνηση και σκέψη στην Ευρώπη 312-1500*, εκδόσεις MIET, Αθήνα 2005.

16. Εισαγωγή στη Νεότερη και Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία (Γ' εξάμηνο – χειμερινό)

Από τον 15^ο έως τον 18^ο αιώνα η Ευρώπη γνώρισε μια σειρά πνευματικών κοινωνικών και οικο-

νομικών αλλαγών που οδήγησαν στην μετατροπή παλαιών θεσμών και εγκαθίδρυση νέων. Το μάθημα αυτό διερευνά τους παράγοντες που συνετέλεσαν στις αλλαγές αυτές και τους τρόπους με τους οποίους μετασχηματίστηκαν οι κοινωνικές και οικονομικές δομές στην Ευρώπη καθώς και τις κυρίαρχες ιδεολογίες και πεποιθήσεις. Το κίνημα της Μεταρρύθμισης, η εμπορική επανάσταση, η απολυταρχία και τα νέα πολιτεύματα του 17^{ου} αιώνα, η ευρωπαϊκή επέκταση και κυριαρχία, οι νέες ιδέες και ο Γαλλική επανάσταση είναι μερικά από τα θέματα που εξετάζονται ως κομβικά σημεία για την στροφή στον νεότερο κόσμο.

Στόχοι: α) η κατανόηση σε βάθος του μετασχηματισμού της Ευρώπης σε μία ήπειρο με καπιταλιστική οικονομία και ισχυρά κρατικά μορφώματα β) η εξοικείωση με διαφορετικές ιστοριογραφικές παραδόσεις

Μέθοδος διδασκαλίας: Διαλέξεις, οπτικό υλικό και κείμενα

Αξιολόγηση: προαιρετικές παρουσιάσεις και εργασίες, τελική γραπτή εξέταση.

Το μάθημα είναι προαιπατούμενο για τα υπόλοιπα μαθήματα στο γνωστικό αντικείμενο της Νεότερης και Σύγχρονης Ευρωπαϊκής Ιστορίας.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκουσα: Αθηνά Συριάτου, Λέκτορας

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Mary E. Wiesner Hanks, *Πρώιμη Νεότερη Ευρώπη 1450-1789*, εκδ. Ξιφαράς 2010.
- Henry Kamen, *Πρώιμη Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία*, Μεταίχμιο Αθήνα 2002.
- E. M. Burns, *Εισαγωγή στην Ιστορία και τον πολιτισμό της νεότερης Ευρώπης*, τόμος Α' εκδ. Επίκεντρο.

17. Εισαγωγή στην Ανθρωπογεωγραφία (Γ' εξάμπονο – χειμερινό)

Το μάθημα ασχολείται με την αλλολεπίδραση του χώρου και των κοινωνιών ή/και ατόμων και αποτελεί μια προσπάθεια να εξοικειωθεί ο φοιτητής με έναν γεωγραφικό τρόπο σκέψης. Οι «γεωγραφίες» εξετάζονται σε σχέση με τις κοινωνίες που τις παρήγαγαν και αναπτύσσεται μια γενεalogία των ιδεών περί χώρου. Οι διαλέξεις ολοκληρώνονται με την περίοδο των εξερευνήσεων.

πριν δηλαδή η ανθρωπογεωγραφία συγκροτηθεί σε ακαδημαϊκή επιστήμη και χωρίζονται σε τρεις ισοδύναμες περίπου ενόττες: α).στοιχεία Χαρτογραφίας: ο φοιτητής μαθαίνει να χρησιμοποιεί τον χάρτη αλλά και την τρίτη διάσταση, τόσο ως εργαλεία ανάλυσης και ερμηνείας όσο και ως εργαλεία έκφρασης των χωρικών δεδομένων(θεματικοί χάρτες). β).- Αναλύονται βασικές έννοιες της Ανθρωπογεωγραφίας (τόπος, χώρος, πληθυσμός κλπ) και οι αντίστοιχες θεματικές περιοχές. Τέλος, γ).- γίνεται μια απόπειρα γεωγραφικής θεώρησης γνωστού και οικείου παραδείγματος (Οδύσσεια). Στο 4°, 7° και 10° μάθημα δίνεται τεστ μιας ώρας, καθένα από τα οποία αντιπροσωπεύει το 10% της συνολικής βαθμολογίας. ενώ η τελική γραπτή εξέταση αντιστοιχεί στο 70%. Το μάθημα είναι προαπαιτούμενο για τα υπόλοιπα μαθήματα στο γνωστικό αντικείμενο της Ανθρωπογεωγραφίας.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκουσα: Δώρα Λαφαζάνη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Max Derrauau, *Ανθρωπογεωγραφία*, Αθήνα, MIET, 1991
- Κατσίκης Απόστολος, *Διδακτική της γεωγραφίας*, Γ. ΔΑΡΔΑΝΟΣ - Κ. ΔΑΡΔΑΝΟΣ Ο.Ε., Αθήνα 1999.

18. Ποσοτικές και ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες (Γ' εξάμηνο – χειμερινό)

Στόχος του μαθήματος είναι η εισαγωγή των φοιτητών στις μεθόδους έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες, τόσο ποσοτικές όσο και ποιοτικές. Η ενδεικτική διάρθρωση του μαθήματος έχει ως εξής:

A. Εισαγωγή στην έννοια της επιστημονικής έρευνας

B. Ποσοτικές μέθοδοι έρευνας

Εισαγωγή στην ποσοτική ανάλυση

Μέθοδοι συλλογής δεδομένων

Πληθυσμοί και δείγματα. Μέθοδοι δειγματοληψίας.

Είδη δεδομένων. Ανάλυση δεδομένων

Άσκηση: προετοιμασία και εφαρμογή ερωτηματολογίων. Στατιστική ανάλυση των ερωτηματολογίων και διατύπωση συμπερασμάτων.

Γ. Ποιοτικές μέθοδοι έρευνας

Η έννοια των ποιοτικών εμπειρικών δεδομένων

Εθνομεθοδολογία και εθνογραφική μέθοδος

Η «θεμελιωμένη θεωρία»

Η «μελέτη περίπτωσης»

Βιογραφική μέθοδος και προφορική ιστορία

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκοντες: Κωνσταντίνος Ζαφείρης, Λέκτορας και Βασίλειος Δαλκαβούκης, Λέκτορας.

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Γιασεμή – Όλγα Σαραφίδου, *Συνάρθρωση ποσοτικών και ποιοτικών προσεγγίσεων. Η εμπειρική έρευνα*, Gutenberg, Αθήνα 2011 και (βοηθητικό σύγγραμμα Α) Ιωάννης Πανάρετος, *Εισαγωγή στην στατιστική σκέψη I*, Σπίλιας, Αθήνα 2011, (βοηθητικό σύγγραμμα Β) Β. Νιτσιάκος, *Χτίζοντας το χώρο και το χρόνο*, Οδυσσέας, Αθήνα 2003.
- Colin Robson, *Η έρευνα του πραγματικού κόσμου*, Gutenberg, Αθήνα 2010, 2^η έκδοση και (βοηθητικό σύγγραμμα Α) Ιωάννης Πανάρετος, *Εισαγωγή στην στατιστική σκέψη I*, Σπίλιας, Αθήνα 2011, (βοηθητικό σύγγραμμα Β) Β. Νιτσιάκος, *Χτίζοντας το χώρο και το χρόνο*, Οδυσσέας, Αθήνα 2003.

B. Υποχρεωτικά μαθήματα κατ' Επιλογήν (ΥΕ)

I. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ (ΥΕI)

1. Ο Ελληνιστικός Κόσμος (εαρινό εξάμηνο)

Το μάθημα, μετά από μια παρουσίαση των πρωτογενών πηγών και του βασικού χρονολογικού πλαισίου της ελληνιστικής περιόδου (323 – 31 π.Χ.), εξετάζει τις δεσπόζουσες πολιτικές και πολιτισμικές συνθήκες συμπεριλαμβανομένων των θετικών επιστημών, της φιλοσοφίας και της τέχνης.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, ο/η φοιτητής/ φοιτήτρια θα είναι σε θέση να κατανοεί τη φύση των πρωτογενών πηγών και την διαφορά τους από αυτές της κλασικής εποχής, αλλά και τις κύριες αλλαγές που υπέστη ο μετα-κλασικός ελληνικός κόσμος, που οφείλονται, μεταξύ άλλων, στη θέσπιση καινούργιων διοικητικών και πολιτικών δομών και την ένταξη στην ελληνική αντίληψη μη ελληνικών μονάδων και πολιτισμικών στοιχείων.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Andrew Farrington, Λέκτορας

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Walbank, F.W., *O Ελληνιστικός Κόσμος*, Εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 1993.
- Leveque, P., *O Ελληνιστικός Κόσμος*, Εκδόσεις Μεταίχμιο, Αθήνα, 2003.

2. Η Ελληνική Αναγέννηση: Ο Πολιτισμός των ελληνικών εδαφών της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας (χειμερινό εξάμηνο)

Με την επιβολή της Ρωμαϊκής Ειρήνης ο ελληνικός κόσμος απολαμβάνει μια εντυπωσιακή πολιτισμική αναγέννηση από τα μέσα του 1^{ου} αι. μ.Χ. μέχρι τα μέσα του 3^{ου} αι. μ.Χ. Φαινόμενο που πρωθείται κυρίως από τα ανώτερα στρώματα των ελληνικών πόλεων υπό την αιγίδα των Ρωμαίων, θερμών υποστηρικτών και θαυμαστών του ελληνικού πολιτισμού, είναι συνυφασμένο με πολλά γνωστά ονόματα, όπως του Λουκιανού, του Δίωνα Χρυσοστόμου αλλά και του Παυσανία, οι οποίοι αντλούν στοιχεία από τη δόξα της κλασικής εποχής. Δημιουργώντας έτσι έναν καινούργιο ελληνικό πολιτισμό. Το μάθημα εξετάζει, μεταξύ άλλων, τις σχέσεις των Ελλήνων με τους Ρωμαίους.

την αντίληψη του ελληνικού παρελθόντος, αλλά και άλλα κοινωνικά θέματα, μέσω της ελληνικής λογοτεχνίας της Ρωμαϊκής εποχής, της ζωηρής αγωνιστικής ζωής της περιόδου, της πολεοδομίας και της αστικής ζωής και της θρησκείας.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, ο/η φοιτητής φοιτήτρια θα είναι σε θέση να κατανοεί γενικά την διαδικασία με την οποία μια κοινωνία αξιοποιεί ένα κοινό παρελθόν για να δημιουργήσει το παρόν που οι πολιτικές συνθήκες απαιτούν και, πιο συγκεκριμένα, ένα σημαντικό μέρος του ελληνικού πολιτισμού που συνήθως αγνοείται σήμερα.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Andrew Farrington, Λέκτορας

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Γιαννακόπουλος, Ν. *Ο Θεσμός της Γερουσίας των ελληνικών πόλεων κατά τους Ρωμαϊκούς Χρόνους. Οργάνωση και Λειτουργίες*, Εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2008.

3. Οικογένεια, κοινωνικό φύλο και ιδιωτικές σχέσεις στο αρχαίο ελληνικό κόσμο (εαρινό εξάμηνο)

Το μάθημα εξετάζει τον κοινωνικό, οικονομικό, θρησκευτικό και συναισθηματικό ρόλο της οικογένειας κατά την ελληνική αρχαιότητα, με έμφαση στη ζωή της γυναίκας και του παιδιού. Παρουσιάζονται επίσης οι σχέσεις μεταξύ των φύλων και το φαινόμενο της ομοφυλοφιλίας στη κλασική αρχαιότητα.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, ο/η φοιτητής φοιτήτρια θα είναι σε θέση να κατανοεί γενικά την κεντρική θέση της οικογένειας στον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό και τη φύση των ιδιωτικών σχέσεων κατά την αρχαιότητα.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Andrew Farrington, Λέκτορας

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Arrigoni, G. (επιμ.), *Οι γυναίκες στην αρχαία Ελλάδα*, μτφρ. Μ. Ανδρόνικου - Ε. Δουλάμη - Α. Κεφαλά, University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2007.

4. Τα πανεπιστήμια στο Μεσαίωνα (εαρινό εξάμηνο)

Εξετάζεται η γέννηση και η ανάπτυξη των πανεπιστημάτων στις μεσαιωνικές πόλεις, η οργάνωση των σπουδών, τα προνόμια των πανεπιστημάτων, η ζωή των φοιτητών, ο χαρακτήρας της μεσαιωνικής εκπαίδευσης. Εξετάζεται το έργο και ο ρόλος των διανοούμενων στον Μεσαίωνα. Η παρουσίαση του μαθήματος βασίζεται στο πρόγραμμα PowerPoint (προβολή διαγραμμάτων, εικόνων, χαρτών, χρονολογίων) και υποστηρίζεται από ιστοσελίδα (<http://eclass.duth.gr>).

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκουσα: Παναγιώτα Τζιβάρα, Επίκουρη Καθηγήτρια

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Ζ. Λε Γκοφ (J. Le Goff), *Οι διανοούμενοι στο Μεσαίωνα*, μτφρ. Μαρία Παραδέλλη, Κέδρος, Αθήνα 2002.
- Σ. Γκουγκενέμ (S. Gouguenheim), *Ο Αριστοτέλης στο Μον-Σαιν-Μισέλ. Οι ελληνικές ρίζες της χριστιανικής Ευρώπης*, μτφρ. Φανή Γαϊδατζή, Φανή Μπούμπουλη, Ολικός, Αθήνα 2009.

5. Ιστορία της πρώιμης βυζαντινής περιόδου (324 – 610) (εαρινό εξάμηνο)

Αναφέρεται στην εποχή της θεμελίωσης (324-378) από τον Κωνσταντίνο Α' (324-337) μέχρι και τους Βαλεντινιανό και Βάλο (364-378). Ακολουθεί η εποχή της επικράτησης της Ορθοδοξίας από τον Θεοδόσιο Α' (379-395) μέχρι και τον Αναστάσιο Α' (491-518). Το τρίτο και τελευταίο μέρος αναφέρεται στον ιωνικό του Ιουστινιανού (518-565) και τελειώνει με την τραγική διακυβέρνηση του Φωκά (602-610).

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Νικόλαος-Ιωάννης Παπαδημητρίου-Δούκας, Επίκουρος Καθηγητής

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Ι. Ε. Καραγιαννόπουλος, *Ιστορία Βυζαντινού Κράτους*, τόμ. Α: *Ιστορία Πρωίμου Βυζαντινής Περιόδου (324 – 565)*, Βάνιας, Θεσσαλονίκη 1995.
- Αικ. Χριστοφιλοπούλου, *Βυζαντινή Ιστορία*, τόμ. Α: *324 – 610*, Ηρόδοτος, Αθήνα 2011.

6. Ιστορία της μέσης βυζαντινής περιόδου (610 – 1204) (χειμερινό εξάμπνο)

Η μεγάλη αυτή περίοδος αρχίζει από την άνοδο στο θρόνο του Ηρακλείου (610-641) και φθάνει μέχρι την άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Λατίνους το 1204. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην εποχή της ακμής (867-1025).

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Νικόλαος-Ιωάννης Παπαδημητρίου-Δούκας, Επίκουρος Καθηγητής

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- I. E. Καραγιαννόπουλος, *Ιστορία Βυζαντινού Κράτους*, τόμ. B: *Ιστορία Μέσης Βυζαντινής Περιόδου (565 – 1081)*, Βάνιας, Θεσσαλονίκη 1993 και I. E. Καραγιαννόπουλος, *Ιστορία Βυζαντινού Κράτους*, τόμ. Γ: *Ιστορία Υστέρας Βυζαντινής Περιόδου (1081 - 1204)*, Βάνιας, Θεσσαλονίκη 1995.
- Αικ. Χριστοφιλοπούλου, *Βυζαντινή Ιστορία*, τόμ. B1: 610 - 867, Βάνιας, Θεσσαλονίκη 1998 και Αικ. Χριστοφιλοπούλου, *Βυζαντινή Ιστορία*, τόμ. B2: 867 - 1081, Βάνιας, Θεσσαλονίκη 1997 και Αικ. Χριστοφιλοπούλου, *Βυζαντινή Ιστορία*, τόμ. Γ1: 1081 – 1204, Ηρόδοτος, Αθήνα 2011.

7. Ιστορία της ύστερης βυζαντινής περιόδου (1204 – 1461) (χειμερινό εξάμπνο)

Στην περίοδο αυτή εξετάζονται η λατινοκρατία, το Βυζάντιο της διασποράς (1204-1261) και η ύστατη ανόρθωση (1261) μέχρι την άλωση της Κωνσταντινούπολης (1453) και την πτώση της Τραπεζούντας (1461). Επίσης γίνεται αναφορά στους λογίους που αποδήμησαν κατά την τελευταία περίοδο της αυτοκρατορίας, μεταφυτεύοντας στη Δύση τη μεγάλη κληρονομιά του ελληνοβυζαντινού πολιτισμού και τη σοφία του αρχαίου ελληνικού κόσμου και συνεισφέροντας, έτσι, πολλά για τη δημιουργία του νεώτερου ευρωπαϊκού πολιτισμού.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Νικόλαος-Ιωάννης Παπαδημητρίου-Δούκας, Επίκουρος Καθηγητής

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Απ. Ε. Βακαλόπουλος, *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού*, τόμ. Α': Αρχές και Διαμόρφωσή του, Ηρόδοτος, Αθήνα 2007.

- Αλ. Σαββίδης – Νικ. Νικολούδης, *Ο Ύστερος Μεσαιωνικός κόσμος (11^{ος} – 16^{ης} αιώνες). Βυζάντιο, Μεσαιωνική Δύση, Ανατολή και Ισλάμ, Βαλκάνια και Σλάβοι*, Ηρόδοτος, Αθήνα 2007.

8. Πηγές της Βυζαντινής Ιστορίας (εαρινό εξάμινο)

Η έρευνα της βυζαντινής περιόδου της εθνικής μας ιστορίας προϋποθέτει καλή γνώση των σχετικών πηγών. Μετά από μια σύντομη εισαγωγή για τις εννοούμε με τον όρο “ιστορικές πηγές”, επιχειρούμε μια ταξινόμηση για την καλύτερη εποπτεία τους. Διαιρώντας τις πηγές της βυζαντινής ιστορίας σε α' γεγονότα (συμβάντα), β' μνημεία και γ' κείμενα, ασχολούμεθα μόνο με την τρίτη κατηγορία, και κυρίως με τις χειρόγραφες πηγές.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Νικόλαος-Ιωάννης Παπαδημητρίου-Δούκας, Επίκουρος Καθηγητής

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- I. E. Καραγιαννόπουλος, *Πηγαί της Βυζαντινής Ιστορίας*, εκδ. Πουρνάρα, Θεσσαλονίκη 1987⁵.

9. Ιδεολογικά ρεύματα στους κόλπους του τουρκοκρατούμενου Ελληνισμού (εαρινό εξάμινο)

Στο μάθημα αυτό εξετάζονται τα ιδεολογικά ρεύματα που γεννήθηκαν και αναπτύχθηκαν στους κόλπους του Ελληνισμού κατά τη διάρκεια της ύστερης βυζαντινής περιόδου και της εποχής της οθωμανικής κυριαρχίας. Έτσι, στην πρώτη ενότητα, αναλύεται αρχικά η «αυτοκρατορική ιδέα» των Βυζαντινών και, στη συνέχεια εξετάζονται αφενός τα νέα ιδεολογικά στοιχεία που εμφανίστηκαν στα «ελληνικά κράτη» της περιόδου της Φραγκοκρατίας και, αφετέρου, η ιδεολογική σύγκρουση ανάμεσα στους Ενωτικούς και στους Ανθενωτικούς. Η πρώτη ενότητα κλείνει με την παρουσίαση των μεταρρυθμιστικών προγραμμάτων του Γεωργίου Γεμιστού-Πλάτωνα και του μαθητή του Βησσαρίωνα. Στη δεύτερη ενότητα εξετάζονται τα ιδεολογικά ρεύματα που εμφανίστηκαν και διαμορφώθηκαν μετά από την Άλωση του 1453. Έτσι, αναλύονται η ιδεολογία του «θρησκευτικού» και του «κοσμικού υπερεθνισμού», καθώς και η ιδεολογία που ανέπτυξαν οι έλληνες λόγιοι που είχαν καταφύγει στη Δύση. Στην ίδια ενότητα παρουσιάζονται τα ιδεολογικά στοιχεία που εμφανίστηκαν στους κόλπους των λαϊ-

κών στρωμάτων με ιδιαίτερη έμφαση στους θρύλους και στη σημασία τους. Στην τρίτη ενότητα παρουσιάζονται οι επιδράσεις που άσκησαν στην ιδεολογία των Ελλήνων οι ευρωπαϊκές δυνάμεις της εποχής και κυρίως η Ρωσία και η επαναστατική Γαλλία. Στην τέταρτη, τέλος, ενότητα αναλύονται η ιδεολογία και το επαναστατικό σχέδιο του Ρήγα, καθώς και η εθνικοαπελευθερωτική ιδεολογία που ανέπτυξαν οι έλληνες λόγιοι που συμμετείχαν ενεργά στο Νεοελληνικό Διαφωτισμό. Στην ίδια ενότητα εξετάζεται και η αντίδραση της άρχουσας τάξης του υπόδουλου Ελληνισμού στις ιδέες του Ρήγα και των φιλελεύθερων λογίων που πρέσβευαν την επανάσταση και τη δημιουργία ανεξάρτητου ελληνικού εθνικού κράτους.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Κωνσταντίνος Κ. Χατζόπουλος, Καθηγητής

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Χρήστος Γιανναράς, *Ορθοδοξία και Δύση στην νεώτερη Ελλάδα*, Αθήνα, Δόμος, 1992.

10. Ιστορία του ελληνικού κράτους τον 19^ο και 20^ο αιώνα (χειμερινό εξάμηνο)

Ξεκινώντας από τη διαδικασία συγκρότησης κράτους κατά τη διάρκεια του Αγώνα της Ελληνικής Ανεξαρτησίας, στο μάθημα αυτό εξετάζονται οι κυριότερες εξελίξεις και μεταβάσεις στην ιστορία του ελληνικού κράτους. Αναλύονται η ανάπτυξη των κοινωνικών, οικονομικών και πολιτικών δομών καθώς και διάφορες πτυχές της ελληνικής πολιτικής ιστορίας.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκουσα: Ελπίδα Βόγλη, Λέκτορας

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Αντώνης Μωσίδης και Σπύρος Σακελλαρόπουλος (επιμ.), *Η Ελλάδα στον 19^ο και 20^ο αιώνα. Εισαγωγή στην ελληνική κοινωνία*, εκδ. Τόπος, Αθήνα 2010.
- Χρήστος Χατζηιωσήφ (επιμ.), *Ιστορία της Ελλάδας του 20^{ου} αιώνα. Όψεις πολιτικής και οικονομικής ιστορίας*, Βιβλιόραμα, Αθήνα 2009.

11. Ιστορία της ελληνικής διασποράς (19^{ος}-20^{ος} αι.) (εαρινό εξάμηνο)

Στο μάθημα αυτό εξετάζονται η έννοια της διασποράς και η σημασία της για την κατανόηση βασικών ζητημάτων της νεότερης και σύγχρονης ελληνικής πολιτικής, κοινωνικής και οικονομικής ιστορίας. Αναλύονται ζητήματα όπως η ίδρυση, η οργάνωση και η εξέλιξη των ελληνικών κοινοτήτων του εξωτερικού με απώτερη επιδίωξη τη συνθετική θεώρηση του ευρύτερου φαινομένου της ελληνικής διασποράς. Στόχος του μαθήματος είναι να θέσει στους φοιτητές ερωτήματα γενικότερου ενδιαφέροντος, όπως η ενίσχυση των σχέσεων μεταξύ πατρίδας/ εθνικού κέντρου και διασποράς και η συγκριτική προσέγγιση των φαινομένων της μετανάστευσης, της εξορίας και της παλιννόστησης.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκουσα: Ελπίδα Βόγλη, Λέκτορας

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Richard Clogg, *Η Ελληνική διασπορά στον 20ό αιώνα*, μτφρ. Μαρίνα Φράγκου, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2004.
- I. K. Χασιώτης, *Επισκόπηση της ιστορίας της νεοελληνικής διασποράς*, Θεσσαλονίκη, Βάνιας, 2003.

12. Λατινικές κυριαρχίες στην ανατολική Μεσόγειο (13ος-18ος αι.) (χειμερινό εξάμηνον)

Εξετάζεται η σταδιακή διείσδυση των Λατίνων στη βυζαντινή αυτοκρατορία και η κατάκτηση του Βυζαντίου από τους σταυροφόρους το 1204. Παρουσιάζεται η λατινική κυριαρχία στο Αιγαίο και εξετάζεται αναλυτικά η βενετική κυριαρχία στην Κρήτη, στα νησιά του Ιονίου και την Πελοπόννησο με έμφαση σε επιμέρους θέματα που αφορούν τη διοικητική οργάνωση των βενετικών κτίσεων στον ελληνικό χώρο, την κοινωνική οργάνωση, τις σχέσεις ορθοδόξων και καθολικών, την εκπαίδευτική κατάσταση, τη λογοτεχνική παραγωγή, τις οικονομικές δραστηριότητες των βενετών υπηκόων. Η διδασκαλία στηρίζεται στην παρουσίαση και επεξεργασία αρχειακών πηγών που αναφέρονται στις επιμέρους ενότητες.

Στους φοιτητές προσφέρεται ένα μονόωρο προαιρετικό φροντιστήριο με στόχο την εξοικείωσή τους με τις αρχειακές πηγές της περιόδου της βενετοκρατίας.

Η παρουσίαση του μαθήματος βασίζεται στο πρόγραμμα PowerPoint (προβολή διαγραμμάτων, εικόνων, χαρτών, χρονολογίων) και υποστηρίζεται από ιστοσελίδα (<http://eclass.duth.gr>).

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκουσα: Παναγιώτα Τζιβάρα, Επίκουρη Καθηγήτρια

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- P. Lock, *Oι Φράγκοι στο Αιγαίο. 1204-1500: Ιστορικό δοκίμιο*, μετάφραση Γ. Κουσουνέλος, εκδόσεις Ενάλιος, Αθήνα.
- Παπαδία-Λάλα Αναστασία, *Ο θεσμός των αστικών κοινοτήτων στον ελληνικό χώρο κατά την περίοδο της βενετοκρατίας (13ος-18ος αι.)*. Μια συνθετική προσέγγιση, εκδόσεις Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών σπουδών Βενετίας, β' έκδοση, Βενετία 2008.
- Τζιβάρα Παναγιώτα, *Βενετοκρατούμενη Ζάκυνθος 1588-1594. Η νομή και η διαχείριση της εξουσίας από το Συμβούλιο των 150*, εκδόσεις Ενάλιος, Αθήνα 2009.

13. Θεσμοί διοίκησης στον βενετοκρατούμενο ελληνικό χώρο (εαρινό εξάμηνο)

Παρουσιάζεται ο θεσμός των αστικών κοινοτήτων και εξετάζεται ο ρόλος των αστικών αριστοκρατικών συμβουλίων με τη μελέτη του παραδείγματος του Συμβουλίου Ζακύνθου τον 16ο αιώνα.

Στους φοιτητές προσφέρεται ένα μονόωρο προαιρετικό φροντιστήριο για την ανάγνωση αρχειακών τεκμηρίων στην ιταλική γλώσσα.

Η παρουσίαση του μαθήματος βασίζεται στο πρόγραμμα PowerPoint (προβολή διαγραμμάτων, εικόνων, χαρτών, χρονολογίων) και υποστηρίζεται από ιστοσελίδα (<http://eclass.duth.gr>).

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκουσα: Παναγιώτα Τζιβάρα, Επίκουρη Καθηγήτρια

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Παπαδία-Λάλα Αναστασία, *Ο θεσμός των αστικών κοινοτήτων στον ελληνικό χώρο κατά την περίοδο της βενετοκρατίας (13ος-18ος αι.)*. Μια συνθετική προσέγγιση, εκδόσεις Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών σπουδών Βενετίας, β' έκδοση, Βενετία 2008.

- Τζιβάρα Παναγιώτα, Βενετοκρατούμενη Ζάκυνθος 1588-1594. Η νομή και η διαχείριση της εξουσίας από το Συμβούλιο των 150, εκδόσεις Ενάλιος, Αθήνα 2009.

14. Οι Ελληνοβουλγαρικές σχέσεις μετά την ίδρυση του βουλγαρικού κράτους (χειμερινό εξάμπονο)

Σκοπός του μαθήματος είναι να πραγματευτεί το ζήτημα των Ελληνοβουλγαρικών σχέσεων κατά την περίοδο 1878-1912, δηλαδή από την ίδρυση της αυτόνομης Βουλγαρικής Ηγεμονίας μέχρι τους Βαλκανικούς Πολέμους. Εξετάζονται οι προσπάθειες διμερούς προσέγγισης και τα σημεία σύγκλισης και απόκλισης υπό το πρίσμα των εσωτερικών πολιτικών εξελίξεων στα δύο κράτη, καθώς και του ευρωπαϊκού διπλωματικού παράγοντα.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκουσα: Ελεονώρα Ναξίδου, Λέκτορας

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Σπ. Σφέτας, *Ελληνο-βουλγαρικές αναταράξεις 1880-1908*, εκδόσεις Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2008.
- B. Jelavich, *Ιστορία των Βαλκανίων, τόμος I, 1805-1905 αιώνας*, εκδόσεις Πολύτροπον, Αθήνα 2006.

15. Νεότερη και Σύγχρονη Βαλκανική Ιστορία (εαρινό εξάμπονο)

Σκοπός του μαθήματος είναι να παρουσιάσει την πολιτική και κοινωνικοοικονομική κατάσταση στην Βαλκανική Χερσόνησο από την ίδρυση των εθνικών κρατών μέχρι τα μέσα του 20ου αιώνα. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις πολεμικές συγκρούσεις που διαμόρφωσαν το πολιτικό *status quo* (βαλκανικοί πόλεμοι, πρώτος και δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος), στην επικράτηση των κομουνιστικών καθεστώτων, καθώς και σε ζητήματα εθνικής ταυτότητας και μειονοτήτων.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Ελεονώρα Ναξίδου, Λέκτορας Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- B. Jelavich, *Ιστορία των Βαλκανίων, τόμος II*, 20^{ος} αιώνας, εκδόσεις Πολύτροπον, Αθήνα 2006.
- St. Pavlowitch, *Ιστορία των Βαλκανίων 1804-1945*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2005.

16. Μεσαιωνική Βαλκανική Ιστορία (χειμερινό εξάμηνο)

Σκοπός του μαθήματος είναι παρουσιάσει την ιστορική εξέλιξη των Βαλκανικών Λαών κατά τη Μεσαιωνική περίοδο, από την εγκατάσταση των σλαβικών φύλων μέχρι την οθωμανική κατάκτηση. Εξετάζεται η ίδρυση αυτόνομων ή ανεξάρτητων κρατών στα Βαλκάνια και η διαμόρφωση της ζεχωριστής πολιτισμικής φυσιογνωμίας της περιοχής μέσω της σύζευξης του βυζαντινού πολιτισμού και της σλαβικής κουλτούρας.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκουσα: Ελεονώρα Ναξίδου, Λέκτορας

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- M. Νυσταζοπούλου-Πελεκίδου, *Οι Βαλκανικοί λαοί κατά τους Μέσους Χρόνους*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 1992.
- I. Παπαδριανός, *Διαβαλκανικά ιστορικά δοκίμια. Τόμος πρώτος. Οι βαλκανικοί λαοί*. Από την κάθοδο των Σλάβων ως την εμφάνιση των Οθωμανών (7ος - μέσα 14ου αιώνα), εκδόσεις Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1998.

17. Ευρωπαϊκή Ιστορία, 19^{ος} αιώνας (χειμερινό εξάμηνο)

Η Γαλλική και η βιομηχανική επανάσταση υπήρξαν βασικοί διαμορφωτές των κοινωνιών της σύγχρονης Ευρώπης. Το μάθημα εξετάζει τις ιδεολογικές ζυμώσεις και τις εξεγέρσεις των πρώτων δεκαετιών του 19^{ου} αιώνα, που προκύπτουν από τις δύο επαναστάσεις, την εξέλιξη της βιομηχανικής επανάστασης και την εκτεταμένη αστικοποίηση, τον εθνικισμό και τη διαμόρφωση των εθνικών κρατών, τον φιλελευθερισμό και την εξέλιξη των Ευρωπαϊκών πολιτικών συστημάτων, τον συνδικαλισμό και την οικονομική ανταγωνιστικότητα, την εκτεταμένη αποικιακή εξάπλωση και τον μιλιταρισμό. Οι

ενότητες αυτές έχουν σκοπό να αναλύσουν και να ερμηνεύσουν τη δομή των Ευρωπαϊκών κοινωνιών καθώς και την ενδυνάμωση και πηγεμονία των Ευρωπαίων στον σύγχρονο κόσμο.

Στόχοι: α) η κατανόηση των εσωτερικών συγκρούσεων των Ευρωπαϊκών κοινωνιών καθώς και την εδραίωση της οικονομικής και πολιτιστικής κυριαρχίας της Ευρώπης, β) εξοικείωση με διαφορετικές ιστοριογραφικές παραδόσεις

Μέθοδος διδασκαλίας: Διαλέξεις, οπτικό υλικό και κείμενα

Αξιολόγηση: προαιρετικές παρουσιάσεις και εργασίες, τελική γραπτή εξέταση.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκουσα: Αθηνά Συριάτου, Λέκτορας

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- S. Berstein, P. Milza, *Ιστορία της Ευρώπης Η Ευρωπαϊκή συμφωνία και η Ευρώπη των Εθνών*, εκδ. Αλεξάνδρεια, Αθήνα 1998.
- Eric Hobsbawm, *Η Εποχή των Επαναστάσεων 1789-1848*, MIET και Eric Hobsbawm, *Η Εποχή του Κεφαλαίου 1848- 1875*, MIET και Eric Hobsbawm, *Η Εποχή των Αυτοκρατοριών 1875-1914*, MIET.

18. Ευρωπαϊκή Ιστορία, 20^{ός} αιώνας (εαρινό εξάμηνο)

Στο μάθημα αυτό εξετάζονται θεματικές ενότητες που αφορούν την περίοδο από το τέλος του α' παγκοσμίου πολέμου έως και τη πτώση του κομμουνισμού. Οι ιδεολογικές πολιτικές και κοινωνικο-οικονομικές συγκρούσεις την περίοδο του μεσοπολέμου, η ανάδυση των δημοκρατιών και δικτατοριών και οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης, η γένεση και γιγάντωση των ολοκληρωτικών καθεστώτων και ο δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος αποτελούν τις θεματικές ενότητες του πρώτου μέρους του μαθήματος. Οι νέοι Ευρωπαϊκοί και παγκόσμιοι θεσμοί, ο ψυχρός πόλεμος και οι εσωτερικές συγκρούσεις των δύο συνασπισμών, η δημιουργία και εδραίωση του κράτους πρόνοιας στα ευρωπαϊκά κράτη, το κίνημα της ευρωπαϊκής ενοποίησης, η απο-αποικιοποίηση, οι πολιτικές, κοινωνικές εξελίξεις και η οικονομική άνθηση κατά τη δεκαετία του εξήντα, οι πετρελαϊκές κρίσεις, η άνοδος του νεο-φιλελευθερισμού και η πτώση του κομμουνισμού, είναι οι ενότητες που εξετάζονται στο δεύτερο μέρος του μαθήματος.

Στόχοι: Η εξοικείωση των φοιτητών με την μελέτη των κοινωνικών, οικονομικών και πολιτικών συγκρούσεων του μεσοπολέμου καθώς και με τη διαμόρφωση των θεσμών που καθόρισαν την μεταπολεμική Ευρωπαϊκή ιστορία του 20^{ου} αιώνα.

Μέθοδος διδασκαλίας: Διαλέξεις, οπτικό υλικό ντοκυμαντέρ και κείμενα

Αξιολόγηση: προαιρετικές παρουσιάσεις και εργασίες, τελική γραπτή εξέταση.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκουσα: Αθηνά Συριάτου, Λέκτορας

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- S. Berstein, P. Milza, *Iστορία της Ευρώπης 1919 έως σήμερα. Διάσπαση και Ανοικοδόμηση της Ευρώπης*, εκδ. Αλεξάνδρεια, Αθήνα 1998.
- Mark Mazower, *Ευρώπη Σκοτεινή Ήπειρος. Ο Ευρωπαϊκός Εικοστός Αιώνας*, εκδ. Αλεξάνδρεια, 2001.
- Ευάνθης Χατζηβασιλείου, *Εισαγωγή στην ιστορία του μεταπολεμικού κόσμου*, εκδ. Πατάκη Αθήνα.
- John Young, *Η Ευρώπη του Ψυχρού Πολέμου 1945-1991*, εκδ. Πατάκη Αθήνα 2002.

19. Ιστορία των Γυναικών στην Ευρώπη από τον 18^ο έως τον 20^ο αιώνα (χειμερινό εξάμηνο)

Για ποιο λόγο μελετάμε την ιστορία των γυναικών και τι σημαίνει ιστορία του φύλου; Το μάθημα εισάγει την αναλυτική κατηγορία του φύλου στην Ευρωπαϊκή ιστορία και εξετάζει τις αντιλήψεις για την θέση των γυναικών στην κοινωνία καθώς και τον ρόλο τους στην εξέλιξη της Ευρωπαϊκής ιστορίας. Η εξέλιξη του *querelles des femmes* τον 18^ο αιώνα, ο ρόλος των γυναικών στη διάρκεια της Γαλλικής επανάστασης και τα σπουδαιότερα κείμενα της περιόδου σχετικά με την θέση της γυναίκας την περίοδο αυτή, οι αντιλήψεις των ουτοπιστών σοσιαλιστών τις πρώτες των χρόνων της εκβιομηχανίσης των ευρωπαϊκών κοινωνιών, οι γυναικείες οργανώσεις των μέσων του 19^{ου} και η διεκδίκηση της ψήφου, ο ρόλος των γυναικών στον Α΄ παγκόσμιο πόλεμο και στην επαναστατική Ρωσία, η εργασία των γυναικών στο μεσοπόλεμο και η δράση τους στον δεύτερο παγκόσμιο πόλε-

μο, καθώς και η διαμόρφωση του κράτους πρόνοιας σύμφωνα με τις αντιλήψεις για την θέση των γυναικών στην μεταπολεμική κοινωνία είναι μερικά από τα θέματα που συζητούνται στο μάθημα.

Στόχοι: Η ανάλυση και η κατανόηση του μετασχηματισμού των αντιλήψεων σχετικά με την θέση της γυναίκας στις Ευρωπαϊκές κοινωνίες, κι ακόμα η ανάλυση της δράσης των γυναικών για κοινωνική ένταξη με ισότιμους όρους στη διάρκεια της περιόδου που εξετάζεται καθώς και τους μυχανισμούς αποκλεισμού και περιθωριοποίησής τους.

Μέθοδος διδασκαλίας: Διαλέξεις, οπτικό υλικό και κείμενα

Αξιολόγηση: προαιρετικές παρουσιάσεις και εργασίες, τελική γραπτή εξέταση.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκουσα: Αθηνά Συριάτου, Λέκτορας

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Valerie Bryson, *Φεμινιστική Πολιτική Θεωρία*, Μεταίχμιο Αθήνα 2005.
- Thomas Laqueur, *Κατασκευάζοντας το φύλο, Σώμα Κοινωνικό φύλο από τους αρχαίους Έλληνες έως τον Φρόιντ*, εκδ. Πολύτροπον Αθήνα 2003.

II. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΕΘΝΟΛΟΓΙΑΣ (ΥΕΕ)

1. Ανθρωπολογία των κοινωνικών φύλων (εαρινό εξάμπνο)

Το μάθημα φιλοδοξεί να αποτελέσει εφαλτήριο στοχασμών και αναστοχασμών πάνω στην έννοια της ασυμμετρίας – ή κατά άλλους ανισότητας- των δύο φύλων. Μέσα από συγκεκριμένα παραδείγματα θα γίνει αντιληπτή η «απουσία» των γυναικών τόσο από τις πρώτες εθνογραφίες όσο και από την θεωρία και μεθοδολογία της ανθρωπολογίας εν γένει. Η απουσία –κατά άλλους «αφωνία»- των γυναικών θα οδηγήσει στην μαχητική φεμινιστική ανθρωπολογία που από τη δεκαετία του 1960 και κυρίως του 1970 προσπάθησε να δώσει πίσω στις γυναίκες τη φωνή τους αλλά και να ανανεώσει την επιστήμη αναλυτικά και μεθοδολογικά τονίζοντας την έμφυλη διάσταση. Η φεμινιστικά προσανατολισμένη ανθρωπολογία ασχολήθηκε κυρίως με το ερώτημα αν οι βιολογικές λειτουργίες των γυναικών –έμμηνη ρήση και τεκνοποίηση- ευθύνονται για την κατά παράδοση πρόσδεση τους με τα του οίκου και τον ιδιωτικό χώρο, προσπάθησε δε να στηρίξει τις διάφορες –και συχνά διαμετρικά αντίθετες- θέσεις μέσα από πλούσιες εθνογραφικές καταγραφές. Η φεμινιστική ανθρωπολογία όπως θα γίνει αντιληπτό μετά τη δεκαετία του 1980 αντιμετώπισε το φύλο ως μια σχεσιακή συνθήκη που εμπλέκεται με ιστορικούς, πολιτικούς και οικονομικούς παράγοντες και σίγουρα δεν αναφέρεται μόνο στις γυναίκες αλλά και στους άνδρες και σε άλλες πιθανές έμφυλες εκδοχές και διαντίδρα με την εθνότητα, την τάξη, την τοπικότητα, τη θρησκευτική ταυτότητα κ.α.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Διδάσκων με το Π.Δ. 407/1980

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Δημητρίου Σωτήρης (επιμ.), 2001, *Ανθρωπολογία των Φύλων*, Αθήνα: Σαββάλας
- Μπακαλάκη Αλεξάνδρα (επιμ.), 1994, *Ανθρωπολογία, Γυναίκες και Φύλο*, Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

2. Ανθρωπολογία της διατροφής και της κατανάλωσης (χειμερινό εξάμπνο)

Αρχικά θα αναλυθούν τόσο η διατροφή όσο και η κατανάλωση ως σύγχρονα πεδία τόσο της κοινωνικής όσο και για της πολιτισμική ανθρωπολογίας. Η τροφή και οι περί αυτή διαδικασίες (προμήθεια, προετοιμασία/μαγείρεμα, σερβίρισμα, κατανάλωση, ανταλλαγή) αποτελούν επιλογές,

υπακούουν σε κανόνες, ακολουθούν ένα συγκεκριμένο τελετουργικό. Διαχωρίζουν το χρόνο σε καθημερινό και τελετουργικό, εμπεριέχουν μοντέλα ανθρωπίνων σχέσεων, εκπέμπουν και επικοινωνούν μηνύματα ένταξης και αποκλεισμού. Με άλλα λόγια τόσο η διατροφή όσο και η κατανάλωση λειτουργούν ως δίοδοι πολλαπλής νοηματοδότησης: μεταφέρουν ποικίλα κοινωνικά μηνύματα, ενδυναμώνουν την αίσθηση ότι κάποιος είναι μέλος μιας ομάδας δηλ. μιας οικογένειας, μιας εθνότητας, ενός έθνους ή μιας θρησκευτικής κοινότητας και ζωντανεύουν λειτουργίες όπως η μνήμη και η νοσταλγία αναφορικά με μακρινούς τόπους και παρελθοντικούς χρόνους. Σκοπός του μαθήματος είναι να καταδειχτεί πώς βασικές ανθρωπολογικές έννοιες – όπως αυτές της «ταυτότητας», της «ομοιότητας» αλλά και της «ετερότητας» – καθρεφτίζονται μέσα από τις διατροφικές επιλογές. Τέλος θα προβληματοποιηθεί η πολιτική-οικονομική διάσταση της διατροφής και της κατανάλωσης και να αναδειχθούν παγκόσμια κοινωνικά ζητήματα όπως η πείνα και οι σύγχρονες διαστάσεις του υποσιτισμού.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: διδάσκων με το Π.Δ. 407/1980

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Μαθαίου Άννα (επιμ.), 1998, *Ιστορία της Διατροφής. Προσεγγίσεις της σύγχρονης ιστοριογραφίας*, Αθήνα: Μνήμων.
- Ματάλα Αντωνία Λήδα, 2008, *Ανθρωπολογία της διατροφής*, Αθήνα: Παπαζήσης.

3. Πολιτική Ανθρωπολογία (εαρινό εξάμηνο)

Σκοπός του μαθήματος είναι να εισάγει την έννοια της «πολιτικής», της «εξουσίας» και της «κυριαρχίας» στην ανθρωπολογία και ταυτόχρονα να επιχειρηθεί η διερεύνηση των παραπάνω εννοιών σε παραδοσιακές κοινωνίες. Το βασικό ζήτημα για το οποίο γίνεται λόγος είναι οι ποικίλες αναπαραστάσεις του «άλλου» και οι σχέσεις ή δυνάμεις που δημιουργούνται από πλέγματα οικονομικών, πολιτικών, πολιτισμικών ή άλλων αλληλεπιδράσεων και αλληλεξαρτήσεων. Η πολιτική οργάνωση, το ζήτημα των σχέσεων δύναμης / εξουσίας, καθώς επίσης κοινωνικοί, πολιτισμικοί και οικονομικοί συσχετισμοί δυνάμεων θα μελετηθούν μέσα από συγκεκριμένες εθνογραφικές εμπειρίες σε συνάρτηση με το πολιτικο-κοινωνικό γίγνεσθαι της εποχής κατά την οποία καταγράφοκαν. Έτσι, παράλληλα με την διαδρομή της πολιτικής ανθρωπολογίας θα αναζητηθούν τα όρια

της αντίστασης και της εξέγερσης όπως αυτά εκφράστηκαν σε προβιομηχανικά συστήματα. Στη συνέχεια θα συζητηθούν οι μεταμοντέρνες προσεγγίσεις αλλά και οι πολιτικές των ταυτοτήτων σε μια προσπάθεια να κατανοθούν οι άνισες σχέσεις που προκύπτουν στη διάρκεια της ανθρωπολογικής έρευνας και της καταγραφής. Τέλος θα αναλυθούν οι παράμετροι της έννοιας «παγκοσμιοποίηση» και θα διερευνηθούν οι τάσεις, οι προοπτικές της σύγχρονης πολιτικής ανθρωπολογίας αλλά και της πολιτικοποιημένης γνώσης.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Διδάσκων με το Π.Δ. 407/1980

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Lewellen T. 2009. *Πολιτική Ανθρωπολογία: Μια Εισαγωγή*, Αθήνα: Κριτική.
- Μπαλαντιέ, Z. 1990 [1967]. *Πολιτική Ανθρωπολογία*, Αθήνα, εκδόσεις Παπαζήση.

4. Σύγχρονη εθνογραφική θεωρία και πρακτική (χειμερινό εξάμπνο)

Το μάθημα περιλαμβάνει καταρχάς την αποσαφήνιση της έννοιας «Εθνογραφία» και την ιστορική της εξέλιξη. Επιδιώκεται, λοιπόν, να κατανοήσουν οι φοιτητές τη σχέση Κοινωνικής και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας από τη μια μεριά, και Εθνογραφίας από την άλλη, τόσο στο πλαίσιο του λεγόμενου «Εθνογραφικού Ρεαλισμού», δηλαδή την κλασική εκδοχή της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, όσο και στο πλαίσιο της «Πολιτισμικής Κριτικής», που ανανέωσε την επιστημολογική συζήτηση για την Κοινωνική Ανθρωπολογία και την Εθνογραφία. Στη συνέχεια επιδιώκεται η συστηματική διδασκαλία των μεθοδολογικών εργαλείων της εθνογραφικής προσέγγισης (συμμετοχική παρατήρηση, συνέντευξη, ημερολόγιο κ.λπ.) στο πλαίσιο των ποιοτικών μεθόδων έρευνας, με τις οποίες οι φοιτητές του Τμήματος είναι εξοικειωμένοι από τον υποχρεωτικό κύκλο μαθημάτων του προγράμματος Σπουδών. Στο πλαίσιο του μαθήματος προβλέπεται προαιρετική εκπόνηση εθνογραφικής εργασίας από τους φοιτητές, η οποία συνυπολογίζεται στην τελική αξιολόγηση του μαθήματος που είναι προφορική. Το μάθημα είναι προσαπαιτούμενο για την επιλογή του μαθήματος «Εθνογραφίες του ελλαδικού χώρου και έρευνα πεδίου».

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Βασίλης Δαλκαβούκης, Λέκτορας

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Γκέφου – Μαδιανού Δήμητρα, *Πολιτισμός και Εθνογραφία*. Από τον Εθνογραφικό Ρεαλισμό στην Πολιτισμική Κριτική, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1999.
- Γκέφου – Μαδιανού Δήμητρα (επ.), *Ανθρωπολογική Θεωρία και Εθνογραφία*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1998.

5. Εθνογραφίες του ελλαδικού χώρου και έρευνα πεδίου (εαρινό εξάμπινο)

Το μάθημα περιλαμβάνει καταρχάς μια σύντομη ανασκόπηση στα θεωρητικά και μεθοδολογικά ζητήματα που θέτει η Εθνογραφία στο πλαίσιο της Κοινωνικής και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας. Ως μάθημα δομείται σε δύο άξονες: A) την εξοικείωση των φοιτητών με εθνογραφικά κείμενα Ελλήνων και ξένων ανθρωπολόγων που διεξήγαγαν επιτόπια εθνογραφική έρευνα στην Ελλάδα και δημοσίευσαν τα κείμενά τους στα ελληνικά ή τα αγγλικά. Οι φοιτητές καλούνται σε συνεργασία με το διδάσκοντα να προετοιμάσουν και να παρουσιάσουν ορισμένα ενδεικτικά παραδείγματα στην αίθουσα. B) Την εκπόνηση εθνογραφικής εργασίας που περιλαμβάνει περιορισμένη επιτόπια έρευνα, η οποία συνυπολογίζεται στην τελική αξιολόγηση του μαθήματος που είναι προφορική. Στο πλαίσιο αυτό, θα επιδιώκεται, εφ' όσον αυτό είναι δυνατό, η συμμετοχή των φοιτητών μαζί με το διδάσκοντα σε ολιγοήμερες ασκήσεις επιτόπιας έρευνας σεμιναριακού τύπου. Η επιλογή του μαθήματος προϋποθέτει την επιλογή του μαθήματος «Σύγχρονη εθνογραφική θεωρία και πρακτική» που διδάσκεται στο χειμερινό εξάμπινο.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Βασίλης Δαλκαβούκης, Λέκτορας

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Δαλκαβούκης Β. – Ι. Μάνος – Χρ. Βέικου (επιμ.). *Ανυποψίαστοι ανθρωπολόγοι, καχύποποι φοιτητές. Διδάσκοντας Ανθρωπολογία σ' αυτούς που «δεν τη χρειάζονται»*, Κριτική, Αθήνα 2010.
- Μ. Σπυριδάκης (επιμ.). *Μετασχηματισμοί του χώρου. Κοινωνικές και πολιτισμικές διαστάσεις*, Νίσος, Αθήνα 2009.

6. Ανθρωπολογία της κοινωνικής μνήμης (χειμερινό εξάμηνο)

Στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση από τη μεριά των φοιτητών της αναγκαιότητας για μια διεπιστημονική προσέγγιση από την Ιστορία και την Κοινωνική και Πολιτισμική Ανθρωπολογία του ζητήματος της μνήμης. Η μνήμη σε όλες τις εκδοχές, ως στοιχείο ανασύστασης του παρελθόντος, συγκροτείται κοινωνικά, δηλαδή στο πλαίσιο μιας κοινωνικά καθορισμένης συλλογικότητας. Έτσι, όμως, το παρελθόν αναδεικνύεται σε ένα προνομιακό πεδίο μελέτης α) των κοινωνικών εντάσεων, β) των στερεοτυπικών μεθόδων απομνημόνευσης τις οποίες επιλέγουν τα συλλογικά υποκείμενα και, κυρίως, γ) των ιδεολογικά καθορισμένων μνηματισμών μέσω των οποίων μεταδίδεται η μνήμη για τα γεγονότα του παρελθόντος. Ως βασικά εννοιολογικά εργαλεία για την ανάλυση αυτών των μνηματισμών θα χρησιμοποιηθούν οι έννοιες του habitus (P. Bourdieu) και discourse (M. Foucault), ενώ θα χρησιμοποιηθούν εκτενή παραδείγματα από τη νεότερη και σύγχρονη ελληνική ιστορία και την πρόσληψή της στο επίπεδο της κοινωνικής μνήμης. Το μάθημα εξετάζεται γραπτώς.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5

Διδάσκων: Βασίλης Δαλκαβούκης, Λέκτορας

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Παπατζιάρχης Ε. – Θ. Παραδέλλης (επιμ.), *Ανθρωπολογία και Παρελθόν*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 1993
- Ρ. Μπενβενίστε – Θ. Παραδέλλης (επιμ.), *Διαδρομές και τόποι της μνήμης. Ιστορικές και ανθρωπολογικές προσεγγίσεις*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 1999.

7. Ανθρωπολογία της Εκπαίδευσης (εαρινό εξάμηνο)

Στόχος του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές την αναγκαιότητα της ανθρωπολογικής προσέγγισης απέναντι στη σύγχρονη εκπαιδευτική διαδικασία, ειδικά στη Β/θμια Εκπαίδευση. Καταρχάς αποσαφνίζεται η βασική (μεθοδολογική κατά κύριο λόγο) διαφορά ανάμεσα στα γνωστικά αντικείμενα Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης και Ανθρωπολογία της Εκπαίδευσης, ενώ επιδιώκεται να τεθούν τα πλαίσια της σύγχρονης εκπαιδευτικής διαδικασίας τόσο διεθνώς όσο κυρίως στην ελληνική Εκπαίδευση (εκπαίδευση μεταναστών, μειονοτική εκπαίδευση, εκπαίδευση

ενηλίκων κ.λπ.) και ειδικά τη Β/θμια. Στη βάση αυτή, θα επιδιωχθεί και η εξοικείωση των φοιτητών με το θεσμικό πλαίσιο που παρέχεται από την ελληνική Β/θμια Εκπαίδευση για την εκπόνηση περιορισμένων ερευνητικών προγραμμάτων στο πλαίσιο των Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, Πολιτιστικών προγραμμάτων, Προγραμμάτων Αγωγής Υγείας, προγραμμάτων Τοπικής Ιστορίας κ.λπ. Βασικά εννοιολογικά εργαλεία για την προσέγγιση των ζητημάτων αυτών είναι οι έννοιες της ταυτότητας και της ετερότητας, τα γνωστικά μοντέλα, η συσχέτιση της εκπαίδευσης με την έννοια του πολιτισμού (culture) κ.λπ.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Βασίλης Δαλκαβούκης, Λέκτορας

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Jerome Bruner, *Ο πολιτισμός της εκπαίδευσης*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2007 και (βοηθητικό σύγγραμμα) Δαλκαβούκης Β. – Ι. Μάνος – Χρ. Βέικου (επιμ.), *Ανυποψίαστοι ανθρωπολόγοι, κακύποπτοι φοιτητές. Διδάσκοντας Ανθρωπολογία σ' αυτούς που «δεν τη χρειάζονται»*, Κριτική, Αθήνα 2010.

8. Λαϊκή τέχνη (εαρινό εξάμπινο)

Εξετάζονται οι επιμέρους μορφές της ελληνικής λαϊκής χειροτεχνίας (αγγειοπλαστική, ξυλογλυπτική, χαλκοτεχνία, αργυροχρυσοχοΐα, υφαντική, ζωγραφική, αρχιτεκτονική), όπως επίσης το λαϊκό θέατρο, αλλά και ο λαϊκός κινηματογράφος, από την πλευρά του περιεχομένου, της τεχνικής, της θεματολογίας, της μορφολογίας και των προϊόντων τους. Ιδιαίτερες αναφορές γίνονται στην παραδοσιακή τεχνολογία, στα εργαστήρια, τις οικονομικές σχέσεις τους, την κοινωνική θέση των μαστόρων, τα δίκτυα διαθέσεως των προϊόντων και την συμβολή τους στη διαμόρφωση του λαϊκού γούστου. Τέλος εξετάζονται ο διακοσμητική και ο συμβολική πλευρά των διαφόρων εικονιστικών μοτίβων και παραστάσεων, σε σύγκριση προς ανάλογα παραδείγματα άλλων βαλκανικών λαών, καθώς και η διαχείρισή τους στη σύγχρονη εποχή, μέσα από τις διαδικασίες της ανάπλασης της αναβίωσης και του φοιλκλορισμού.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Εμμανουήλ Βαρβούνης, Αναπληρωτής Καθηγητής

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Μ. Γ. Μερακλής, *Ελληνική Λαογραφία, κοινωνική συγκρότηση, ήθος και έθιμα, λαϊκή τέχνη και Μ. Γ. Βαρβούνης, Όψεις και μορφές του ελληνικού παραδοσιακού πολιτισμού*.
- Μ.Γ. Βαρβούνης, *Νεοελληνικά λαϊκά επιτύμβια επιγράμματα*.

9. Θρησκευτική και εθιμική Λαογραφία (χειμερινό εξάμηνο)

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η μελέτη της θρησκευτικής λαογραφίας, και συγκεκριμένα των μορφών της λαϊκής θρησκευτικότητας και της παραδοσιακής θρησκευτικής συμπεριφοράς του ελληνικού λαού. Μελετώνται επίσης εθιμικές μορφές, που εξετάζονται διαχρονικά, αλλά και στις σύγχρονες μορφές τους. Γίνονται ιδιαίτερες αναφορές σε έθιμα του κύκλου της ζωής, του ετήσιου εορτολογικού κύκλου, καθώς και σε νέες εθιμικές μορφές που προσδιορίζουν τη ζωή του σύγχρονου ανθρώπου. Επίσης εξετάζονται οι εθιμικές μορφές του αστικού χώρου αλλά αντίστοιχα φαινόμενα της δημόσιας ζωής, στο βαθμό που αυτά συνδέονται με πολλές άλλες εκφάνσεις του λαϊκού πολιτισμού.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Εμμανουήλ Βαρβούνης, Αναπληρωτής Καθηγητής

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Μ. Γ. Βαρβούνης, *Λαϊκές θρησκευτικές τελετουργίες στην Ανατολική και Βόρεια Θράκη, και Μ. Γ. Βαρβούνης, Μελετήματα Ελληνικής Λαογραφίας*.
- Μ. Γ. Βαρβούνης, *Παραδοσιακή θρησκευτική συμπεριφορά και θρησκευτική λαογραφία, και Μανόλης Γ. Σέργης, Διαβατήριες τελετουργίες στον μικρασιατικό Πόντο*.

10. Έντεχνος λαϊκός λόγος (εαρινό εξάμηνο)

Στο μάθημα αυτό εξετάζονται οι παραδοσιακές μορφές της τέχνης του λαϊκού λόγου στον ελληνικό πολιτισμό (προφορική και έντυπη λαϊκή ποίηση, παραμύθια, επωδές, αινίγματα, παροιμιακός λόγος, παραδόσεις, μύθοι, ευτράπελες διηγήσεις κ.λπ.). Εξετάζονται επίσης ορισμένες μορφές λαϊκότροπης ποίησης και πεζογραφίας (ποιητάρηδες και τα έργα τους, λαϊκά στιχουργήματα,

έμμετρη έντυπη επιστολογραφία. λαϊκά απομνημονεύματα κ.λπ.), ενώ γίνεται αναφορά και στα διάφορα μορφολογικά στοιχεία που προσδιορίζουν τα μορφολογικά δεδομένα του ελληνικού έντεχνου λαϊκού λόγου. Τέλος, παρέχονται στοιχεία σχετικά με την μελέτη ευρύτερα της λαϊκής λογοτεχνίας, αλλά και με τους προβληματισμούς που συνοδεύουν την εξέταση των επιμέρους μορφών της, σε ελληνικό και διεθνές επίπεδο.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Εμμανουήλ Βαρβούνης, Αναπληρωτής Καθηγορής

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Μ. Γ. Βαρβούνης, *Μελετήματα Ελληνικής Λαογραφίας* και Μ. Γ. Βαρβούνης, *Λαογραφικά Μελετήματα της Ρωμοσύνης*.
- Μ. Γ. Βαρβούνης, *Μελετήματα Ελληνικής Λαογραφίας* και Μ. Γ. Βαρβούνης, *Όψεις της καθημερινής ζωής των βυζαντινών από αγιολογικά κείμενα*.

11. Παλαιοανθρωπολογία (εαρινό εξάμηνο)

Ορισμός. Η εξέλιξη του ανθρώπου από τους απολιθωμένους πιθίκους στους σύγχρονους ανθρώπους. Είδη Ανθρωπινών. Εξελικτική Ανατομία του ανθρώπου. Παλαιολιθικές τεχνολογίες. Τεχνικές ανασκαφών. Ραδιοχρονολογήσεις.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Αντώνιος Μπαρτσιώκας, Αναπληρωτής Καθηγορής

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Κ. Στρίνγκερ & Π. Άντριους, *Homo. Η καταγωγή και η Εξέλιξη του Ανθρώπου*, Polaris Εκδόσεις, Αθήνα 2006.

12. Φυσική Ανθρωπολογία – Οστεολογία (χειμερινό εξάμηνο)

Η εξέλιξη του το σκελετικού συστήματος. Ο σκελετός του ανθρώπου. Ιστολογία οστών, χημική δομή, ανάπτυξη και λειτουργία. Προσδιορισμός φύλου και ηλικίας. Απολιθωση, Μουμιοποίηση και Ταφονομία. Παλαιοπαθολογία.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Αντώνιος Μπαρτσιώκας, Αναπληρωτής Καθηγητής

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Ελ. Π. Νεοφύτου, *Πειραματική Βιολογική Ανθρωπολογία*, Εκδ. ΖΗΤΗ, Αθήνα 2010.

13. Βιολογία, Ηθολογία & Εξέλιξη Πρωτευόντων (εαρινό εξάμηνο)

Ορισμός των Πρωτευόντων. Ανατομία. Προέλευση. Πολιτισμός. Αρτίγονα και απολιθωμένα πρωτεύοντα. Κοινωνικές δομές και καταγωγή της οικογένειας. Μετακίνηση. Απολιθωμένες μορφές.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Αντώνιος Μπαρτσιώκας, Αναπληρωτής Καθηγητής

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Ιωάννης Λυριντζής, *Φυσικές επιστήμες στην Αρχαιολογία*, Εκδ. Τυπωθήτω - Γ.Δαρδανός, 2η Έκδοση, 2007.

14. Η αρχαιολογία του Μινωϊκού και Μυκηναϊκού Πολιτισμού (εαρινό εξάμηνο)

Εξιστορεί, με βάση κυρίως τα αρχαιολογικά ευρήματα, τους δύο αυτούς πολιτισμούς που είναι συγγενικοί και αλληλοδιάδοχοι, και αλληλοεπικαλύπτονται στη μεταβατική μεταξύ τους περίοδο. Ύστερα από μια σύντομη επισκόπηση με αναφορές σε ζητήματα προέλευσης των δύο πολιτισμών, θα γίνει συγκριτική περιγραφή και συναφής ερμηνεία προέλευσης, εναλλαγής και διαδοχής αρχαιολογικών φαινομένων και συναφών θεσμών, όπως η οικονομία, τάφοι και ταφές, «παλάτια», τεχνική και τέχνη, εμπόριο, γραφή, θρησκεία, επικοινωνίες, εξωτερικές σχέσεις, Όμηρος και

Τρωικός και άλλοι πόλεμοι, κοινωνικά και πολιτικά συστήματα, και θεωρίες παρακμής και πτώσεώς τους.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Εμμανουήλ Μελάς, Επίκουρος Καθηγητής

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- O. Dickinson, Αιγαίο. *Εποχή του Χαλκού*, Καρδαμίτσας 2003 και (βοηθητικό σύγγραμμα) Rene Treuil et. al., *Oι πολιτισμοί του Αιγαίου*, Καρδαμίτσας 1996.

15. Προϊστορικές κοινωνίες (χειμερινό εξάμπνο)

Η σειρά μαθημάτων εισάγει στον προϊστορικό πολιτισμό με έμφαση στον Ελλαδικό χώρο. Η ιστορική αναδρομή καλύπτει όλες τις περιόδους της προϊστορίας από την εμφάνιση του ανθρώπου έως την Εποχή του Χαλκού. Περιλαμβάνει θέματα όπως η εξέλιξη του ανθρώπου και ο υλικός πολιτισμός της Παλαιοιλιθικής εποχής τόσο στην Ευρώπη όσο και στον Ελλαδικό χώρο, ο Νεολιθικός πολιτισμός στην Ελλάδα και οι κοινωνίες της Εποχής του Χαλκού. Ο στόχος του μαθήματος είναι η σύνθεση των δεδομένων που αφορούν την χωροταξική οργάνωση, την αρχιτεκτονική, της ταφικές πρακτικές και τον υλικό πολιτισμό για κάθε φάση της προϊστορίας τόσο στην Μακεδονία και στην Ήπειρωτική Ελλάδα όσο και στην περιοχή του Αιγαίου.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκουσα: Χριστίνα – Ντούσανκα Ούρεμ - Κώτσου, Λέκτορας

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Σάμψων, Α. 2007. *Προϊστορική Αρχαιολογία της Μεσογείου*. Αθήνα: Καρδαμίτσα.

16. Η Προϊστορία των Βαλκανίων και της Ανατολίας (εαρινό εξάμπνο)

Το αντικείμενο της σειράς μαθημάτων είναι ο υλικός πολιτισμός και οι κοινωνίες κατά την Παλαιοιλιθική, Νεολιθική και την Εποχή του Χαλκού στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων και της Ανατολίας. Ο στόχος του μαθήματος είναι να παρουσιαστούν συνοπτικά τα δεδομένα που αφορούν

την χωροταξική οργάνωση, την αρχιτεκτονική, τις ταφικές πρακτικές και τον υλικό πολιτισμό των προϊστορικών κοινωνιών κατά τις βασικές περιόδους της προϊστορίας στις επιμέρους περιοχές, όπως και οι ερμηνείες και οι απόψεις σχετικά με την οικονομία, την κοινωνική οργάνωση και τις κοινωνικές σχέσεις.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκουσα: Χριστίνα – Ντούσανκα Ούρεμ - Κώτσου, Λέκτορας

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Σάμψων, Α. 2007. *Προϊστορική Αρχαιολογία της Μεσογείου*. Αθήνα: Καρδαμίτσα.

17. Υλικός πολιτισμός και ερμηνεία: προϊστορική κεραμική (χειμερινό εξάμπνο)

Ο στόχος της σειράς μαθημάτων είναι να παρουσιαστούν βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις στη μελέτη και στην ερμηνεία του υλικού πολιτισμού όπως η πολιτισμική-ιστορική, η διαδικαστική και η μεταδιαδικαστική. Η έμφαση δίνεται στην εφαρμογή των βασικών θεωρητικών ρευμάτων στη μελέτη και στην ερμηνεία της προϊστορικής κεραμικής. Παρουσιάζονται οι μέθοδοι και οι τεχνικές, τόσο οι συμβατικές όσο και οι αρχαιομετρικές, που εφαρμόζονται στη σύγχρονη μελέτη της προϊστορικής κεραμικής στον ελλαδικό χώρο και οι ερμηνευτικές προτάσεις των δεδομένων.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκουσα: Χριστίνα – Ντούσανκα Ούρεμ - Κώτσου, Λέκτορας

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Μελάς, Ε. 2003. *Η Αρχαιολογία σήμερα*. Αθήνα: Καρδαμίτσα.
- Hodder, I. και Hutson, S. 2010. *Διαβάζοντας το παρελθόν*. Αθήνα: Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου.

18. Νεολιθικός πολιτισμός στη Βόρεια Ελλάδα (εαρινό εξάμπνο)

Αντικείμενο της σειράς μαθημάτων είναι ο υλικός πολιτισμός, η χωροταξική οργάνωση και η αρχιτεκτονική των νεολιθικών κοινωνιών στην περιοχή της Θεσσαλίας, της Μακεδονίας και της Θράκης. Παρουσιάζεται η ιστορία της αρχαιολογικής έρευνας στην ευρύτερη περιοχή της βόρει-

ας Ελλάδας, και τα προβλήματα χρονολόγησης των επιμέρους φάσεων της νεολιθικής περιόδου. Έμφαση δίνεται στις ερμηνευτικές προτάσεις σχετικά με την αρχή του παραγωγικού σταδίου στην Ελλάδα, για την κοινωνική οργάνωση των νεολιθικών κοινωνιών έτσι όπως αυτές αποτυπώνονται στην οργάνωση και στη χρήση του χώρου στο ενδοκοινοτικό και στο διακοινοτικό επίπεδο, στα δίκτυα ανταλλαγών και στον ρόλο τους στην κοινωνική οργάνωση των νεολιθικών κοινωνιών. Ο στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση των διαδικασιών που συνέβαλλαν στις αλλαγές στις νεολιθικές κοινωνίες.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκουσα: Χριστίνα – Ντούσανκα Ούρεμ - Κώτσου, Λέκτορας Προϊστορικής Αρχαιολογίας

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Θεοχάρης, Δ. 2000. *Νεολιθικός Πολιτισμός*. Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τράπεζας.
- Τουλούμης, Κ. 1999. *Πριν από την Ιστορία*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Βάνιας.

19. Ανθρωπολογική Δημογραφία (χειμερινό εξάμηνο)

Η ανθρωπολογική δημογραφία αποτελεί ένα σχετικά νέο πεδίο της επιστήμης στο οποίο συγκερά-ζονται οι δημογραφικές μέθοδοι και αναλύσεις με τις αντίστοιχες της κοινωνικο-πολιτισμικής και της φυσικής ανθρωπολογίας και της εξελικτικής σκέψης. Σκοπός του μαθήματος είναι οι φοιτητές να καταστούν ικανοί να κατανοήσουν βασικές όψεις της ανθρωπολογικής σκέψης που αφορούν τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των πληθυσμών του ανθρώπου.

Ενδεικτικό διάγραμμα ύλης.

1. Η έννοια της διεπιστημονικότητας και της πολυεπιστημονικότητας.
2. Η δημογραφική μετάβαση ως παράδειγμα διεπιστημονικών προσεγγίσεων.
3. Η ανθρωπολογική ματιά στα δημογραφικά χαρακτηριστικά ενός πληθυσμού
4. Η κοινωνικο-πολιτισμική ανθρωπολογία ως ερμηνευτικό περίγραμμα των δημογραφικών φαινομένων
 - a. Φύλο (gender)

- b. Δράση (Agency)
 - c. Πολιτική οικονομία (political economy)
 - d. Πολιτισμός (culture)
5. Η φυσική ανθρωπολογία και η εξελικτική σκέψη ως ερμηνευτικό περίγραμμα των ερμηνευτικών φαινομένων.
- a. Εισαγωγή στην εξελικτική θεωρία. Η έννοια του πολιτισμού κατά την εξελικτική προσέγγιση
 - b. Ανθρωπολογική Δημογραφία και Εξελικτική Οικολογία του Ανθρώπου
 - c. Η εξεύρεση συζύγου και οι Δημογραφικές Στρατηγικές
 - d. Η προσπάθεια για την απόκτηση απογόνων και οι Δημογραφικές Στρατηγικές

Εφόσον οι φοιτητές είναι λιγότεροι από 20, μεταξύ των διαλέξεων, θα καλούνται να παρουσιάσουν ένα επιστημονικό άρθρο σχετικό με το αντικείμενο της προηγούμενης διάλεξης.

Αξιολόγηση

Παρουσίαση άρθρου, ως το 30% της τελικής βαθμολογίας

Εξέταση μαθήματος, ως το 70% της τελικής βαθμολογίας

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Basu, A. M. και P. Aaby (eds.), 1998, *The Methods and Uses of Anthropological Demography*. Clarendon Press. Oxford.
- Greenhalgh, S. (ed.), 1995, *Situating Fertility. Anthropology and Demographic Inquiry*. Cambridge University Press. Cambridge.
- Roth, E. A. 2004. *Culture, Biology, and Anthropological Demography*. Cambridge University Press. Cambridge.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Κωνσταντίνος Ζαφείρης, Λέκτορας

Προτεινόμενα εγχειρίδια: Σημειώσεις διδάσκοντα. Δεν υπάρχουν συγγράμματα γραμμένα στην ελληνική γλώσσα.

20. Η βιολογία και η δημογραφία των ανθρωπολογικών πληθυσμών (εαρινό εξάμηνο)

Σκοπός του μαθήματος είναι η γνωριμία των φοιτητών με τη Βιολογία του Ανθρώπου καθώς και τη Δημογραφία μιας σειράς ανθρωπολογικών πληθυσμών, όπως οι Ache, !Kung, Rendille, Hutterites κ.λπ. και η μελέτη των δυνάμεων που διαμορφώνουν τη δυναμική τους πορεία στο χώρο και το χρόνο.

Ενδεικτικό πρόγραμμα διδασκαλίας

1. Πληθυσμιακή δομή και μέγεθος πληθυσμού. Το παράδειγμα των Ache και των Dobe !Kung
2. Θνησιμότητα και προσδοκώμενη ζωή στους Ache, !Kung, Bari, Agta κλπ.
3. Γονιμότητα: Ache, !Kung, Rendille, Agta καθώς και σε πληθυσμούς φυσικής γονιμότητας όπως οι Hutterites, Amish κλπ.
4. Η εξέλιξη του κύκλου ζωής των ανθρώπων (Human life cycle).
5. Προσεγγιστικοί παράγοντες των δημογραφικών φαινομένων. Η δυναμική της αναπαραγωγής στον άνθρωπο.
6. Αναπαραγωγική επιτυχία (reproductive success). Οι πολεμικοί αρχηγοί των Cheyenne, Mukogodo, Kipsigis
7. Γαμολιότητα-πολυγυνία. Dobe !Kung, Datoga κλπ.
8. Συγγένεια και δημογραφικά χαρακτηριστικά. Ache, Yanomamo, Gambia, Μέση και Άπω Αντολή.
9. Μακροβιότητα και Αναπαραγωγική γήρανση
10. Δημογραφία και μικροεξέλιξη. Dobe !Kung, Pingelap, Tristan da Cunha, Fiji.
11. Μετανάστευση. Η περίπτωση των Αφρικανών της Αμερικανικής Ηπείρου.

Εφόσον οι φοιτητές είναι λιγότεροι από 20, μεταξύ των διαλέξεων, θα καλούνται να παρουσιάσουν ένα επιστημονικό άρθρο σχετικό με το αντικείμενο της προηγούμενης διάλεξης.

Αξιολόγηση

Παρουσίαση άρθρου, ως το 30% της τελικής βαθμολογίας

Εξέταση μαθήματος, ως το 70% της τελικής βαθμολογίας

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Hill, Kim, and A. Magdalena Hurtado, 1996, *Ache Life History: The Ecology and Demography of a Foraging People*. Aldine de Gruyter: New York.
- Howell, Nancy. 2000. *Demography of the Dobe !Kung. Second Edition*. Aldine de Gruyter: New York.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Κωνσταντίνος Ζαφείρης, Λέκτορας

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

Σημειώσεις διδάσκοντα. Δεν υπάρχουν συγγράμματα γραμμένα στην ελληνική γλώσσα.

21. Δημογραφική ανάλυση. Η Δημογραφία των Χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και του Εύξεινου Πόντου (χειμερινό εξάμπινο)

Σκοπός του μαθήματος είναι η εμβάθυνση των γνώσεων που οι φοιτητές προσέλαβαν κατά τη διάρκεια του μαθήματος «Εισαγωγή στη Δημογραφία» του πρώτου έτους. Το μάθημα, εφόσον ο αριθμός των φοιτητών που θα το επιλέξουν θα είναι μικρότερος των 20, θα γίνεται με τη μέθοδο της υλοποίησης project. Τα δεδομένα για την υλοποίηση των projects παρέχονται από τις ιστοσελίδες των Εθνικών Υπηρεσιών Στατιστικής κάθε κράτους, τον Οργανισμό Ενωμένων Εθνών, τη Eurostat και άλλες πηγές και επιστημονικές δημοσιεύσεις.

Το μάθημα αυτό περιλαμβάνει ένα θεωρητικό μέρος με διδασκαλίες από το διδάσκοντα. Οι διδασκαλίες αυτές εναλλάσσονται με τις παρουσιάσεις των τμημάτων των project που προετοιμάζουν κάθε φορά οι φοιτητές. Ενδεικτικά περιλαμβάνει:

1. Εισαγωγή στη Δημογραφική Ανάλυση. Το διάγραμμα Lexis και οι μετρήσεις των δημογραφικών φαινομένων (3 ώρες).
2. Πίνακες επιβίωσης. Διαγενεακή και συγχρονική ανάλυση. Πίνακες επιβίωσης κατά αιτία θανάτου. Βρεφική θνησιμότητα. Ανάθεση project στους φοιτητές. Κάθε φοιτητής αναλαμβάνει δύο χώρες της νοτιοανατολικής Ευρώπης και του Εύξεινου Πόντου και σταδιακά αναλύει τα δημογραφικά τους χαρακτηριστικά (6 ώρες).

3. Παρουσίαση 1^{ου} τμήματος project από τους φοιτητές. Θέμα: η ιστορία, οικονομία, κοινωνία, πολιτισμός (culture) των χωρών του κάθε project. Αξιοποίηση των δεδομένων για την επακόλουθη δημογραφική ανάλυση. Συγκριτική ανάλυση της θνησιμότητας και των αιτιών θανάτου μεταξύ των επιλεγμένων χωρών (6 ώρες).
4. Η διαγενεακή και συγχρονική ανάλυση της γονιμότητας. Ερμηνευτικά μοντέλα (3 ώρες).
5. Παρουσίαση 2^{ου} τμήματος project: συγκριτική ανάλυση και προσδιοριστικοί παράγοντες της γονιμότητας στις επιλεγμένες χώρες (6 ώρες).
6. Η ηλικιακή δομή. Μετρήσεις και παρεμβολές δημογραφικών φαινομένων (3 ώρες).
7. Παρουσίαση 3^{ου} τμήματος project: συγκριτική ανάλυση των πληθυσμιακών δομών, των πληθυσμιακών μεγεθών και των ρυθμών αύξησης στις επιλεγόμενες χώρες (6 ώρες).
8. Μετανάστευση. Προσδιοριστικοί παράγοντες και μεταναστευτική πολιτική. Δημογραφικές προβολές (3 ώρες).
9. Παρουσίαση 4^{ου} τμήματος project: συγκριτική ανάλυση των μεταναστευτικών κινήσεων στις επιλεγόμενες χώρες (6 ώρες).
10. Ολοκλήρωση project.

Βαθμολογία:

1. Project, 70% του τελικού βαθμού
2. Ενδιάμεσα γραπτά test, 30% του τελικού βαθμού

Πηγές δεδομένων (ενδεικτικά):

3. <http://esa.un.org/migration/index.asp>
4. <http://esa.un.org/unpd/wpp/index.htm>
5. <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/themes>
6. <http://www.who.int/research/en/>
7. <http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE>

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Κωνσταντίνος Ζαφείρης, Λέκτορας

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Βύρων Κοτζαμάνης, *Oι δημογραφικές εξελίξεις κατά τη μεταπολεμική περίοδο στις χώρες της ανατολικής Ευρώπης και στην Ελλάδα*, ΕΚΚΕ, Αθήνα 2000.
- Χάρις Συμεωνίδου, *Οικογένεια και γονιμότητα στην Ελλάδα. Έρευνα του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών*, Σάκκουλας, Αθήνα 2006.

22. Ευρωπαϊκή Μετανάστευση (χειμερινό εξάμπονο)

Η παγκόσμια Μετανάστευση είναι ένα ευρύ και διαρκώς εντεινόμενο φαινόμενο, ενώ περισσότερα από 200 εκατομμύρια άνθρωποι ζουν έξω από την χώρα τους για μακρά διαστήματα. Είναι βασικό να καταλάβει παρακολουθεί τις σχετικές πολιτικές και τα προγράμματα που στοχεύουν τα πολλαπλά αίτια και τις συνέπειες της μετακίνησης των πληθυσμών. Το μάθημα εστιάζει ιδιαίτερα στην Ευρωπαϊκή μετανάστευση κάποιος την σύνθετη δυναμική πίσω από την διεθνή μετανάστευση, με σκοπό να (αριθμούς και τάσεις, αίτια των μετακινήσεων, επίπτωση στην χώρα προέλευσης και την χώρα υποδοχής, συναφείς πολιτικές). Προσφέρει επίσης μια εισαγωγή στις κύριες θεωρίες που ερμηνεύουν την μετανάστευση. Το μάθημα εστιάζει τέλος, στην εγχώρια και διεθνή μεταναστευτική νομοθεσία, στην ένταξη και την ενσωμάτωση της πρώτης και δεύτερης γενιάς μεταναστών στις χώρες υποδοχής μέσα από νόμους και ρυθμιστικά πλαίσια. Κατά την διάρκεια των μαθημάτων θα γίνεται προβολή ταινιών, ώστε η θεωρία να γίνει πιο συγκεκριμένη, αλλά και να εξοικειωθεί ο φοιτητής με την τυπολογία της μετανάστευσης (πρόσφυγες, αιτούντες άσυλο, μετανάστες εργασίας, μετανάστες χωρίς έγγραφα).

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκουσα: Δώρα Λαφαζάνη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Θάνος Μαρούκης, *Οικονομική μετανάστευση στην Ελλάδα*, Παπαζήσης, Αθήνα 2010.
- Nancy L. Green, *Οι δρόμοι της μετανάστευσης*, Σαββάλας, Αθήνα 2004.

23. Πολιτική Γεωγραφία (εαρινό εξάμηνο)

Η Πολιτική Γεωγραφία ασχολείται με τις σχέσεις εξουσίας στο χώρο σε μια σειρά κλίμακες: από την τοπική και την περιφερειακή στην εθνική, Ευρωπαϊκή και την παγκόσμια κλίμακα. Το μάθημα ερμηνεύει την δυναμική των χωρικών διευθετήσεων μέσω των οποίων ασκείται η εξουσία, εξετάζει θεωρίες και έννοιες της πολιτικής γεωγραφίας και εστιάζει σε παραδοσιακά ζητήματα: τον σχηματισμό των κρατών (αφού το έθνος-κράτος θεωρείται η θεμελιώδης χωρική οργάνωση της πολιτικής εξουσίας), τα έθνη και τον εθνικισμό, τα όρια και τα σύνορα, τις εθνικές ταυτότητες και τις μειονοτικές ομάδες, την εθνική κυριαρχία και τα αποσχιστικά κινήματα. Στην μακρο-κλίμακα, το μάθημα προσφέρει στοιχεία από την θεωρία υπερδυνάμεων, τον ανταγωνισμό μεταξύ των κρατών με αντικείμενο τον έλεγχο εδαφών και φυσικών πόρων, το διεθνές δίκαιο της θάλασσας, την αποικιοκρατία/μετα-αποικιοκρατία, τις διαιρέσεις του κόσμου. Η ύλη του μαθήματος περιλαμβάνει ένα μείγμα θεωρίας και μελέτης περιπτώσεων, ούτως ώστε οι φοιτητές να κατανοήσουν τις έννοιες μέσα από συγκεκριμένα παραδείγματα.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκουσα: Δώρα Λαφαζάνη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Ernest Gellner, *Έθνη και εθνικισμός*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2007.
- Γεώργιος Κροτικός, *Έθνος και Χώρος*, Μεταίχμιο, Αθήνα 2008.

24. Γεωγραφίες και Κοινωνίες (εαρινό εξάμηνο)

Το μάθημα ξεκινά με τις «εθνικές σχολές» Γεωγραφίας, την συγκρότηση της γεωγραφίας ως επιστήμης, τις θεωρίες, «επαναστάσεις» και «στροφές» που την επηρέασαν. Πέρα από το θεωρητικό μέρος, εμβαθύνει ανά θεματική περιοχή και προσπαθεί να ερμηνεύσει διαδικασίες, συσχετισμούς και αλληλεπιδράσεις των φαινομένων στις διάφορες χωρικές κλίμακες. Τόσο η παγκόσμια προοπτική, όσο και η τοπική κλίμακα, είναι απαραίτητες για να κατανοήσει κάποιος τις δυναμικές των πληθυσμών, της οικονομικής μεγέθυνσης, των μετακινήσεων και των ροών, των πολιτισμικών διεργασιών και σχημάτων, την πολιτική οργάνωση του χώρου, τις αγροτικές και αστικές χρήσεις γης, την εκ-/απο-βιομηχανίση και την οικονομική ανάπτυξη.

Το 4°, 7° και 10° μάθημα περιλαμβάνουν τεστ μιας ώρας, καθένα από τα οποία αντιπροσωπεύει το 10% της συνολικής βαθμολογίας, ενώ η τελική γραπτή εξέταση αντιστοιχεί στο 70%.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκουσα: Δώρα Λαφαζάνη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Σταυρίδης Σταύρος, *Μετέωροι χώροι της ετερότητας*, Δ. ΦΡΑΓΚΟΥΛΗΣ & ΣΙΑ Ο.Ε., Αθήνα 2010. Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 15455.
- Γιαννακόπουλος Κώστας, Γιαννιτσιώτης Γιάννης (επιμ.). *Αμφισβητούμενοι χώροι στην πόλη*, Δ. ΦΡΑΓΚΟΥΛΗΣ & ΣΙΑ Ο.Ε., Αθήνα 2010. Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 15544.
- Θ. Τερκενλή, Θ. Ιωσηφίδης και Ι. Χωριανόπουλος, *Ανθρωπογεωγραφία*, Αθήνα, Κριτική, 2008.

Γ. Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής (ΕΕ)

ΑΠΟ ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΘΝΟΛΟΓΙΑΣ

1. Βενετοί και οθωμανοί Τούρκοι στην ανατολική Μεσόγειο (15^{οc}-18^{οc} αι.) (εαρινό εξάμινο)

Εξετάζονται οι συγκρούσεις Βενετών και Οθωμανών Τούρκων μετά την κατάλυση της βυζαντινής αυτοκρατορίας και έως τη Συνθήκη του Πασάροβιτς. Παρουσιάζονται και αναλύονται τα αίτια, οι συνέπειες και ο αντίκτυπος των βενετοτουρκικών πολέμων στους κατοίκους του ελληνικού χώρου. Ιδιαίτερη παρουσίαση γίνεται στην πρόσληψη της εικόνας του Τούρκου από τους Βενετούς μέσα από τις εκθέσεις των βάιλων στην Κωνσταντινούπολη.

Η παρουσίαση του μαθήματος βασίζεται στο πρόγραμμα PowerPoint (προβολή διαγραμμάτων, εικόνων, χαρτών, χρονολογίων) και υποστηρίζεται από ιστοσελίδα (<http://ecllass.duth.gr>).

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκουσα: Παναγιώτα Τζιβάρα, Επίκουρη Καθηγήτρια

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Χασιώτης Ι.Κ., *Οι ευρωπαϊκές δυνάμεις και η Οθωμανική Αυτοκρατορία. Το πρόβλημα της κυριαρχίας στην ανατολική Μεσόγειο από τα μέσα του 15ου ως τις αρχές του 19ου αιώνα*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2005.
- Valensi Lucette, *Βενετία και Υψηλή Πύλη. Η γέννηση του δεσπότη*, μετάφραση Ανθή Καρρά, εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2000.

2. Η παιδεία στον βενετοκρατούμενο ελληνικό χώρο (15^{οc}-18^{οc} αι.) (χειμερινό εξάμινο)

Παρουσιάζονται γενικά ζητήματα παιδείας όπως η ιδιωτική και η δημόσια εκπαίδευση, τα δημόσια σχολεία, οι ακαδημίες, οι βιβλιοθήκες, η διακίνηση χειρογράφων και εντύπων, η λογοτεχνική παραγωγή, η ζωγραφική τέχνη, η μουσική.

Στο μάθημα θα παρουσιάζονται και θα αναλύονται αρχειακά τεκμήρια με στόχο την εξοικείωση των φοιτητών με τις αρχειακές πηγές.

Στους φοιτητές προσφέρεται ένα μονόωρο προαιρετικό φροντιστήριο για την ανάγνωση αρχειακών τεκμηρίων συνταγμένων στην ελληνική γλώσσα.

Η παρουσίαση του μαθήματος βασίζεται στο πρόγραμμα PowerPoint (προβολή διαγραμμάτων, εικόνων, χαρτών, χρονολογίων) και υποστηρίζεται από ιστοσελίδα (<http://eclass.duth.gr>).

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκουσα: Παναγιώτα Τζιβάρα, Επίκουρη Καθηγήτρια

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Holton D., *Λογοτεχνία και κοινωνία στην Κρήτη της Αναγέννησης*, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 1997.

3. Κυκλαδικός, Πρωτοελλαδικός και Μεσοελλαδικός Πολιτισμός.

Η αυγή της τεχνολογικής και αστικής ανάπτυξης στο Αιγαίο της Χαλκοκρατίας και η αρχαιολογική της τεκμηρίωση (εαρινό εξάμπονο)

Αν και διαφορετικοί οι τρεις αυτοί πολιτισμοί, είναι αρκετά κοντινοί, τόσο γεωγραφικά όσο και χρονικά. Ιδιαίτερα οι επαφές του Πρωτοελλαδικού με τον Κυκλαδικό εμφανίζονται στενές, όπως δείχνουν τα αρχαιολογικά ευρήματα. Ο Κυκλαδικός προηγείται χρονικά, αλλά και από άποψη ποιότητας και επιτευγμάτων, που φαίνεται να περνούν και στην απέναντι Στερεά Ελλάδα, όχι μόνον ως τεχνολογία, αλλά και ως ιδεολογία κοινωνικού ανταγωνισμού. Η διδασκαλία θα γίνεται όπως περίπου όπως και στο μάθημα του Μινωϊκού – Μυκηναϊκού πολιτισμού. Με δια-πολιτισμικές θεματικές δηλαδή ενότητες και συναφείς αναφορές σε ομοιότητες, διαφορές, αναλογίες και αντιστοιχίες (και τις αιτίες τους) σε όλες τις εκφάνσεις του πολιτισμού. Και σε συνδυασμό με σχετικές ερμηνείες με βάση την κοινωνικο-οικονομική θεωρία της ανισότητας και επίδειξης, όπως λ.χ. συνέβαινε με τον αρχιτεκτονικό τύπο του λεγομένου σπιτιού με τους διαδρόμους ή της λευκής οικίας και τη διάδοσή του δια της οδού της κοινωνικής μιμήσεως και του συνδρόμου των Βερσαλλιών.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Εμμανουήλ Μελάς, Επίκουρος Καθηγητής

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- R.I.N Barber, *Οι Κυκλαδες στην Εποχή του Χαλκού*, Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα 1994 και (βοηθητικό σύγγραμμα) O. Dickinson, *Αιγαίο. Εποχή του Χαλκού*, Καρδαμίτσας 2003.

4. Όταν η αρχαιολογία συναντά τη μυθολογία: Ο χρυσοφόρος Τρωικός πολιτισμός και η α(να)ξιοπιστία της Ιλιάδας (χειμερινό εξάμπονο)

Ο Σλήμαν με τη δική του ερασιτεχνίζουσα αρχαιολογία πίστεψε σε μια Τρωική πραγματικότητα με βάση τον Όμηρο και τη μυθοπλασία του. Νόμισε ότι τούτο επιβεβαιώθηκε με την εκ μέρους του ανασκαφή μιας ακρόπολης της εποχής του Χαλκού στο Hissarlik της ΒΑ Τουρκίας. Δεν έχει ακόμη αποδειχθεί ότι η ακρόπολη αυτή περιβαλλόταν από κάτω πόλη, πράγμα ωστόσο που υπαινίσσεται ο Όμηρος για τη δική του μυθολογούμενη Τροία. Γι αυτόν, αλλά και για άλλους πολύ σοβαρότερους λόγους, η ταύτιση του Hissarlik με την Τροία δεν έχει επιβεβαιωθεί. Παρουσιάζονται ωστόσο στο μάθημα συζητήσεις για ανακολουθίες και κονταρομαχίες γύρω από μεγάλα ζητήματα που προκύπτουν στην περίπτωση που η ταύτιση αυτή γίνεται αποδεκτή. Λ.χ. το λεγόμενο παλάτι του Πριάμου που ο Σλήμαν το αναζητούσε στη βάση του λόφου (δηλ. στην Τροία I, αντί της «Ομηρικής» Τροίας VI- VII.), γι αυτό και έσκαψε τη στρωματογραφικά καταστροφική βαθειά τάφρο. Συναφές είναι και το ζήτημα του "θησαυρού του Πριάμου" που ίδιος ανακάλυψε σε στρώματα της Τροίας II_g και τον απέδωσε στον μυθικό Πρίαμο, που αν υποθέσουμε ότι υπήρξε θα πρέπει να έζησε 800 περίπου χρόνια μετά! Άλλα η πιο μεγάλο αντιπαράθεση αφορά τη διχογνωμία Γερμανών και Αμερικάνων ως το ποιά ήτανε η Ομηρική Τροία, με βάση τα αρχαιολογικά δεδομένα: η VII_h ή η VII_a (14^{οc} ή 13^{οc} αιών.). Σχεδόν μονάχα στα αρχαιολογικά δεδομένα και την ερμηνεία τους στηρίζεται εξάλλου όλο το μάθημα: ιστορία ανασκαφών, η εξέλιξη των προϊστορικών οχυρώσεων και αστικής δόμησης στην Χαλκοκατατία (Τροία I – Τροία VIII), οικονομία, κοινωνικο-πολιτική οργάνωση. Τέχνη και τεχνολογία, εξωτερικές σχέσεις (Μυκηναίοι, Χετταίοι). Παρόμοια διδακτική μεθοδολογία παρουσίασης του αρχαιολογικού υλικού και σχετικών ερμηνευτικών προσεγγίσεων ακολουθείται και στους υπόλοιπους (νησιωτικούς πλέον) οικισμούς του Τρωικού Κύκλου στη Θερμή Λέσβου, τον Εμποριό Χίου και το Τηγάνι Σάμου.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Εμμανουήλ Μελάς, Επίκουρος Καθηγητής

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- René Treuil et. al., *Oι πολιτισμοί του Αιγαίου*, Καρδαμίτσας, Αθήνα 1996.

5. Βυζαντινή Φιλολογία (εαρινό εξάμηνο)

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Γεώργιος Παπάζογλου, Καθηγητής Ιστορίας

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Jan Olof Rosengqvist, *H βυζαντινή λογοτεχνία από τον 6ο αιώνα ως την άλωση της Κωνσταντινούπολης*.

6. Ελληνική Παλαιογραφία (χειμερινό εξάμηνο)

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Γεώργιος Παπάζογλου, Καθηγητής

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Γεώργιος Κ. Παπάζογλου, *Βυζαντινή βιβλιολογία – Εισαγωγή στην ελληνική παλαιογραφία και κωδικολογία*.

7. Λατινική Φιλολογία (εαρινό εξάμηνο)

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκουσα: Ισαβέλλα Τσαβαρή, Καθηγήτρια

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- E. J. Kenney – W.V. Clausen, *Ιστορία της λατινικής Λογοτεχνίας*, και Otto Ribbeck, *P. Vergili Maronis Opera*.
- Fritz Graf, *Εισαγωγή στην Αρχαιογνωσία*, τόμ. B', *Pώμην* και Otto Ribbeck, *P. Vergili Maronis Opera*.

8. Αρχαία Ελληνική Φιλολογία I (χειμερινό εξάμηνο)

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκουσα: Ισαβέλλα Τσαβαρή, Καθηγήτρια

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- P. E. Easterling – B. M. W. Knox, *Iστορία της Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας*, και Hude Carolus, *Thucydidis Historiae Vol. II (Libri V-VIII)* - Hude Carolus, *Thucydidis Historiae Vol. I (Libri I-IV)*.
- Heinz – Gunther Nesselrath, *Εισαγωγή στην Αρχαιογνωσία*, τόμ. Α΄, *Αρχαία Ελλάδα*, και Hude Carolus, *Thucydidis Historiae Vol. II (Libri V-VIII)* - Hude Carolus, *Thucydidis Historiae Vol. I (Libri I-IV)*.

9. Αρχαία Ελληνική Φιλολογία II (εαρινό εξάμηνο)

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκουσα: Ισαβέλλα Τσαβαρή, Καθηγήτρια

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Robert Flaceliere, *Iστορία της Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας*, και Wilamowitz – Moellendorff De Udarlicus, *Aeschylus Tragoediae*.
- Heinz – Gunther Nesselrath, *Εισαγωγή στην Αρχαιογνωσία*, τόμ. Α΄, *Αρχαία Ελλάδα*, και Wilamowitz – Moellendorff De Udarlicus, *Aeschylus Tragoediae*.

10. Αρχαία Ελληνική Φιλολογία III (χειμερινό εξάμηνο)

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκουσα: Ισαβέλλα Τσαβαρή, Καθηγήτρια

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Heinz – Gunther Nesselrath, *Εισαγωγή στην Αρχαιογνωσία*, τόμ. Α΄, *Αρχαία Ελλάδα*, και Dindorfii Guilelmi, *Sophocles Tragoediae*.

- H. D. G. Kitto, *Η αρχαία ελληνική τραγωδία*, και Dindorfii Guilelmi, *Sophoclis Tragoediae*.

11. Μεταβυζαντινή ζωγραφική (εαρινό εξάμπονο)

Στο μάθημα θα παρουσιασθούν τα κύρια καλλιτεχνικά ρεύματα και οι τάσεις της ζωγραφικής στον ορθόδοξο χώρο της Ανατολικής Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής. Παράλληλα, ιδιαίτερο βάρος θα δοθεί στο ιστορικό και ιδεολογικό πλαίσιο μέσα στο οποίο εργάζονται οι ζωγράφοι, ώστε να επιχειρηθεί μια εικονολογική ερμηνεία της ζωγραφικής της περιόδου της οθωμανοκρατίας.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Γεώργιος Τσιγάρας, Επίκουρος Καθηγητής

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Μίλτος Γαρίδης, *Μεταβυζαντινή ζωγραφική (1450-1600)*.

12. Ιστορία της βυζαντινής τέχνης (χειμερινό εξάμπονο)

Στο εισαγωγικό αυτό μάθημα θα παρουσιασθούν τα κύρια χαρακτηριστικά της βυζαντινής τέχνης από την παλαιοχριστιανική περίοδο μέχρι και την υστεροβυζαντινή περίοδο μέσα από την εξέταση αντιπροσωπευτικών μνημείων (εντοίχια ζωγραφική, φορητές εικόνες και μικρογραφίες χειρογράφων). Θα δοθεί ιδιαίτερο βάρος στο κοινωνικό, ιστορικό, θεολογικό και το εικονολογικό πλαίσιο, καθώς και στα αρχαιολογικά τεκμήρια.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Γεώργιος Τσιγάρας, Επίκουρος Καθηγητής

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Charles Delvoye, *Βυζαντινή τέχνη*.
- Ναυσικά Πανσελήνου, *Βυζαντινή ζωγραφική*.

13. Βυζαντινή εικαστική παράδοση και νεοελληνική τέχνη (εαρινό εξάμπονο)

Στο μάθημα θα μελετηθούν οι ιστορικοί και ιδεολογικοί παράγοντες που συνετέλεσαν στην επιβίωση της βυζαντινής παράδοσης στην νεοελληνική τέχνη, θα παρουσιασθούν οι καλλιτέχνες του 19^{ου} και 20ού αιώνα και η στάση τους απέναντι στην βυζαντινή καλλιτεχνική παράδοση και θα επιχειρηθεί μια εικονολογική ερμηνεία της στροφής των ζωγράφων στο Βυζάντιο και γενικότερα στην παράδοση.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Γεώργιος Τσιγάρας, Επίκουρος Καθηγητής

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Αντώνης Κωτίδης, *Μοντερνισμός και παράδοση στην ελληνική τέχνη του μεσοπολέμου*.
- Μίλτος Παπανικολάου, *Η ελληνική τέχνη του 20^{ου} αιώνα*.

14. Η Ζωγραφική στο Άγιον Όρος (χειμερινό εξάμπονο)

Θα μελετηθεί η εξέλιξη της ζωγραφικής από τον 10^ο αιώνα μέχρι την σημερινή εποχή. Θα παρουσιασθούν τα καλλιτεχνικά ρεύματα και οι τάσεις της ζωγραφικής, όπως σώζονται στα εντοίχια σύνολα, στις φορητές εικόνες κα στα ιστορημένα χειρόγραφα.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Γεώργιος Τσιγάρας, Επίκουρος Καθηγητής

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Σάββας Παντζαρίδης, *Οι τοιχογραφίες του παρεκκλησίου Κοιμήσεως Θεοτόκου Μολυβοκκλησίας, Καρυές Άγιον Όρος*.

15. Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης (χειμερινό εξάμπονο)

Στο πρώτο μέρος εξετάζεται συνοπτικά η εκπαίδευση των ορθοδόξων υπηκόων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, καθώς και ο χαρακτήρας της παρεχόμενης σ' αυτούς εκπαίδευσης. Ιδιαίτερη

έμφαση δίνεται στις αλλαγές που προκάλεσε ο Νεοελληνικός Διαφωτισμός στην εκπαίδευση, με αποτέλεσμα να έχουμε τη μετάβαση από το «ελληνικό σχολείο» της Εκκλησίας στο «ελληνικό σχολείο» του έθνους.

Στο δεύτερο μέρος εξετάζεται αναλυτικά η πορεία της εκπαίδευσης από την ίδρυση του ελληνικού ανεξάρτητου εθνικού κράτους ως τις μέρες μας. Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται και αναλύονται τα εκπαιδευτικά συστήματα που εφαρμόστηκαν κατά καιρούς, οι στόχοι που εξυπηρετούσαν, τα προβλήματα που προέκυψαν κατά την εφαρμογή τους και τα αποτελέσματα που είχαν. Εξετάζεται επίσης ο χαρακτήρας της παρεχόμενης εκπαίδευσης και οι λόγοι των συγκεκριμένων επιλογών. Στη συνέχεια περιγράφονται αναλυτικά οι εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις που έγιναν κατά τη διάρκεια του 20ου αιώνα, καθώς και οι αντιδράσεις (αντιμεταρρυθμίσεις) που προκάλεσαν. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στο γλωσσικό ζήτημα και στις επιπτώσεις που είχε η διαμάχη γύρω από τη γλώσσα στην εκπαίδευση. Τέλος, περιγράφονται οι παιδαγωγικές μέθοδοι που εφαρμόστηκαν κατά καιρούς στην εκπαίδευση του ελληνικού κράτους και εξετάζεται συνοπτικά η ζωή και το έργο των σπουδαιότερων ελλήνων παιδαγωγών.

Οι φοιτήτριες/ φοιτητές που θα επιλέξουν το μάθημα πρέπει να γνωρίζουν ότι απαιτεί συνεχή μελέτη και χρήση «τεκμηρίων» (πηγών), καθώς και γραπτές εργασίες.

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Κωνσταντίνος Κ. Χατζόπουλος, Καθηγητής

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Αλέξης Δημαράς (επιμ.). *Η μεταρρύθμιση που δεν έγινε, τόμ. Α' και Β'*, Αθήνα, εκδ. Ερμής.

16. Διδακτική της Ιστορίας (εαρινό εξάμηνο)

Το μάθημα προσφέρεται ως επιλεγόμενο στους φοιτητές του 3ου και 4ου έτους του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας. Σκοπός του είναι να έρθουν οι φοιτητές σε επαφή με το μάθημα της Ιστορίας, όπως αυτό διδάσκεται στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Ειδικότερα, επιδιώκεται να αντιληφθούν το ιδεολογικό, παιδαγωγικό και επιστημολογικό του πλαίσιο, να γνωρίσουν τις παραμέτρους που διαμορφώνουν στους σκοπούς, το περιεχόμενο και τις μεθόδους διδασκαλίας καθώς και να εξοικειωθούν με τη σύγχρονη διδακτική μεθοδολογία. Ειδικότερα, οι θεματικοί

άξονες του μαθήματος είναι οι ακόλουθοι:

1. Το μάθημα της ιστορίας ως όργανο επιβολής της κυρίαρχης ιδεολογίας: Αναλυτικά Προγράμματα, σχολικά εγχειρίδια, εθνικοί εορτασμοί, δημόσια ιστορία, ο ρόλος του κράτους και της εκκλησίας
2. Ο ιστορικός λόγος: ο λόγος των ιστορικών (η εξέλιξη της ιστοριογραφίας και η επίδρασή της στη σχολικά πράξη), ο λόγος των εκπαιδευτικών, ο λόγος των μαθητών
3. Ο ιστορικός χρόνος: διαστάσεις και επίπεδα του ιστορικού χρόνου, χρονικές έννοιες, χρονολόγηση και περιοδολόγηση, πώς καλλιεργούμε χρονική συνείδηση στους μαθητές
4. Οργάνωση και σχεδιασμός της διδασκαλίας
5. Η διδασκαλία της ιστορίας με τη χρήση γραπτών πηγών
6. Η διδασκαλία της ιστορίας με τη χρήση οπτικών πηγών
7. Οργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων τοπικής ιστορίας
8. Οργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε μουσεία
9. Η διδασκαλία της ιστορίας με τη χρήση νέων τεχνολογιών

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Διδάσκων με το Π.Δ. 407/1980

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Husbands G., *Τι σημαίνει διδασκαλία της ιστορίας;* μτφρ. Α. Λυκούργος, Μεταίχμιο, Αθήνα 2000.
- Stradling R., *Διδάσκοντας την Ευρωπαϊκή Ιστορία του 20ου αιώνα,* μτφρ. Β. Σακκά, Συμβούλιο της Ευρώπης-Ξιφαράς, Αθήνα 2007.

17. Σχολική Παιδαγωγική (εαρινό εξάμηνο)

Το μάθημα αυτό δίνει ένα πλέγμα γνώσεων και προβληματισμού για το θεσμό του σχολείου, καθώς και τα βασικά δομικά στοιχεία της παιδαγωγικής διαδικασίας. Ειδικότερα, η θεματική του μαθήματος είναι η εξής: α) Το σχολείο ως κοινωνικός θεσμός: προέλευση και εξέλιξη, κρίση του θεσμού, βασικές λειτουργίες. β) Βασικοί συντελεστές της εκπαιδευτικής διαδικασίας: εκ-

παιδευτικός (ρόλος, καθήκοντα, προσόντα) και μαθητής, γ) Η διδακτική διαδικασία: περιεχόμενο (αντικείμενα διδασκαλίας, Αναλυτικό Πρόγραμμα, σχολικά εγχειρίδια) και ζητήματα μεθόδευσης διδασκαλίας (σχεδιασμός, διεξαγωγή, έλεγχος).

Διδακτικές μονάδες / ECTS: 5.

Διδάσκων: Διδάσκων με το Π.Δ. 407/1980

Προτεινόμενα εγχειρίδια:

- Ξωχέλης, Π. (2003), *Σχολική Παιδαγωγική*, Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης και (βοηθητικό σύγραμμα) Λιακοπούλου, Μ., (2010), *Η παιδαγωγική επάρκεια των εκπαιδευτικών: προϋποθέσεις και αξιολόγηση*, Θεσσαλονίκη: Ζήτη.

Το πρόγραμμα Erasmus

Το πρόγραμμα Erasmus παρέχει τη δυνατότητα σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές να σπουδάσουν – για ένα εξάμηνο συνήθως – σε κάποιο ξένο πανεπιστημιακό ίδρυμα με το οποίο το Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας έχει συνάψει συμφωνία. Οι φοιτητές παρακολουθούν μαθήματα στο εν λόγω ξένο πανεπιστήμιο τα οποία προσμετρώνται για τη λήψη του πτυχίου τους. Ανάλογα με τον αριθμό των μαθημάτων τα οποία υπολείπονται για την ολοκλήρωση των σπουδών, το πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών είναι ανοικτό σε φοιτητές από το δεύτερο μέχρι το τέταρτο έτος σπουδών τους.

Επί του παρόντος το Τμήμα συμπεριλαμβάνεται στο πρόγραμμα ανταλλαγής στα γνωστικά αντικείμενα της Ιστορίας και της Ανθρωπολογίας των εξής Πανεπιστημίων:

- του Πανεπιστημίου της Ljubljana στη Σλοβενία.

http://etnologija.etnoinfolab.org/en/informacija.asp?id_meta_type=82&id_informacija=2158

http://etnologija.etnoinfolab.org/en/informacija.asp?id_meta_type=71&id_informacija=381

- του Πανεπιστημίου Yeditepe στην Κωνσταντινούπολη της Τουρκίας

<http://www.yeditepe.edu.tr/undergraduate/history/curriculum>

- του Πανεπιστημίου του Groningen στην Ολλανδία

<http://www.rug.nl/ocasys/rug/vak/showpos?opleiding=3333>

- του Πανεπιστημίου του Sassari στη Σαρδηνία της Ιταλίας.

<http://www.lefweb.uniss.it/index.php?sez=5&arg=0&txt=0>

- του Πανεπιστημίου του Erfurt στην Γερμανία

<http://sulwww.uni-erfurt.de/ELVIS/vorlesungen/>

- του Πανεπιστημίου της Φλωρεντίας στην Ιταλία

<http://www.unifi.it/dpssge/CMpro-v-p-19.html>

Η επιλογή γίνεται ένα εξάμηνο νωρίτερα κατά τους μήνες Μάρτιο και Νοέμβριο, οπότε πρέπει οι φοιτητές και οι φοιτήτριες του Τμήματος να εκδηλώσουν ενδιαφέρον. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το πρόγραμμα ανταλλαγής Erasmus οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να επικοινωνήσουν μέσω e-mail με τον Λέκτορα του Τμήματος κ. Andrew Farrington (eduserv@otenet.gr), ώστε να τους προσθέσει στον πίνακα αποδεκτών των ειδήσεων και των ανακοινώσεων που αφορούν στο πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών.

Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2010-11, η Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος ενέκρινε τη λειτουργία των εξής δύο Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών στο Τμήμα:

- **Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία – Διεπιστημονικές προσεγγίσεις και**
- **Άνθρωπος και Υλικός Πολιτισμός – Διεπιστημονικές προσεγγίσεις.**

Τα προγράμματα αυτά έχουν εγκριθεί από τη Σύγκλητο Ειδικής Σύνθεσης του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης και έχουν αποσταλεί στο Υπουργείο Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων προς έγκριση.

Παράρτημα

Κανονισμός Διπλωματικών Εργασιών
Κανονισμός της Βιβλιοθήκης

Κανονισμός Διπλωματικών Εργασιών

Σκοποί της διπλωματικής εργασίας είναι:

- να εξοικειωθεί ο φοιτητής / η φοιτήτρια με την επιστημονική μεθοδολογία και
- να αποδείξει ότι έχει την ικανότητα να πραγματευτεί ένα συγκεκριμένο επιστημονικό ζήτημα, έστω κι αν η πραγμάτευσή του δεν είναι εξολοκλήρου πρωτότυπη

Ειδικές διατάξεις

1. Η εκπόνηση διπλωματικής εργασίας είναι προαιρετική. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες του Τμήματος μπορούν να αναλαμβάνουν διπλωματική εργασία από το 6^ο εξάμηνο των σπουδών τους και μετά, ακόμη κι αν βρίσκονται εκτός κύκλου σπουδών – «επί πτυχίω», αναλόγως του προγράμματος που ο κάθε φοιτητής και φοιτήτρια του Τμήματος διαμορφώνει για τον εαυτό του /της.
2. Το θέμα της διπλωματικής εργασίας που αναλαμβάνει ο φοιτητής ή η φοιτήτρια πρέπει να ανήκει στα γνωστικά αντικείμενα της κατεύθυνσης την οποία έχει επιλέξει.
3. Η εκπόνηση διπλωματικής εργασίας αναγράφεται υποχρεωτικά στους επίσημους τίτλους που χορηγεί το Τμήμα στους φοιτητές και τις φοιτήτριες, δηλαδή στα αντίγραφα πτυχίου και τα πιστοποιητικά αναλυτικής βαθμολογίας.
4. Η επίβλεψη διπλωματικής εργασίας είναι προαιρετική για όλα τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος. Την επίβλεψη διπλωματικής εργασίας μπορεί να αναλάβει και ειδικός επιστήμονας που διδάσκει κατ' ανάθεση στο Τμήμα, ύστερα από απόφαση της Γ.Σ. του Τμήματος. Η επίβλεψη διπλωματικής εργασίας αναγνωρίζεται ως διδακτικό έργο.
5. Μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος που βρίσκονται σε εκπαιδευτική άδεια έστω και ενός εξαμήνου, καθώς και ειδικοί επιστήμονες που έχουν ανάθεση διδασκαλίας για ένα μόνο εξάμηνο, δεν μπορούν να αναλάβουν την επίβλεψη διπλωματικής εργασίας.

6. Κάθε μέλος Δ.Ε.Π. ή ειδικός επιστήμονας μπορεί να επιβλέπει την εκπόνηση μέχρι και τριών (3) διπλωματικών εργασιών.
7. Τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος εισηγούνται έγκαιρα στο Τμήμα τα θέματα των διπλωματικών εργασιών που επιθυμούν να προσφέρουν για την επόμενη ακαδημαϊκή χρονιά. Τα προσφερόμενα θέματα, αφού εγκριθούν από τη Γ.Σ. του Τμήματος, ανακοινώνονται συγκεντρωτικά το αργότερο ως τις 15 Μαΐου κάθε ακαδημαϊκής χρονιάς.
8. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες που διανύουν το 6^ο ή το 8^ο εξάμηνων σπουδών ή βρίσκονται εκτός κύκλου σπουδών και επιθυμούν να εκπονήσουν διπλωματική εργασία υποβάλλουν στο Τμήμα το αργότερο έως τις 15 Ιουνίου ειδική αίτηση. Οι εισηγητές των θεμάτων μπορούν να καλέσουν τους / τις ενδιαφερόμενους /ες σε προφορική συνέντευξη, και στη συνέχεια προτείνουν στο Τμήμα τις αναθέσεις για την εκπόνηση διπλωματικών εργασιών.
9. Οι αναθέσεις εκπόνησης διπλωματικής εργασίας γίνονται με απόφαση της Γ.Σ. του Τμήματος το αργότερο ως τις 30 Σεπτεμβρίου κάθε ακαδημαϊκής χρονιάς. Αλλαγή θέματος διπλωματικής εργασίας που έχει ήδη ανατεθεί επιτρέπεται το αργότερο έως τις 30 Νοεμβρίου της ίδιας ακαδημαϊκής χρονιάς. Την αλλαγή του θέματος εισηγείται ο επιβλέπων με έγγραφη πρότασή του προς τη Γ.Σ. του Τμήματος, την οποία όμως υπογράφει υποχρεωτικά και ο /η ενδιαφερόμενος/η φοιτητής /φοιτήτρια. Η νέα ανάθεση γίνεται και πάλι με απόφαση της Γ.Σ. του Τμήματος.
10. Σε περίπτωση που περισσότεροι του ενός/μιάς φοιτητή / φοιτήτριας εκδηλώσουν ενδιαφέρον για το ίδιο θέμα διπλωματικής εργασίας, η επιλογή γίνεται από τον εισηγητή με βάση τα παρακάτω κριτήρια: α) το μ.ό. βαθμολογίας του/της φοιτητή/φοιτήτριας σε όλα τα μαθήματα, συμπεριλαμβανομένου του εξαμήνου κατά το οποίο προσφέρεται το συγκεκριμένο θέμα, β) το μ.ό. βαθμολογίας στα μαθήματα της κατεύθυνσης που έχει επιλέξει ο/η φοιτητής /φοιτήτρια, γ) το επίπεδο γνώσεων ξένης γλώσσας, το οποίο ελέγχει ο εισηγητής και δ) το αποτέλεσμα της προφορικής συνέντευξης.

11. Στο τέλος του χειμερινού εξαμήνου της ακαδημαϊκής χρονιάς κατά την οποία ο/η φοιτητής φοιτήτρια ανέλαβε τη διπλωματική εργασία, ο επιβλέπων υποχρεούται να καταθέσει στο Τμήμα αναλυτική έκθεση σχετικά με την πρόοδο του/της φοιτητή φοιτήτριας στην προετοιμασία της διπλωματικής εργασίας την οποία έχει αναλάβει. Αν η έκθεση είναι θετική, η Γ.Σ. του Τμήματος, ύστερα από πρόταση του επιβλέποντα, συγκροτεί επιτροπή η οποία θα παρακολουθήσει την παραπέρα πορεία του/της φοιτητή/φοιτήτριας και θα εξετάσει τελικά τη διπλωματική εργασία. Η εξεταστική επιτροπή αποτελείται από τον επιβλέποντα και ένα μέλος Δ.Ε.Π. ή ειδικό επιστήμονα που διδάσκει κατ' ανάθεση στο Τμήμα, αλλά δικαιούται να επιβλέπει διπλωματικές εργασίες. Αν η έκθεση του επιβλέποντα είναι αρνητική, τότε η Γ.Σ. του Τμήματος με ειδική απόφασή της αφαιρεί την ανάθεση εκπόνησης διπλωματικής εργασίας.
12. Ο φοιτητή ή η φοιτήτρια που έχει αναλάβει την εκπόνηση διπλωματικής εργασίας δικαιούται οποτεδήποτε το επιθυμήσει να παραιτηθεί από τις υποχρεώσεις που συνεπάγεται η ανάθεση υποβάλλοντας απλή αίτηση στο Τμήμα.
13. Η διπλωματική εργασία, εφόσον γίνει αποδεκτή από την εξεταστική επιτροπή, κατατίθεται σε πλεκτρονική μορφή (CD) και σε ένα (1) δακτυλογραφημένο και βιβλιοδετημένο αντίτυπο, το οποίο μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας κατατίθεται στη Βιβλιοθήκη του Τμήματος. Το πλήρες κείμενο μιας εγκεκριμένης διπλωματικής εργασίας μπορεί να αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος, μετά από σύμφωνη γνώμη του φοιτητή ή της φοιτήτριας που την εκπόνησε και σχετική υπεύθυνη δήλωση ότι το κείμενο της διπλωματικής εργασίας είναι δικό του/της. Το Τμήμα αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταρτίσει πλήρη κατάλογο με τους τίτλους των μέχρι τώρα εγκεκριμένων διπλωματικών εργασιών και να τον αναρτήσει στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Σε περίπτωση που μέρος ή όλον μιας διπλωματικής εργασίας δημοσιευθεί, το όνομα του φοιτητή ή της φοιτήτριας που την εκπόνησε αναφέρεται υποχρεωτικά στη σελίδα τίτλου.

14. Οι διπλωματικές εργασίες υποστηρίζονται κατά τη διάρκεια των εξεταστικών περιόδων Ιουνίου, Σεπτεμβρίου και Φεβρουαρίου, εφόσον έχουν κατατεθεί πριν από την έναρξή τους. Η ημερομηνία της υποστήριξης καθορίζεται από τον επιβλέποντα και ανακοινώνεται από τη Γραμματεία του Τμήματος.
15. Η υποστήριξη των διπλωματικών εργασιών γίνεται ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής. Την υποστήριξη μπορούν να παρακολουθήσουν τα μέλη Δ.Ε.Π., οι διδάσκοντες και οι φοιτητές του Τμήματος. Η υποβολή ερωτήσεων στον εξεταζόμενο από το ακροατήριο επιτρέπεται μόνο γραπτώς και μέσω της εξεταστικής επιτροπής.
16. Η διπλωματική εργασία βαθμολογείται από την εξεταστική επιτροπή στην κλίμακα του δέκα (10) και αντιστοιχεί σε δύο (2) μαθήματα, ένα Υποχρεωτικό κατ' Επιλογή (ΥΕ) και ένα Ελεύθερης Επιλογής (ΕΕ) που ανήκουν στο γνωστικό αντικείμενο στο οποίο εκπονήθηκε η διπλωματική εργασία.
17. Η έκταση της διπλωματικής εργασίας πρέπει να είναι από 10.000 έως 30.000 λέξεις ως κατώτερο και ανώτερο όριο.

Κανονισμός της Βιβλιοθήκης του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας

Η χρήση της βιβλιοθήκης επιτρέπεται στο Διδακτικό Προσωπικό οποιασδήποτε κατηγορίας, στα μέλη ΕΤΕΠ, στους φοιτητές, στο Διοικητικό Προσωπικό του Πανεπιστημίου, καθώς και σε κάθε ενδιαφερόμενο πολίτη.

Αναγνωστήριο

Το Αναγνωστήριο λειτουργεί όλες τις εργάσιμες μέρες του χρόνου.

Οι ώρες λειτουργίας του Αναγνωστηρίου ορίζονται από την Γενική Συνέλευση του Τμήματος στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους ύστερα από εισήγηση της Επιτροπής Βιβλιοθήκης. Το ωράριο λειτουργίας μπορεί να τροποποιηθεί κατά την διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους ανάλογα με τις ανάγκες του Τμήματος, αλλά πάντοτε ύστερα από εισήγηση της επιτροπής Βιβλιοθήκης.

Οι χρήστες μπορούν να χρησιμοποιούν,

- Ελεύθερα όλα τα βιβλία του Αναγνωστηρίου, χωρίς δανεισμό και
- Τα βιβλία και τα περιοδικά που βρίσκονται στο βιβλιοστάσιο, αφού συμπληρώσουν τα ειδικά έντυπα.

Οι αναγνώστες υποχρεούνται να αποθέτουν τα προσωπικά τους αντικείμενα (τσάντες, βιβλία κλπ.) στα ειδικά για αυτό το σκοπό ερμάρια που βρίσκονται στην είσοδο της Βιβλιοθήκης.

Βιβλιοστάσιο

Η είσοδος των χρηστών στο βιβλιοστάσιο απαγορεύεται αυστηρά.

Ο υπεύθυνος του Βιβλιοστασίου ορίζεται στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους από την Γενική Συνέλευση του Τμήματος και ανήκει στο προσωπικό της Βιβλιοθήκης.

Ο υπεύθυνος του Βιβλιοστασίου έχει τα εξής καθήκοντα:

- την τακτοποίηση του βιβλιογραφικού υλικού σύμφωνα με τις καθιερωμένες βιβλιοθηκονομικές αρχές
- την ανεύρεση και μεταφορά στο Αναγνωστήριο ή στο γραφείο δανεισμού των αιτούμενων βιβλίων και περιοδικών
- Μεριμνά για την εκτέλεση των παραγγελιών φωτοτυπιών.

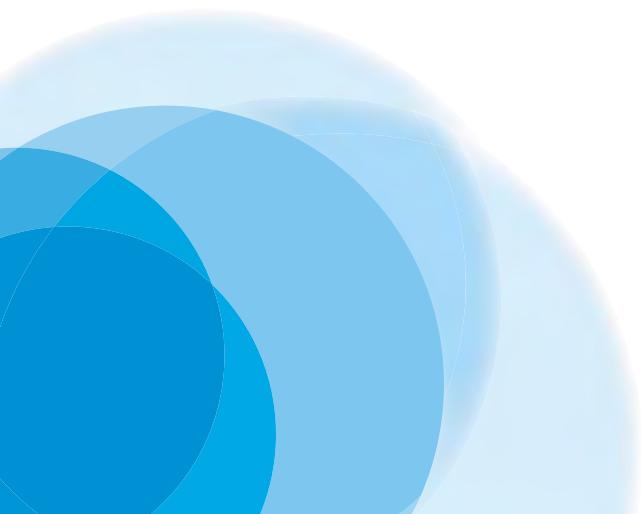
Δανεισμός:

- Τα μέλη ΔΕΠ και οι διδάσκοντες του Τμήματος έχουν το δικαίωμα να δανείζονται ως 30 βιβλία για 30 ημέρες, με δυνατότητα δύο ανανεώσεων. Νέα ανανέωση του δανεισμού δεν επιτρέπεται πριν από την παρέλευση δύο μηνών.
- Οι φοιτητές, τα μέλη ΔΕΠ, το Διοικητικό Προσωπικό του Τμήματος, καθώς και τα μέλη ΔΕΠ άλλων τμημάτων του ΔΠΘ έχουν το δικαίωμα να δανείζονται ως 5 βιβλία για 20 ημέρες με την δυνατότητα μιας και μόνο ανανέωσης. Όλοι οι παραπάνω κατά τον δανεισμό οφείλουν να επιδεικνύουν το δελτίο της αστυνομικής ή της φοιτητικής τους ταυτότητας ή το δελτίο φοιτητικού εισιτηρίου (πάσσο) και να συμπληρώνουν τα σχετικά έντυπα δανεισμού.

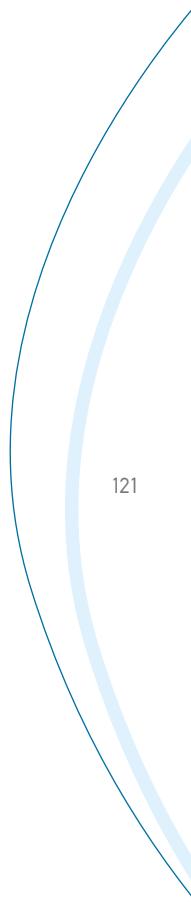
- Οι τελειόφοιτοι φοιτητές του Τμήματος οφείλουν να επιστρέψουν τα βιβλία που έχουν δανειστεί πριν από την αποφοίτησή τους. Η βιβλιοθήκη εκδίδει σχετική βεβαίωση, την οποία οι φοιτητές καταθέτουν στην Γραμματεία του Τμήματος, προκειμένου να παραλάβουν το πτυχίο τους.
- Οι άλλες κατηγορίες χρηστών δεν έχουν το δικαίωμα δανεισμού.
- Σε περίπτωση που αιτούμενο βιβλίο έχει διθεί σε άλλον, ο αιτών καταχωρίζεται σε κατάσταση αναμονής.
- Τρέχοντα τεύχη περιοδικών δεν δίνονται προς δανεισμό.
- Χρήστης που δεν επέστρεψε δανεισμένο βιβλίο ειδοποιείται άμεσα από την Βιβλιοθήκη. Μετά από την παρέλευση ενός μηνός από την ημερομηνία λήξεως του δανεισμού, εφόσον δεν το έχει επιστρέψει, χάνει το δικαίωμα δανεισμού βιβλίων επί ένα εξάμηνο ή επί ένα έτος. Σε περίπτωση υποτροπής, η Γενική Συνέλευση, ύστερα από εισήγηση της Επιτροπής Βιβλιοθήκης, δύναται να επιβάλλει στέρηση του δικαιώματος δανεισμού ή σε ιδιάζουσες περιπτώσεις να του αφαιρέσει οριστικά το δικαίωμα δανεισμού.
- Χρήστης που δεν επιστρέψει μέσα στις παραπάνω προθεσμίες το βιβλίο που έχει δανειστεί ή προκαλεί ανεπανόρθωτη φθορά στο βιβλίο ή στο περιοδικό που χρησιμοποίησε, υποχρεούται να το αντικαταστήσει μέσα σε χρονικό διάστημα 30 ημερών. Σε περίπτωση που το βιβλίο ή η συγκεκριμένη έκδοσή του είναι εκτός εμπορίου, η Γενική Συνέλευση, μετά από εισήγηση της Επιτροπής Βιβλιοθήκης, δύναται εναλλακτικά να απαιτήσει καταβολή χρηματικής αποζημίωσης κατ' εύλογην κρίσην.

- Η Επιτροπή Βιβλιοθήκης διατηρεί την διακριτική συχέρεια της διακοπής του δανεισμού σε εξαιρετικές περιπτώσεις και για τεκμηριωμένους λόγους και την απαίτηση της άμεσης επιστροφής του δανεισμένου υλικού.
- Κατά την λήξη του ακαδημαϊκού έτους πρέπει να επιστρέφονται όλα τα βιβλία, για να διευκολύνεται ο ετήσιος έλεγχος της Βιβλιοθήκης. Από την υποχρέωση αυτή εξαιρούνται μόνον τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος.
- Η Γενική Συνέλευση, ύστερα από εισήγηση της Επιτροπής Βιβλιοθήκης, καθορίζει εκείνα τα βιβλία και περιοδικά που κατατάσσονται στην ειδική συλλογή σπάνιων βιβλίων και περιοδικών. Τα βιβλία αυτά δεν δίδονται προς δανεισμό και η χρήση τους επιτρέπεται μέσα στο Αναγνωστήριο. Είναι δυνατή, ωστόσο, η φωτοτύπισή τους, εκτός εάν η Επιτροπή Βιβλιοθήκης έχει κρίνει ότι αυτό ενέχει τον κίνδυνο αλλοιώσεως ή καταστροφής τους.

Ο παρών κανονισμός δύναται να συμπληρωθεί ή να τροποποιηθεί μόνο με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος.

Ο ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ & ΕΘΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΤΥΠΩΘΗΚΕ
ΤΟΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ ΤΟΥ 2011
ΣΕ 600 ΑΝΤΙΤΥΠΑ
ΣΤΙΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ Α.Ε.
ΣΤΗΝ ΚΟΜΟΤΗΝΗ

121

Άποψη Πλατείας Κομοτηνής
Φωτογραφία: Γ. Γιαννέλος

